

Vaikuttava YAMK

Sisällys

Johdanto	4
----------------	---

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot tulevaisuutta muovaamassa 7

Kohti koordinoitua ja jatkuvaa ylemmän ammatillisen osaamisen edistämistä	8
YAMK-tutkintojen merkitys ammattikorkeakoulujen profiloinnissa	15
Tilannekuvia ja tulkintoja Master-pedagogiikasta ja sen johtamisesta	20

Kokemuksia korkeakoulupedagogiikan kehittämisestä 29

Työelämä muuttuu – Master-ohjelmat, digitalisoituminen ja tekoäly	30
Työelämä tarvitsee uutta osaamista – Esimerkkinä etäohjaustaidot	36
Työelämä tarvitsee uusia osaajia – Esimerkkinä hyvinvointi- analytiikat	41
Työelämä tarvitsee erilaisia osaajia – Keinona yksilölliset opintopolut	47
Työelämää kehitetään koulutuksen aikana – Esimerkkinä dialogiset kehittämiskokellut	51

YAMK-tutkintojen työelämäsuhde 59

Mitkä seikat voivat vaikeuttaa TKI- ja yritysysteistyötä?	60
Työelämäyhteistyö Laurea-ammattikorkeakoulun Master-koulutuksissa.....	70
Työelämäyhteistyö Seinäjoen ammattikorkeakoulun Master-koulutuksissa.....	74

Opinnäytetyöt – tutkimus- vai kehittämisosaamista edistämässä? 83

Duaalimallin kehittäminen – Näkökulmana opinnäytetyöt	84
Opinnäytetyö YAMK-tutkinnossa – Näkökulmana tutkimuksellinen kehittäminen.....	90
Opinnäytetyön muodot muuttuvat – Esimerkkinä tieteellinen artikkeli.....	95
Opinnäytetyössä metodologia integroi työelämälähtöisyyden.....	100
Opinnäytetyön prosessi kehittyy – Näkökulmana ohjaus	109
Opinnäytetyö vahvistaa osaamista – Näkökulmana tasalaatuisuus	115

Katse Eurooppaan 123

Kokemuksia eurooppalaisen yhteistutkinnon rakentamisesta	124
--	-----

Johdanto

Vahva työelämälähtöisyys on ohjannut ylempien ammattikorkeakoulututkintojen (YAMK) kehittämistä niiden alusta alkaen. YAMK-tutkinnon suorittaminen edellyttää aiempaa työkokemusta, ja sekä opintojen sisältö että opinnäytetyö on suunniteltu tukemaan työelämässä tarvittavan osaamisen syventämistä ja kehittämistä.

YAMK-tutkinnot käynnistyivät kokeilulain myötä vuonna 2002. Ne olivat vastaus työelämän osaamistarpeisiin, ja ne vakiinnutettiin osaksi korkeakoulujärjestelmää vuonna 2005. Tutkintojen suosio on kasvanut tasaisesti: vuonna 2024 Suomessa suoritettiin noin 25 000 ylempää korkeakoulututkintoa (EQF-taso 7), joista noin neljännes oli YAMK-tutkintoja.

Valtaosa YAMK-tutkinnoista painottuu erityisalojen johtamisopintoihin, ja ne ovatkin osoittautuneet tehokkaaksi väyläksi uralla etenemiseen erityisesti esihenkilö- ja asiantuntijatehtävissä. Tutkinnoissa yhdistyvät alakohtainen asiantuntijuus ja laaja-alaiset geneeriset taidot, kuten johtaminen, projektinhallinta ja työelämän kehittäminen. Myös teoreettinen ja menetelmällinen osaaminen ovat keskeisessä roolissa. Ne tukevat opiskelijan ammatillista kasvua ja valmiuksia vastata muuttuviin työelämän haasteisiin.

Nyt on aika tarkastella YAMK-tutkintojen tulevaisuutta. Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan voimakas kasvu avaa uusia mahdollisuuksia rakentaa YAMK-tutkinnoille TKI-lähtöisiä profileja ja vastata entistä tarkemmin työelämän erityisosaamistarpeisiin. Tämä edellyttää määrätietoista kehittämistyötä, uusia toteutusmuotoja sekä tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Juhani Soini
vararehtori
Turun ammattikorkeakoulu
VaKe-hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja

**YAMK-tutkinnot ovat osoittautuneet
tehokkaaksi väyläksi uralla etenemiseen.**

**Ylemmät
ammatti-
korkeakoulu-
tutkinnot
tulevaisuutta
muovaamassa**

Kohti koordinoitua ja jatkuvaa ylemmän ammattillisen osaamisen edistämistä

JUHA-PEKKA LILJANDER, JOHTAJA, HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HANNU KOTILA, YLIOPETTAJA, HAAGA-HELIA AMMATTIKORKEAKOULU

Korkeakoulututkintojen viitekehyksen mukaisesti ylempi ammat-
tikorkeakoulututkinto (YAMK-tutkinto) tuottaa saman kelpoisuu-
den julkisiin virkoihin ja toimiin sekä jatko-opintoihin kuin yliopistojen
maisteritutkinto. YAMK-tutkinto on tarkoitettu työmarkkinoilla toimi-
ville ja suunniteltu työn ohessa opiskeltavaksi.

Selkeästä määrittelystä ja kaksikymmenvuotisesta historiasta huolimatta
YAMK-tutkintojen taso ja luonne tunnetaan ammattikorkeakoulujen
ulkopuolella edelleen jokseenkin heikosti ja tutkinnoista käytettävä ter-
mistö vaihtelee.

YAMK-tutkinto tarjoaa työelämässä toimiville asiantuntijoille jatkokoulutusta, joka vahvistaa heidän työmarkkina-asemaansa. Se on tutkimusten mukaan myös taloudellisesti kannattava tutkinto työuran kannalta. Koulutus tarjoaa asiantuntijoille ja yrityksille merkittävän, työelämään läheisesti kytkeytyvän jatkuvan oppimisen mahdollisuuden.

YAMK-tutkinnot tulivat vakinaiseksi osaksi suomalaista korkeakoulujärjestelmää kokeilu- ja arviointivaiheen jälkeen vuonna 2005. Alkuvuosina uuden tutkintomuodon valtakunnallista yhteiskehittämistä tuettiin erilaisin verkostohankkein. Vuoden 2014 lakimuutokset selkiyttivät tutkintojen asemaa osana suomalaista ja eurooppalaista korkeakoulutusta, mikä on kasvattanut YAMK-koulutusten kysyntää ja tarjontaa.

2020-luvulla YAMK-koulutusten määrä ja merkitys työmarkkinoilla toimivien kouluttautumismahdollisuutena ovat kasvaneet huomattavan suuriksi.

Ammattikorkeakoulut ovat tahoillaan kehittäneet YAMK-koulutusta ilman valtakunnallista koordinaatiota, ja viimeisimmistä kattavista, koordinoituista verkostokehittämishankkeista on kulunut jo aikaa. Onkin syntynyt tarve kartoittaa, mikä tutkintomuodon kehittämisen valtakunnallinen tilanne on.

Kehittämisfoorumi

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry lähetti ammattikorkeakoulujen vararehtoreille YAMK-tutkintojen kehittämistarpeita koskevan kyselyn keväällä 2022. Vastaukset purettiin verkostossa, jossa oli mukana ammattikorkeakoulujen koulutuksesta vastaavia vararehtoreita ja johtajia. Samassa yhteydessä sovittiin toimenpiteistä, joilla YAMK-koulutuksia kehitetään valtakunnallisesti.

YAMK-tutkinto on tutkimusten mukaan taloudellisesti kannattava tutkinto työuran kannalta.

Perustettiin kehittämisfoorumi, jonka tavoitteeksi asetettiin YAMK-koulutusten nykytilan selvittäminen, tutkintojen yleisten kehittämistavoitteiden määrittely, kehittämistoimien käynnistäminen ja pohjan luominen systemaattiselle yhteiselle kehittämistyölle.

Foorumin ohjausryhmänä toimii Arenen koulutuksesta vastaavien vararehtoreiden ja johtajien verkosto. Sen ensimmäisenä koordinaattorina ja kehittämistoiminnan fasilitoijana toimi Haaga-Helia ammattikorkeakoulu ja seuraavana Hämeen ammattikorkeakoulu, joka teki valtakunnallisen YAMK-koulutusten nykytilakartoituksen keväällä 2023.

Nykytilakartoitus

Kartoituksen mukaan ammattikorkeakoulut ovat rakentaneet YAMK-koulutukset korkeakoulun vahvuusalojen ja profiilin mukaisesti ja tällaisina ne pohjaavat strategiseen suunnitteluun. YAMK-koulutusten työelämäyhteyden todettiin olevan hyvällä tolalla. Tutkintojen omaleimaisuus ja vahvuus syntyvät tiiviistä työelämäyhteydestä. Aito kytkös mahdollistaa ammatillisen osaamisen sekä työelämän laajan ja monipuolisen kehittämisen.

Kartoituksen mukaan ajasta ja paikasta riippumattomien verkkototeutusten määrä on jokseenkin vähäinen, kun otetaan huomioon, että kyseessä on työmarkkinoilla toimiville suunnattu tutkinto. Myös vieraskielisten toteutusten määrä on pieni, mikä ei tue yhteistyötä eurooppalaisella korkeakoulutusalueella.

YAMK-koulutusten kehittäminen edellyttää ammattikorkeakouluilta päämäärätietoista ja koordinoitua yhteistyötä.

Lisäksi YAMK-koulutusten tutkimusperustaisuudessa ja kytköksessä ammattikorkeakoulujen TKI-toimintaan todettiin olevan kehitettävää. Koulutusten organisatorisissa ja toiminnallisissa perusratkaisuissa on paljon korkeakoulukohtaista vaihtelua, millä on vaikutusta koulutusten toteutukseen ja laatuun.

Keskeisin havainto oli, että YAMK-koulutusten kehittäminen osana suomalaista korkeakoulujärjestelmää sekä jatkuvan oppimisen kokonaisuutta edellyttää ammattikorkeakouluilta päämäärätietoista ja koordinoitua yhteistyötä.

Jo kehittämistarpeita kartoitettaessa ja kehittämisfoorumia perustettaessa oli syntynyt ajatus hakea hankerahoitusta, jonka avulla voitaisiin edistää YAMK-koulutusten valtakunnallista kehittämistä. Kartoitus osoitti, että tarve tällaiselle hankkeelle on ilmeinen. Hankerahoitus saatiin Euroopan sosiaalirahastosta.

VaKe-hanke

Valtakunnallinen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämisshanke (VaKe) ajoittui vuosille 2024–2025. Se on Hämeen ammattikorkeakoulun ja Haaga-Helian toteuttama ryhmähanke, josta HAMK on vetovastuussa.

Hankkeen tavoitteena on tarkastella ja kehittää YAMK-tutkintoja osana valtakunnallista jatkuvan oppimisen kokonaisuutta sekä osallistaa ammattikorkeakoulut koordinoituun kehittämiseen.

Keinona tavoitteiden saavuttamiseksi on ollut ammattikorkeakoulujen henkilöstön kehittäminen: ammattikorkeakoulukohtaisten sparrausten, koulutusten ja seminaarien avulla tapahtuva fasilitoitu vertaisoppiminen. Kohderyhmänä ovat olleet YAMK-koulutusten opettajat ja kehittäjät, jatkuvan oppimisen toimijat sekä ammattikorkeakoulujen johto.

Hankkeen tarkennetut tavoitteet

TAVOITE 1.

PEDAGOGINEN OSAAMINEN JA UUDENLAISET KOULUTUSRATKAISUT

Vahvistetaan sparrauksen ja koulutuksen sekä vertaisoppimisen keinoin YAMK-koulutuksissa toimivan opetushenkilöstön ja asiantuntijoiden pedagogista osaamista.

TAVOITE 2.

TKI-TOIMINTA JA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ

Kehitetään ja levitetään korkeakoulujen yhteistyönä ratkaisuja, joiden avulla TKI-toiminta voidaan entistä paremmin kytkeä osaksi työpaikoilla toteutettavia YAMK-tason opinnäytetöitä ja opiskelua.

TAVOITE 3.

OPINNOLLISTAMINEN

Lisätään YAMK-koulutusten työelämäyhteyttä tuomalla opettajille näkyväksi opinnollistamisen laaja-alaiset ja monipuoliset mahdollisuudet YAMK-koulutuksissa.

TAVOITE 4.

RISTIINOPISKELU

Luodaan ammattikorkeakoulujen verkostomaisena yhteistyönä edellytyksiä ristiinopiskelulle siten, että YAMK-koulutusten kysyntään voidaan vastata joustavasti ja asiakaslähtöisesti.

TAVOITE 5.

YAMK-KOULUTUSTEN PROFIILIT JA YHTEISET KÄSITTEET

Terävöitetään YAMK-tutkintojen profiilia osana ylempien tutkintojen kokonaisuutta. Tämä toteutetaan fasilitoidun prosessin avulla, jossa selkeytetään ammattikorkeakouluissa käytössä olevia käsitteitä ja termejä.

Kehittämistyön eteneminen

Hankkeen päätapahtumia olivat Tulevaisuutta muovaamassa -seminaarit, joita järjestettiin neljä. Ensimmäisen seminaarin työpajoissa käynnistettiin vertaisoppimisprosessit tavoitteittain. Niissä tuotettiin yhteistoiminnallisesti konkreettinen pohja vertaisoppimisprosessien toteuttamiseksi, ja ammattikorkeakoulukohtaiset sparraukset käynnistyivät sujuvasti työskentelyn pohjalta.

Suunnitellut toimenpiteet saatiin muutenkin kattavasti käyntiin. Tarvittavat taustamateriaalit koottiin ja taustaselvitykset sekä kartoitukset tehtiin toimintasuunnitelman mukaisesti heti hankkeen alussa.

Hankkeen puolivälissä kaikki ammattikorkeakoulut olivat osallistuneet yhteiseen kehittämiseen vähintään Tulevaisuutta muovaamassa -seminaarien kautta. Samaten näiden väliin limittyvät sparraustilaisuudet ovat ulottuneet kattavasti koko ammattikorkeakoulukenttään. Ammattikorkeakoulujen spontaani aktiivisuus kehittämistyössä kertoo siitä, että koordinoitulle kehittämiselle on ollut tarvetta.

Hanke on siis osoittanut tarpeellisuutensa. Se on koonnut ammattikorkeakoulut yhteen kehittämään YAMK-koulutuksia sekä yhteisten tavoitteiden että ammattikorkeakoulujen omien kehittämispainotusten suunnassa.

Myös kehittämisen painopisteet ovat selkiytyneet. Vahvimmin esille ovat nousseet

- YAMK-koulutusten organisointi Master School -konseptin ympärille
- TKI-toiminnan ja opetuksen integroinnin haasteet sekä
- opinnäytetöiden rooliin, asemaan ja laatukriteereihin liittyvät kysymykset.

Ammattikorkeakoulujen spontaani aktiivisuus kehittämistyössä kertoo siitä, että koordinoitulle kehittämiselle on ollut tarvetta.

Tämä julkaisu kattaa vain osan VaKe-hankkeen kehitystyöstä. Kaikki tuotettu tieto ja esiin nousseet hyvät käytännöt on pyritty ottamaan hyötykäyttöön.

Ammattikorkeakouluilta on saatu selkeä signaali halusta kehittää YAMK-koulutuksia osana valtakunnallisen jatkuvan oppimisen kokonaisuutta. Toivottavasti tämä hyvin käynnistynyt yhteistyö vakiintuu ja sille osoitetaan jatkossa riittävät resurssit.

Hankkeessa saatujen kokemusten perusteella tulisi ottaa seuraavat kehittämisaskeleet:

- YAMK-koulutusten organisointi osaksi ammattikorkeakoulujen toimintaa
- YAMK-koulutusten integrointi korkeakoulujen TKI-toimintaan ja
- työpaikkojen kehittäminen TKI-toimintaa ja oppimista yhdistävinä toimintaympäristöinä.

YAMK-tutkintojen merkitys ammattikorkeakoulujen profiloinnissa

HELENA KUUSISTO-EK, YLIOPETTAJA, METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU

Korkeakouluissa korostetaan strategisen johtamisen merkitystä, ja siihen liittyy kilpailuedun löytäminen ja erilaistuminen. Korkeakoulukontekstissa tällä voidaan tarkoittaa profilointia, jonka avulla korkeakoulu erottuu muista. Profiloinnin keinoja ovat muun muassa brändi, maine, erikoistuminen, sijainti ja koulutustarjonta. (Frølich ym. 2014; Pucciarelli & Kaplan 2016; van Vught & Huisman 2013.)

Tiedekorkeakouluissa profilointi tarkoittaa tutkimuskärkien avulla erikoistumista, ammattikorkeakouluissa niin sanottujen **painoalojen** ja **nousevien alojen** määrittelyä. Painoalat kuvaavat niitä painotuksia, joilla korkeakoulu profiloituu, ja nousevat alat niitä painotuksia, joiden suuntaan korkeakoulu kehittää osaamistaan. Nämä on kuvattu tavoitesopimuksissa, joita korkeakoulut tekevät opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Ammattikorkeakoulujen profiloinnin merkitys kasvaa tulevaisuudessa useista syistä:

1. Kasvava TKI-rahoitus vaatii korkeakouluja keskittymään vahvuusalueisiinsa.
2. Lisääntyvä kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö korostaa profiilien ja vahvuusalueiden merkitystä.
3. Lisääntyvä kilpailu edellyttää toiminnan keskeisten fokusalueiden tunnistamista ja tukemista.
4. Tutkintotarjonnan toimintalogiikka muuttuu ajasta ja paikasta riippumattommaksi, jolloin erottuvista profileista tulee keskeinen kilpailutekijä.

Ammattikorkeakouluilta edellytettäneen siis nykyistä enemmän strategisia valintoja, priorisointeja ja osaamiskärkien vahvistamista. Mikä merkitys ylemmillä ammattikorkeakoulututkinnoilla on ammattikorkeakoulujen strategisessa johtamisessa ja erityisesti niiden profiloinnissa?

Edellytykset ammattikorkeakoulujen erikoistumiselle

YAMK-tutkinnot voisivat olla suunnannäyttäjiä ammattikorkeakoulujen profiloinnissa, ja niiden kytkentää korkeakoulun strategiaan tulisi pohtia uudella tavalla. Tämä tarkoittaisi ammattikorkeakoulujen erikoistumista, lisääntyvää yhteistyötä ja työnjakoa sekä vahvempien osaamiskeskittymien rakentumista. Samalla resursseja voitaisiin hyödyntää tehokkaammin laatutasosta tinkimättä.

Onko korkeakoulusektori valmis uudenlaiseen yhteistyöhön? Mitä se edellyttäisi?

Ensimmäinen edellytys olisi korkeakoulujen yhtenäinen käsitys siitä, mitä osaamislähtöisellä profiloinnilla tarkoitetaan. Tämä liittyy kysymyksen painoalojen ja nousevien alojen yhtenäisestä määrittelystä.

Painoalat voidaan määritellä ilmiölähtöisesti: ne vastaavat toimintaympäristön haasteisiin määrittelemällä teemoja, joiden avulla haasteita ratkotaan. Ne voivat myös kytkeytyä korkeakoulun koulutusaloihin, jolloin ne nähdään tiiviisti kytkeytyneinä tutkintoihin ja niiden kehittämiseen.

YAMK-tutkinnot voisivat olla suunnannäyttäjiä ammattikorkeakoulujen profiloinnissa.

Lisäksi ammattikorkeakoulu voi määritellä painoalansa yhdessä tiede-
korkeakoulun tutkimuskärkien kanssa, tai ne voidaan määritellä erikseen
TKI-työlle (OKM 2019).

Yhtenäisempi painalojen määrittely voisi ohjata YAMK-tutkintotar-
jontaa nykyistä enemmän, mikä tukisi profilointia.

Toinen edellytys olisi se, että koulutusalat, tutkinnot, painoalat ja nou-
sevat alat näkyisivät ammattikorkeakoulujen strategiasisällöissä nykyistä
selvemmin. Strategialähtöisyys tarkoittaisi siis erityisesti osaamisen kautta
tapahtuvaa erikoistumista, jota tutkintotarjonta vahvistaisi. Tällöin kor-
keakoulu vahvistaisi valittua osaamispääomaansa ja voisi luoda siitä kestä-
vän kilpailuedun.

Tätä tukee myös Karvin arviointi (Wallenius ym. 2020), jonka mu-
kaan kauppatieteiden ja liiketalouden ylempien korkeakoulututkintojen
profiloitumista on mahdollista syventää korkeakoulujen omista lähtökoh-
dista käsin.

Kiinnostavaa on myös se, että toistaiseksi ammattikorkeakoulujen stra-
tegiasisältöjen keskiössä eivät ole painoalat tai koulutusalat vaan geneeri-
semmät korkeakoulujen toimintaa yhteisesti ohjaavat tavoitteet (Kuusis-
to-Ek 2021). Näitä tavoitteita ovat esimerkiksi opetukseen, TKI-työhön ja
aluevaikuttavuuteen, korkeakoulun erityistehtävään ja hallitusohjelmaan
yleisemmin liittyvät asiat, joista monet ovat yhdenmukaisia rahoitusmal-
lin kanssa. Mielenkiintoinen kysymys onkin, voisiko osaaminen olla tu-
levaisuudessa ammattikorkeakoulujen strategiasisältöjen yksi lähtökohta.

Strategisia valintoja ja poisvalintoja

Edellä kuvattujen edellytysten toteutuminen tarkoittaisi sitä, että ammatikorkeakouluissa tehtäisiin selvempiä strategisia valintoja ja poisvalintoja. Se mahdollistaisi uudenlaisen yhteistyön ja työnjaon ammattikorkeakoulujen välillä.

YAMK-tutkintojen selkeät profilit ja niihin kytkeytyvä TKI-työ loisivat vahvoja osaamiskeskittymiä, joissa toimivat henkilöt voisivat hyödyntää osaamistaan parhaalla mahdollisella tavalla. Tutkijat ja opettajat voisivat opettaa ja kehittää eri korkeakouluissa sen mukaan, mikä on heidän vahvinta osaamistaan. Tämän seurauksena YAMK-tutkintojen kehittäminen olisi helpompaa: substanssivalinnat olisi tehty selkeiden profiilien avulla ja ne näkyisivät korkeakoulun opiskelijoille.

Korkeakoululle se tarkoittaisi strategisen osaamisen vahvistamista ja mahdollisuutta yhä syvenevään kansalliseen ja kansainväliseen korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön. Samalla kukin korkeakoulu vahvistaisi kilpailuetuaan, jonka merkitys kasvaa tulevaisuudessa erityisesti korkeakoulujen strategisessa johtamisessa (de Haan 2015; Hart & Rodgers 2024; Lim, Jee & De Run 2020). Tämä on kaikille korkeakouluille kiinnostava tulevaisuuden mahdollisuus, josta kaikki hyötyisivät.

**Voisiko osaaminen olla tulevaisuudessa
ammattikorkeakoulujen strategiasisältöjen
yksi lähtökohta?**

Lähteet

- Frølich, N., Stensaker, B., Scordato, L. & Botas Pimentel, C. P. 2014. The Strategically Manageable University: Perceptions of Strategic Choice and Strategic Change among Key Decision Makers. Higher Education Studies, 4, 5.
- de Haan, H. H. 2015. Competitive Advantage, What Does It Really Mean in the Context of Public Higher Education Institutions? International Journal of Educational Management, 29, 1, s. 44–61.
- Hart, P. F. & Rodgers, W. 2024. Competition, Competitiveness, and Competitive Advantage in Higher Education Institutions: A Systematic Literature Review. Studies in Higher Education, 49, 11, s. 2153–2177.
- Kuusisto-Ek, H. 2021. Suomen ammattikorkeakoulujen strategiasisällöt 2017–2020. Tiedepolitiikka, 46, 1, s. 7–18.
- Lim, W. M., Jee, T. W. & De Run, E. C. 2020. Strategic Brand Management for Higher Education Institutions with Graduate Degree Programs: Empirical Insights from the Higher Education Marketing Mix. Journal of Strategic Marketing, 28, 3, s. 225–245.
- OKM 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriön tarkentavat ohjeet sopimuskauden 2021–2024 valmisteluun ja vuonna 2020 käytäviin neuvotteluihin (PDF-julkaisu). Viitattu 27.2.2025.
- Pucciarelli, F. & Kaplan, A. 2016. Competition and strategy in higher education: Managing complexity and uncertainty. Business Horizons, 59, s. 311–320.
- Van Vught, F. & Huisman, J. 2013. Institutional Profiles: Some Strategic Tools. Tuning Journal for Higher Education, 1, s. 21–36
- Wallenius, J., Ojasalo, K., Friman, M., Hallikainen, M., Kallio, T. J., Sandström, J., Tuulainen, M. & Mustonen, K. 2020. Kauppätieteiden ja liiketalouden korkeakoulutuksen arviointi (PDF-julkaisu). Julkaisut 4/2020. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Helsinki. Viitattu 27.2.2025.

Tilannekuvia ja tulkintoja Master- pedagogiikasta ja sen johtamisesta

KIMMO MÄKI, YLIOPETTAJA, HAAGA-HELIA AMMATTIKORKEAKOULU
MILLA MÄKINEN, TUTKIJAYLIOPETTAJA, HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU

YAMK-opiskelijan kasvussa asiantuntijaksi on kaksi tärkeää lähtökohtaa: opiskelijan sitoutuminen opintoihin sekä tutkivan ja kehittävän työotteen omaksuminen. Ne korostuvat myös Master-kouluttajien pedagogisissa keskusteluissa. Niin ikään kouluttajia puhuttaa pedagogin johtaminen.

Kirjoituksemme on tilannekuva Master-opiskelijoiden haasteista kiinnittyä opintoihin, tutkivasta kehittämisosaamisesta ja Master-koulutuksen johtamisesta. Siinä kuuluu opettajien ja esihenkilöiden ääni: olemme koonneet yhteen heidän tulkintojaan Master-koulutuksen pedagogisen työn kehittämisestä. Sisältö pohjautuu VaKe-hankkeen seminaareihin, työpajoihin ja niiden yhteydessä käytyihin keskusteluihin.

Opintoihin kiinnittyminen

Opintojen alussa opiskelijoilla on paljon haltuun otettavia asioita. Samalla kun substanssiopinnot käynnistyvät, on tutustuttava uusiin verkko-opiskeluympäristöihin, korkeakouluopiskelujen luonteeseen sekä akateemiseen ja refleктоivaan kirjoittamiseen. Edellisistä opinnoista voi olla aikaa, joten muun muassa tietoteknisissä asioissa, tekoälyn käytössä ja korkeakouluopiskelun taidoissa saatetaan kaivata lisäohjausta.

Opiskelijoiden kiinnittyminen Master-opintoihin ja geneeristen asiantuntijuustaitojen kehittyminen opintojen aikana ovat opettajien ja esihenkilöiden mielestä keskeisiä kehittämisen teemoja.

Ohjausta opintojen alussa tulisi kehittää voimakkaasti. Alkuun olisi löydettävä enemmän vaihtoehtoisia polkuja eri tilanteissa oleville opiskelijoille. On tarjottava jaksoja, joissa on mahdollisuus pureutua korkeakouluopiskelujen logiikkaan ja siihen, millaista oppimaan oppimista opiskelu sisältää. Kouluttajien tulee avata korkeakouluoppimisen luonnetta ja siihen tarvittavaa osaamista opinnoissa.

Tärkeä osa opintoihin kiinnittymistä on ryhmäytyminen ja yhteisöllisyyden kokeminen. Yhteisöllisyyden tunnekokemus rakentuu arjessa tekemällä, kokemalla ja jakamalla. Se on toisiin opiskelijoihin tutustumista, yhdessä olemista ja yhdessä oppimista. Yhteisöllisyyttä voidaan vahvistaa pedagogisilla menetelmillä ja samalla tukea hyvinvointia ja oppimista. (Honkanen, Nikander, Postareff & Isacsson 2022.)

Erityisesti opintojen alussa on merkittävää, millaiseksi yhteisöksi opiskelijajoukko muodostuu. Sitä voidaan tukea opintojen kautta, jos ryhmätyöskentelyt ja vertaisoppiminen mahdollistetaan pedagogisesti järkevällä tavalla. Virtuaali- ja kontaktiopintojaksoissa on huomioitava yhteisöoppiminen pedagogisesti. Alku-, väli- ja lopputapaamiset on hyvä järjestää ryhmissä, vaikka itse työskentely olisikin yksilöllistä.

Tärkeä osa opintoihin kiinnittymistä on ryhmäytyminen ja yhteisöllisyyden kokeminen.

Tutkiva ja kehittävä työote

Yksi keskeisimmistä asiantuntijuustaidoista on tutkiva ja kehittävä oppiminen, jota tarvitaan monessa tilanteessa työtehtävästä riippumatta. Tutkiva oppiminen on tiedonhankinnan tapa ja uuden tiedon luomisen toimintatapa (Hakkarainen, Lipponen & Lonka 2005). Pedagogisena toimintamallina se rohkaisee oppijoita aktiiviseen tiedon etsintään ja kriittiseen ajatteluun sekä valmistaa heitä työskentelemään monimutkaisissa haasteissa ja ympäristöissä.

Tutkiva oppiminen on myös asiantuntijatyön orientaatio, jossa tavoitteena on työn ja organisaatioiden kehittäminen tutkimuksellisin menetelmin (Hautio & Lindholm 2025). Onkin tärkeää, että tutkiva ja kehittävä oppiminen muuntuu luontevaksi asiantuntijan työskentelytavaksi.

Tutkivaa ja kehittävää työotetta tarvitaan erilaisissa kehittämisprojekteissa. Asiantuntijan kehittämistyötä voidaan tarkastella tutkimuksellisenä kehittämisenä, jossa yhdistyvät kehittämistoiminta ja tutkimuksellinen ote. Tällöin tietoperusta nivoutuu käytännön kanssa yhteen. Tutkimuksellinen kehittäminen keskittyy usein uusien toimintatapojen luomiseen, toiminnan laadun parantamiseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin. (Hautio & Lindholm 2025.)

Tutkimuksellinen kehittäminen ei ole pelkkää toimintaa, vaan se tuottaa ajankohtaista analysoitavaa aineistoa. Aineistoa ei kerätä valmiina olemassa olevista lähteistä, vaan se syntyy kehittäjien ja osallistujien aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Toiminnan havaintojen tulkinnat ja kriittiset arvioinnit tuottavat tietoa, joka on siirrettävissä toiseen kontekstiin ja joka hyödyttää ammattialaa sekä yhteiskuntaa. (Hautio & Lindholm 2025.)

Master-opintojen kokonaisuus tulee sitoa tiiviimmin työelämään sekä tutkivaan ja kehittävään toimintaan.

Tutkimuksellinen kehittäminen on ammattimaista ja systemaattista toimintaa. Se on suunniteltua, järjestelmällistä, dokumentoitua, analysoitua, kriittistä ja raportoitua toiminnan kehittämistä. Se pohjautuu aina aiempaan tutkimustietoon. Kehittämistyötä ei voida aloittaa, ellei ensin tunneta aihepiirin olemassa olevaa tietoa. Osallisuus ja toiminnallisuus ovat tutkimukselliseen kehittämiseen sisäänrakennettuja elementtejä. (Hautio & Lindholm 2025.)

Master-koulutukset ovat painottuneet opinnäytetyön ympärille, ja siksi tutkimuksellinen ja tutkimusmenetelmällinen työskentely on liian ankkuroitu opinnäytteeseen. Tutkimuksellinen kehittäminen edellyttää kuitenkin laajempaa otetta. Master-opintojen kokonaisuus tulee sitoa tiiviimmin työelämään sekä tutkivaan ja kehittävään toimintaan.

Tutkivan ja kehittävän toiminnan yhdistäminen opintoihin eli TKIO mahdollistuu, kun samat henkilöt sekä työskentelevät hankkeissa että opettavat opinnoissa. He toimivat yhtä aikaa hankkeiden toimeksiantojen välittäjinä ja kehittämistehtävien pedagogisoina opiskelijoille. Opiskelijat voivat toimia hankkeissa nuorempina tutkijoina ja näin oppia tutkimus- ja kehittämisperustaista työskentelyä. He voivat esimerkiksi työstää työpajoja sekä kirjoittaa kehittämis- tai tutkimusorientoituneita artikkeleita ja konferenssipostereita.

Haasteena voi olla kahden eri intressin välimaastossa toimiminen, esimerkiksi opintojaksojen arviointikriteerien ristiriitaisuus toimeksiantajan odotusten kanssa. Tässä tasapainoilussa tarvitaan taitavaa opettajaa.

Tutkivan ja kehittävän työotteen holistinen oivaltaminen osana Master-koulutusta haastaa myös tutkimusmenetelmiä. Perinteistä jakoa määrällisistä ja laadullisista tutkimusmenetelmistä on syytä tarkastella avarakatseisesti.

Osa Master-opettajista peräänkuuluttaa kehittämismenetelmiä vahvemmaksi osaksi opiskelijoiden osaamisvarantoa. Luovat ja toiminnalliset menetelmät, kuten palvelumuotoilu tutkimus- ja kehittämismenetelmänä, suuntaisivat Master-opintoja kehittämisorientoituneemmaksi ja tekisivät eroa akateemiseen tutkimusperinteeseen (ks. Hautio & Lindholm 2025). Myös perinteisten tutkimusmenetelmien käyttöä tulisi rohkeammin hyödyntää kehittämisen työkaluina.

Kaiken taustalla on kaksi isoa kysymystä: Mikä on tiedonintressi Master-koulutuksissa? Mitä tarkoittaa tutkimusperustaisuus ammatti-korkeakoulukontekstissa?

Master-koulutusten johtaminen

Pedagogisen työn johtamisessa voidaan erotella kolme näkökulmaa: pedagogisesti johtaminen, pedagogiikan johtaminen ja pedagogisen yhteisön johtaminen (Hyyryläinen, Kalavainen & Ylittervo 2020). Master-koulutuksien esihenkilöt näkevät näissä näkökulmissa omat haasteensa. Johtamisen mahdollisuudet ja esteet kiteytyvät kolmeen teemaan, joita tarkastelemme seuraavassa.

1. MASTER-KOULUTUKSEN RAKENTEIDEN, ORGANISOINNIN JA SKAALAUTUVUUDEN JOHTAMINEN

Esihenkilöt kokevat, että ammattikorkeakoulun rakenteet ja prosessit ovat muotoutuneet ammattikorkeakoulututkinnon opetuksen mukaisesti eikä Master-koulutuksen haasteita välttämättä tunnisteta korkeakoulun ratkaisuihin. Master-opiskelijoiden taustat suhteessa ammattikorkeakoulututkinto-opiskelijoihin ovat erilaiset; Master-koulutuksessa suhde koulutuksen ja työelämän välillä on kiinteämpi. Sen on näytävä toteutettavassa pedagogiikassa sekä sitä mahdollistavissa rakenteissa.

2. MASTER-OPETTAJIEN JA PEDAGOGIIKAN JOHTAMINEN

Master-koulutuksesta vastaava esihenkilö ei välttämättä ole koulutusta toteuttavien lehtoreiden ja yliopettajien esihenkilö. Vaikka johtamissuhdetta ei ole, käy kyseinen esihenkilö kehityskeskustelut opettajien kanssa. Tilanne aiheuttaa jatkuvia neuvotteluja Master-vastaavien ja opettajien esihenkilöiden välillä.

Miten voidaan taata parhaat voimavarat koulutuksen toteutumiselle? Johtamistyötä haastaa opettajien rekrytointi. Esihenkilö on samaan aikaan oman korkeakoulun sisäinen lobbari, opettajien rekrytoija opintojaksoille ja koulutuksen osaamisen johtaja. Tässäkin saattaa korostua ammattikor-

keakoulututkinnon painotus Master-koulutuksen kustannuksella. Koulutuksesta vastaavat esihenkilöt joutuvat “käymään kauppaa” amk-tutkinnoissa opettavista opettajista, joita he haluavat Master-koulutuksiin.

Opettajien osaamisen johtamisessa keskiössä on **pedagogisten taitojen ylläpitäminen**. Opettajuus on siirtynyt yhä enemmän ohjaavaan suuntaan, ja fasilitointitaidot menetelmiseen korostuvat. Samalla tarvitaan **tutkimusmenetelmällistä osaamista** ja kykyä soveltaa sitä kehittäväällä otteella erilaisissa hankkeissa. Kolmas osaamisalue, jota esihenkilöt pitivät opettajan työssä tärkeänä, on **tekoälyn hyödyntäminen**. Haasteena on saada tekoälystä tukiäly opettajan työhön.

3. RESURSSIVIISAS VASTAVUOROISUUS ERITASOISTEN TUTKINTOJEN VÄLILLÄ

Joissakin ammattikorkeakouluissa rakenteelliset ratkaisut ovat ohjanneet Master-tiimin siilomaiseen työkuultuuriin. Siilokorkeutta ammattikorkeakoulututkinnon ja Master-tutkinnon välillä on nostettu. Vastavuoroisuus on vähäistä tai hyvin muodollista. Nämä esteet tekevät resurssien viisaan käytön mahdottomaksi molemmissa koulutuksissa.

Korkeakoulupedagogiset kehittämisaskeleet

Master-koulutusten opettajien ja esihenkilöiden kokemuksista voi tiivistää kolme teemaa, jotka vaativat muutosta. Muutos tarkoittaa korkeakoulupedagogisen työn kehittämistä opintojen toteutuksissa ja koulutuksien johtamisessa sekä koulutuksen tutkimusperustaisuuden ja työelämäläheisyyden kirkastamista.

TEEMA 1: OPINTOIHIN KIINNITTYMINEN

Sisällöt: Tuki ja ohjaus opintojen alussa

- Mitä opiskelu korkeakoulussa edellyttää?
- Reflektointitaidot oppimisen ytimessä
- Verkko-opiskeluympäristöt haltuun
- Ryhmätyöt ryhmäytymisen ja yhteisöllisyyden edistäjinä

Kehittämiskeleet:

- Master-opintojen starttipaketti

TEEMA 2: TUTKIMUKSELLINEN KEHITTÄMISOSAAMINEN

Sisällöt:

- Tutkivan ja kehittävän oppimisen sanoittaminen
- Tutkiva ja kehittävä työote punaisena lankana Master-koulutuksessa
- Hankkeistettu opetus ja opetus hankkeissa (TKIO)
- Tutkimus- ja kehittämismenetelmien kehittämistyöpainotteisuuden korostaminen
- Menetelmien monipuolistaminen

Kehittämiskeleet:

- Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen koko Master-koulutuksen keskiöön

TEEMA 3: PEDAGOGINEN JOHTAMINEN

Sisällöt:

- Master-koulutuksen johtaminen: koulutuksen rakenteiden ja prosessien toimivuus
- Pedagogisesti johtaminen: aidon johtamissuhteen mahdollistaminen
- Pedagogisen yhteisön johtaminen
 - pedagogisten ja fasilitointitaitojen kehittäminen
 - tutkimus- ja kehittämismenetelmäosaamisen kehittäminen
 - tekoälyn soveltamisosaamisen kehittäminen opetus- ja ohjaustyössä

Kehittämiskäsitteet:

- Koulutuksen rakenteet vastaamaan paremmin Master-koulutusta ammattikorkeakoulussa
- Master-koulutuksesta vastaavalle aidosti johdettava tiimi
- Pedagogisen johtamisen käsikirjoitus ja kehittämisen vuosikello (teemat, ajat ja paikat) Master-kouluttajatiimille

Lähteet

- Hakkarainen, K., Lonka, K. & Lipponen, L. 2005. Tutkiva oppiminen: järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjinä. WSOY. Helsinki.
- Hautio, M. & Lindholm, A. 2025. Heittäydy – irrottele – ylläty. Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät. Professional Publishing Finland. Helsinki.
- Honkanen, E., Nikander, L., Postareff, L. & Isacsson, A. 2022. Pedagogisia ratkaisuja korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointiin. Teoksessa Mäki, K. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.). Korkeakoulupedagogiikka – ajat, paikat ja tulkinnat (PDF-julkaisu), s. 261–272. Haaga-Helia julkaisut 7/2022. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Helsinki.
- Hyryläinen, A., Kalavainen, J. & Ylittervo, R. 2020. Pedagogista johtamista ammatillisen oppilaitoksen arjessa. Teoksessa Risku, P., Laitinen-Väänänen, S., Ojala, A.-L., Tiihonen, A.-K. & Torvinen, H. (toim.). Tulevaisuuden opettajuus (PDF-julkaisu), s. 210–221. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 283. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

Kokemuksia korkeakoulu- pedagogiikan kehittämisestä

Työelämä muuttuu

Master-ohjelmat, digitalisoituminen ja tekoäly

MILLA MÄKINEN, TUTKIJAYLIOPETTAJA, HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
KIMMO MÄKI, YLIOPETTAJA, HAAGA-HELIA AMMATTIKORKEAKOULU

Digitalisoituminen ja tekoäly tuovat pohdittavaa sekä Master-koulutusten johtamiseen että opetukseen ja oppimiseen. Mitä tästä ajattelevat Master-koulutusten esihenkilöt, kehittäjät ja opettajat? Keräsimme Vake-hankkeessa heidän näkemyksiään Master-koulutusten digitalisoinnisesta haastattelujen ja työpajatyöskentelyn avulla. Pohdimme keräämämme tiedon pohjalta, mitä digitalisoituminen ja tekoäly tarkoittavat Master-koulutuksille.

Johtamiskysymyksiä

Digitalisoinnin johtamisessa näkökulmana ja toimintatapana tulee olla pedagogisen yhteisön johtaminen. Johtamistyön tulee mahdollistaa ajat ja paikat yhteiselle kehittämiselle, jossa linjataan pedagogisen työn suhde digitaalisiin ratkaisuihin ja tekoälyn käyttöön.

Tekoälysovellusten avulla voidaan tehokkaammin johtaa tiedolla. Toi-

saalta tarvitaan myös entistä vahvempia tiedolla johtamisen taitoja sekä uudenlaisia johtamisen tapoja, jotka tukevat oppimista ja kokeilukulttuuria. Tekoälyn käyttöön liittyvä pedagoginen johtamistyö on myös asennetyötä. Opetushenkilöstöltä edellytetään uudenlaista ajattelutapaa ja motivaatiota oppimisen edistämiseen.

Yhteisten pelisääntöjen merkitys korostuu tekoälyllistymisen aikakaudella: tekoälyn käyttöön tulee kannustaa, mutta samalla on huolehdittava, että siihen liittyvät riskit ovat hallittavissa. Organisaatioilta tämä edellyttää tekoälyn käyttöön liittyviä juridisia ja eettisiä linjauksia ja ohjeistuksia sekä henkilöstökehittämisen toimia. Tämä on haastava tehtävä.

Tekoälysovellusten käyttöön liittyy vielä paljon kysymyksiä. Miten niitä käytetään? Miten niitä saa käyttää? Tekoälysovellukset voivat olla hyvä työkalu, mutta niiden käyttöön kaivataan selkeitä pelisääntöjä ja osaamista.

Tekoäly kehittyy nopeasti, eivätkä korkeakoulut pysty välttämättä tarjoamaan parhaita tekoälytyökaluja työntekijöidensä käyttöön. Tällöin tekoälyosaamisen kehittäminen ja tekoälysovellusten käyttöönotto jäävät yksittäisten työntekijöiden kiinnostuksen ja harrastuneisuuden varaan.

Maailmalla puhuttava BYOAI-ilmio (*Bring Your Own AI*) näkyy myös ammattikorkeakouluissa. Jos työnantajat eivät tarjoa työntekijöilleen ajantasaista tekoälyosaamista ja -työkaluja, työntekijät käyttävät työn tukena omakustanteisia tekoälysovelluksia. Tämä haastaa esimerkiksi tietoturvaa ja yhdenvertaista oppimista.

Siirtymä verkko-opetukseen edellyttää resurssiviisasta johtamista. Tarvitaan uudenlaista ajattelua opettajan työn resursoinnista sekä pohdintaa oppimisen saavutettavuudesta. Työn resursointi vaihtelee Master-koulutuksissa: toisaalla resursseja jaetaan lähikoulutuksen muuntamiseen verkko-opetukseksi, toisaalla keskustelua ei juuri edes käydä.

Digitalisoituminen ja lisääntynyt englanninkielinen opetus asettavat suomalaiset ammattikorkeakoulut kansainvälisille koulutusmarkkinoille. Tämä on strateginen kysymys: olemmeko valmiita astumaan maailmanmarkkinoille ja kilpailemaan opiskelijoista globaalisti? Joissain ammattikorkeakouluissa on linjattu, että kansainväliset Master-ohjelmat toteutetaan tulevaisuudessakin lähiopetuksena. Näin pysytään kotimarkkinoilla ja voidaan samalla tuottaa ratkaisuja kotimarkkinan työvoimapulaan.

Olemmeko valmiita astumaan maailmanmarkkinoille ja kilpailemaan opiskelijoista globaalisti?

Pedagogisia kysymyksiä

Opetushallituksen (2025) osaamistarve-ennusteen mukaan verkko-opetus läpäisee kaiken Master-opetuksen, ja opiskelijoiden kokemus verkko-opetuksesta on yleisesti ottaen positiivinen.

Verkko-opetukseen liittyvät erilaiset käsitteet saattavat olla opiskelijoille haastavia hahmottaa. Myös verkko-opetuksen tapoja on monia, mikä tiivistyy asynkroniseen ja synkroniseen verkko-opetukseen. Opiskelijan tulee hallita verkko-opetukseen liittyvä termiviidakko, jotta hän pystyy tekemään itselleen mahdollisimman sopivia valintoja.

Joissakin ammattikorkeakouluissa Master-koulutus on täysin digitalisoitua. Perusteluja tälle on monia: se on paikkariippumatonta ja monilla opettajilla ja opiskelijoilla on siitä hyviä kokemuksia. Jotkin ammattikorkeakoulut ovat päättäneet pitää osan opetuksesta edelleen monimuoto-opetuksena ja mahdollistaa hybridiosallistumisen. Koska oppijat ovat moninaisia, tarvitaan erilaisia tapoja oppia. Osa oppijoista kaipaa esimerkiksi keskustelua, ruokatunteja ja kahvihetkiä, joiden aikana on mahdollisuus verkostoitua.

Erilaiset ratkaisut johdattavat pedagogisen pohdinnan äärelle. Avainkysymys on, milloin verkko on pedagogisena ratkaisuna järkevä. Verkko-opiskelu vaati itseohjautuvuutta, ja tietyt pedagogiikat edellyttävät läsnäoloa kampuksella.

Myös opintojen ohjaus ja opintoihin kiinnittyminen ovat keskeisiä verkkopedagogiikan kysymyksiä. Aineistossa nousi esiin neljä keskeistä verkko-opetuksen ohjauksen kehittämiskohdetta:

1. Yhteisöllisyyden vahvistaminen

Epämuodolliset kohtaamiset ja verkostoituminen ovat tärkeitä yhteisöllisyyden tukemisessa ja opintoihin kiinnittymisessä. Yhteisöllisyys ei rakennu verkko-opetuksessa ilman aktiivista rakentamista ja opettajan ohjaava roolia.

2. Opiskelijoiden oppimistarpeiden ymmärtäminen

Opettajalla ei ole usein riittävästi tietoa opiskelijoista ennen opintojakson alkua. Siksi opintojen alun ohjaukseen ja opiskelijan osaamisen hahmottamiseen tulee panostaa. Verkko-opetuksen konseptoinnissa ja osallistamisen kehittämisessä voidaan hyödyntää palvelumuotoilua.

3. Tekoälyn hyödyntäminen oppimisen tukena

Parhaimmillaan tekoäly voi seurata opiskelijan oppimista ja tunnistaa lisätuen tarpeet ennakoon. Tarvitaan keskustelua siitä, kuinka opiskelijälähtöistä tekoälyn käyttö voi olla ja miten opiskelijoiden vapaus voidaan säilyttää. Voiko tekoäly toimia tutor-avattarena, joka tukee opintojen suunnittelua ja toteutusta?

4. Oppimisympäristöjen joustavuus ja dynaamisuus

Oppimisympäristön tulee mukautua opiskelijoiden erilaisiin oppimisen tarpeisiin ja opintojen eritahtiseen etenemiseen. Voiko tekoäly tukea yksilöllisiä oppimispolkuja?

Suuri tämän hetken tekoälykysymys on, miten päästä kiinni opiskelijan tekemään työhön eikä vain lopputuotokseen.

Suuri tämän hetken tekoälykysymys on, miten päästä kiinni opiskelijan tekemään työhön eikä vain lopputuotokseen. Merkittävä kysymys onkin, miten käy opinnäytetöiden, kun tekoälyn käyttö yleistyy? Onko kriittinen ajattelu tekoälajassa tärkeämpää kuin siitä raportointi? Miten kertyvää osaamista mitataan Master-opinnoissa? Palataanko ajassa taaksepäin vai luodaanko uudenlaisia osaamisen todentamisen keinoja? Tämän rinnalla herää kysymys siitä, miten opiskelijoita valmistetaan jatko-opintoihin.

Tekoälyoppimisessa tarvitaan myös yllätyksellisiä tapoja. Pelillistämisen ja sen luoma leikillisuus muotoilevat oppimisesta viihdyttävän ja koukuttavan. Kun diginatiiveista tulee aikanaan työelämän asiantuntijoita, on korkeakoulujen omaksuttava pedagogiikkaansa pelillistämisen elementtejä herättämään oppimiseen mielenkiintoa. (Suonpää, Lahtinen & Seppäläinen 2024.)

Tekoäly muuttaa opettajien työtä. Opettajan ei enää tarvitse tehdä rutiiniasioita, vaan hän voinee keskittyä poikkeamiin ja näiden ohjauksen kehittämiseen. Onko tulevaisuuden opettaja siis oppimisen fasilitoija ja poikkeamiin puuttuva valmentaja?

Verkossa tapahtuvan Master-koulutuksen ohjauksen suhteen on vielä pohdittavaa. Avainkysymys on, miten verkkoympäristöihin voidaan aidosti rakentaa tukea. Vaihtoehtoja on monia, kuten vertaisohjaaminen, pakolliset ryhmäytymisen prosessit, ohjauspolut ja lähivertaisryhmät digioppimisen tukena.

Master-koulutusten tulevaisuus

Master-koulutusten kehittämisessä nousevat esiin muun muassa seuraavat tarpeet:

- Opetuksen suunnittelun ja toteutuksen johtaminen on ajateltava toisin.
- Tutkimus- ja osaamisperustaisuuden tulee olla pedagogisten ratkaisujen punainen lanka.
- Oppimisen mahdollistamisen tulee määrittää, milloin opetus on verkossa ja milloin se tapahtuu kasvotusten sekä millaisia ratkaisuja opetuksessa kulloinkin hyödynnetään.

- Oppimisen luonteva konteksti ovat opiskelijoiden työpaikat, joissa tutkivalla ja kehittäväällä otteella kokeillaan ja kehitetään uutta. Verkkoratkaisut, tekoäly ja kontaktiopetus ovat keinoja, joilla edistetään tätä päämäärää.

Myöskään verkko-opetuksen saavutettavuuskysymyksiä ei ole vielä laaja-alaisesti reflektoitu. Tulevaisuuden opiskelijan tulisi saada valita, opiskeleeko hän monimuotoisesti vai täysin verkossa. Täysin verkkoon siirtäessä saatetaan menettää opiskelijoita, jotka ovat työelämälle tärkeitä asiantuntijoita, sillä kaikille opiskelijoille verkko ei ole luontaisin paikka oppia. Opinnot saatetaan jättää yksinkertaisesti tekemättä, mikäli koetaan, ettei verkko oppimisympäristönä sovi omaan tapaan oppia.

Lähteet

- Hyryläinen, A., Kalavainen, J. & Ylittervo, R. 2020. Pedagogista johtamista ammatillisen oppilaitoksen arjessa. Teoksessa Risku, P., Laitinen-Väänänen, S., Ojala, A-L., Tiihonen, A-K. & Torvinen, H. (toim.). Tulevaisuuden opettajuus, s. 210–221. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 283. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.
- Opetushallitus 2025. Ammattialakohtaiset osaamistarpeet 2030. Viitattu 11.3.2025.
- Suonpää, M., Lahtinen, A. & Seppäläinen, E. 28.3.2024. Muutosvoimana tekoäly: johtajuuden ja osaamisen uudet ulottuvuudet. eSignals Pro. Luettu 13.9.2025.

Työelämä tarvitsee uutta osaamista

Esimerkkinä etäohjaustaidot

MARI SALMINEN-TUOMAALA, YLIOPETTAJA, SEINÄJOEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Tulevaisuudessa **kliinisen** hoitotyön asiantuntijat käyttävät potilaiden ohjauksessa ja neuvonnassa yhä enemmän etäohjauslaitteita. Hyvinvointialueilla kehitetään parhaillaan erilaisia etäohjauskanavia ja -malleja, joiden on tarkoitus tehostaa potilaiden ja asiakkaiden ohjausta.

Sosiaali- ja terveysalan YAMK-opinnoissa onkin tärkeää panostaa etäohjaustaitojen ja digitaalisten valmiuksien kehittämiseen. Laadukas etäohjaus on mahdollista vain, jos kliinisen hoitotyön asiantuntijoilla on tieto- ja viestintätekniistä osaamista, verkkovuorovaikutus- ja verkko-ohjausosaamista, asiakaslähtöistä palveluosaamista, eettistä osaamista sekä seuranta- ja arviointiosaamista (Salminen-Tuomaala 12.11.2020).

Tulevaisuuden taitoja kliinisille asiantuntijoille

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa etäohjausopintojakso (5 op) on osa sosiaali- ja terveystieteiden YAMK-opintoja (Kliininen asiantuntijuus). Opintojakso toteutetaan kliinisen hoitotyön yliopettajan ja hyvinvointitekniikan erityisosaajan yhteisopetuksena.

Opintojakso koostuu

- teoriaosuudesta, joka liittyy etäohjauksen ja -kuntoutuksen eettisiin kysymyksiin
- perehtymisestä etäohjauskanaviin ja -välineisiin sekä
- simulaatiopedagogisista harjoitteista.

Opiskelijat valitsevat simulaatiopedagogiselle harjoitteelle jotakin sairautta sairastavan potilaan tai potilasryhmän, jolle he suunnittelevat etäohjaustilanteen. Simulaatiotilanteeseen voidaan suunnitella myös potilaan läheisen rooli. Opiskelija voi sairaanhoitajan roolissa ohjata esimerkiksi uniapneapotilasta ja tämän puolisoa käyttämään ja huoltamaan uniapnealaitetta.

Simulaatiotilanteelle laaditaan kirjallinen toteuttamissuunnitelma, jossa kuvataan ohjaustilanteen oppimistavoitteet, ohjauksen sisällölliset tavoitteet sekä hyödynnettävät tekniset välineet ja ohjausmenetelmät. Suunnitelman pohjalta opiskelijat toteuttavat mahdollisimman autenttisen etäohjaustilanteen, jossa käytetään esimerkiksi Zoomia.

Tärkein osa simulaatiopedagogista opetustilannetta on debriefing-keskustelu, jossa opiskelijat refleктоivat kokemuksiaan sekä saavat palautetta muilta opiskelijoilta ja opettajilta. Keskustelu käydään etäohjaussimulaatiotilanteen jälkeen, ja siinä pohditaan simulaation onnistumista sekä toteuttajien että kohderyhmän näkökulmasta. Lisäksi pohditaan, olisiko etäohjausta voinut toteuttaa vaihtoehtoisilla tavoilla.

Opintojakson päätteeksi opiskelijat laativat numeerisesti arvioitavan esseen, jossa he refleктоivat etäohjaustilannetta ja pohtivat, millaisia etäohjausvalmiuksia opintojakso antoi heille.

Etäohjaustaitojen kehittämisessä tarvittava pedagoginen osaaminen

Etäohjaustaitojen kehittäminen haastaa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opettajia. Substanssiosaamisen lisäksi tarvitaan hyvinvointiteknologista osaamista, vuorovaikutus- ja viestintäosaamista sekä digitaalisia ja simulaatiopedagogisia taitoja.

Simulaatiopedagogiseen osaamiseen kuuluu taito hyödyntää paikan päällä ja virtuaalisesti toteutettavia simulaatioita monipuolisesti opetuksen välineenä (Salminen-Tuomaala 2023). Simulaatiopedagogiikkaa sovellettaessa on olennaista keskittyä kokemukselliseen ja yhteisölliseen oppimiseen, jotta opiskelijat voivat harjoitella mahdollisimman aidontuntuisesti erilaisia hoitotyön tilanteita turvallisessa ympäristössä (Salminen-Tuomaala, Leppäkangas & Perälä 2020).

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa on kehitetty virtuaalisia simulaatioita hyödyntäviä, osallistavia menetelmiä. Niissä hyödynnetään interaktiivisten virtuaalisimulaatioiden lisäksi blended learning -oppimista, bedside -simulaatioita, 365-videoita, monipistesimulaatioita ja virtuaalisia tulevaisuusversteita.

Simulaatiot koetaan erinomaisiksi menetelmiksi kokemuksellisen oppimisen näkökulmasta, koska ne tarjoavat mahdollisuuden oppia tekemällä ja kokemalla, mikä auttaa opiskelijoita soveltamaan tietoa käytännössä (Niemi, Kivinen, Takaluoma, Kräkin, & Pukarinen 2021). Ne edistävät myös yhteisöllistä oppimista, koska ne mahdollistavat yhteistyön ja vuorovaikutuksen opiskelijoiden kesken, mikä tukee empatia-, tilannetietoisuus- ja tiimityötaitojen kehittämistä (Salminen-Tuomaala 2021).

Etäohjaustaitojen kehittäminen haastaa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opettajia.

Työelämän nopeat muutokset ja digitalisaation kehittyminen edellyttävät YAMK-tutkintojen kehittäjiltä ajan hermolla pysymistä.

Olemmeko valmiita kouluttamaan tulevaisuuden etäohjaajia?

Työelämän nopeat muutokset ja digitalisaation kehittyminen edellyttävät ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittäjiltä ajan hermolla pysymistä. Tämä koskee sekä pedagogisia innovaatioita että teknologista osaamista.

Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnon suorittaneet vievät viestiä etäohjaustaitojen merkityksestä hyvinvointialueille. He ovat harjoitelleet etäohjaustaitoja ja perehtyneet erilaisiin etäohjausteknologioihin ja tekniisiin välineisiin koulutuksessaan. He ovat innovatiivisia kehittäjiä, jotka hallitsevat monipuolisia osallistavia menetelmiä ja voivat juurruttaa laadukkaita etäohjauskäytäntöjä työelämään.

Haasteena ovat kuitenkin nopeat yhteiskunnalliset muutokset, esimerkiksi hyvinvointialueiden yt-neuvottelut ja resurssipula. Miten henkilökunta ehtii omaksua riittävät etäohjaustaidot työn ohessa, ellei heillä ole mahdollisuutta päästä täydennyskoulutuksiin?

Myös väestön ikääntyminen haastaa: etäohjauksen yleistyessä heillekin tulisi tarjota tilaisuuksia erilaisten etäohjauksessa hyödynnettävien laitteiden käytön oppimiseen. Olisikin tärkeää reagoida näihin haasteisiin nopeasti, mieluiten etukenossa. Tässä auttavat YAMK-tutkinnon suorittaneiden koulutuksessa saamat ennakointitaidot.

Lähteet

Niemi, S., Kivinen, E., Takaluoma, M., Kräkin, M. & Pukarinen, E. 2021.

Vaikuttavaa oppimista ja kehittämistä simulaatiolla BSimulaatio-oppimistilanteen järjestäminen simulaatiokeskus SimuLtissa (PDF-julkaisu) . Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja, osa 52. Lahden ammattikorkeakoulu. Lahti.

Salminen-Tuomaala, M., Leppäkangas, E. & Perälä, S. 2020. Towards more authentic simulation-based learning – Nursing students’ experiences. Clinical Nursing Studies, 8, 4, s. 18–25.

Salminen-Tuomaala, M. 12.11.2020. Asiakkaan etäohjaukseen liittyvät erilaiset osaamisvaatimukset. @SeAMK.

Salminen-Tuomaala, M. 2021. How can Simulation Coaching Improve Emotional Intelligence Skills and Situational Awareness in Child Protection Professionals? Athens Journal of Health & Medical Sciences, 8, 1, s. 67–86.

Salminen-Tuomaala, M. 2023. How Can Virtual Reality Glasses and Virtual Learning Material be Useful for Final Stage Nursing Students? Athens Journal of Health and Medical Sciences, 10, 1, s. 31–44.

Työelämä tarvitsee uusia osaajia

Esimerkkinä hyvinvointianalyttikot

ANU ELO, LEHTORI, OPS-VASTAAVA, SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU
MILLA IMMONEN, YLIOPETTAJA, LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU
MARIKA KUNNARI, OSAAMISPÄÄLLIKKÖ, LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU
MAARIT TIHINEN, YLIOPETTAJA, LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU

Digitalisaatio on tuottanut suuret määrät tietoa muun muassa hyvinvointialalta, mutta sitä ei pystytä täysimääräisesti hyödyntämään. Tarvitaan uutta osaamista. Yksi esimerkki tästä on hyvinvointianalyttikoiden koulutus, jota esittelemme tässä artikkelissa.

Hyvinvoinnin analytiikan asiantuntija kerää ja analysoi tietoa, jonka pohjalta hyvinvointiin liittyviä palveluita on mahdollista kehittää paremmaksi. Analytiikan avulla voitaisiin tehostaa ja monipuolistaa sosiaali- ja terveyspalveluja, pidentää ammattilaisten asiakaskontaktiaikaa, tarjota yksilöllisempää ja osallistavampaa hoitoa sekä parantaa ennakointia ja seuranta.

Lapin ja Satakunnan ammattikorkeakoulut ovat toteuttaneet hyvinvointianalytiikan koulutusta yhteistyönä vuodesta 2022 lähtien. Opinnot koostuvat asiakaslähtöisyyden ymmärtämisestä sekä datan analysoinnista, sen ymmärtämisestä ja hyödyntämisestä.

Näillä teemoilla ja moniammatillisella opiskelijavalinnalla on pyritty vastaamaan edellä mainittuihin haasteisiin sekä luomaan uusi ammattikunta, joka toimii eri tieteenalojen ja ammattiryhmien rajapinnoilla moniammatillisessa yhteistyössä.

Hyvinvointianalyttikot on uusi ammattikunta, joka toimii eri tieteenalojen ja ammattiryhmien rajapinnoilla moniammatillisessa yhteistyössä.

Kokeilusta tutkintokoulutukseksi

Vuosina 2019–2020 toteutettiin Data-analytiikka sosiaali- ja terveysalalla -koulutus erikoistumisopinnot. Toteutus oli osa Health Analytics Education Programme -hanketta, jossa yhteistyötä tekivät Sitra, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Tampereen teknillisen yliopiston Porin yksikkö ja Tallinnan teknillisen yliopiston eMed-laboratorio. Kokemukset osoittivat, että ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintokoulutusta on syytä kehittää. (Huhtasalo, Elo, Vähätalo & Merilampi 2022.)

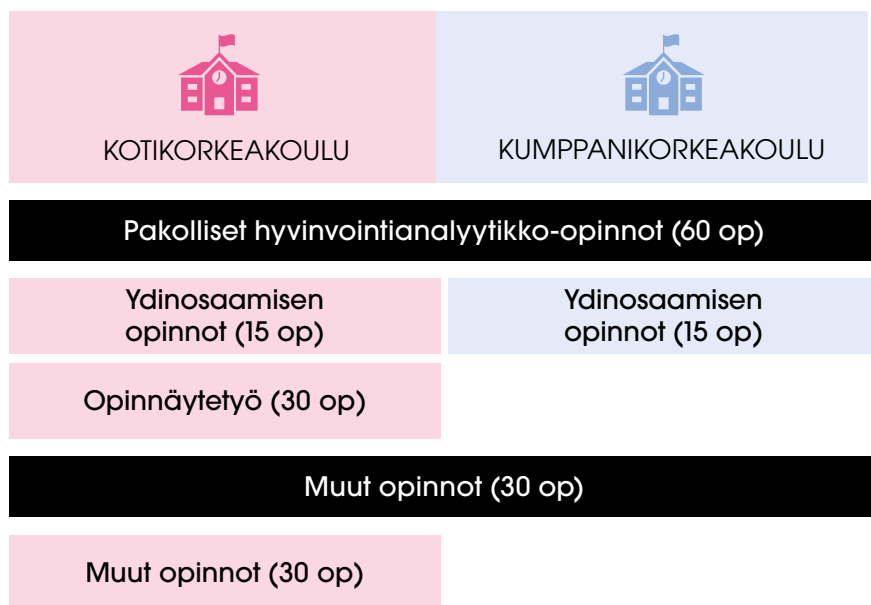
Keskustelut koulutusyhteistyöstä Satakunnan ja Lapin ammattikorkeakoulujen välillä alkoivat joulukuussa 2021. Ne etenivät nopeasti, ja pian korkeakoulut ryhtyivät rakentamaan yhteistä opetussuunnitelmaa hyvinvointianalyttikokoulutukselle. Molemmissa ammattikorkeakouluissa oli ollut jo aiemmin suunnitteilla uusi YAMK-tutkinto, joka keskittyisi hyvinvointianalytiikkaan.

Uusi opetussuunnitelma perustui edellä mainitussa hankkeessa toteutettuun pilottiin, siinä mukana olleiden opettajien haastatteluun sekä kummankin ammattikorkeakoulun asiantuntijoiden kehitystyöhön. Lapin ammattikorkeakoulussa opinnot tulivat osaksi Hyvinvoinnin analytiikan asiantuntija -tutkintokoulutusta ja Satakunnan ammattikorkeakoulussa osaksi Hyvinvointiteknologia-tutkintokoulutusta.

Vetovoimainen ja monipuolinen koulutus ristiinopiskeluna

Hyvinvointianalyttikon YAMK-tutkinnon laajuus on 90 opintopistettä. Opintoihin sisältyvät pakolliset hyvinvointianalyttikko-opinnot (60 op), jotka sisältävät hyvinvointianalytiikan teemaan perustuvan opinnäytetyön (30 op). Opinnäytetyöt ohjataan opiskelijan kotikorkeakoulussa. Koulutuksen pakolliset ydinosaamisen opinnot (30 op) opiskellaan yhdessä siten, että kumpikin ammattikorkeakoulu vastaa 15 opintopisteen toteutuksesta. Muut opinnot (30 op) toteutetaan kotikorkeakoulun käytäntöjen mukaisesti. (Ks. kuvio 1.)

Oppilaitosten välinen ristiinopiskelusopimus ja opiskelijavalintaprosessiin liittyvät järjestelyt etenivät nopeasti. Opiskelijavalinta edellyttää ammattikorkeakouluissa toimivien ammattilaisten suunnitelmallista ja sujuvaa yhteistyötä. Valinta toteutetaan valintakoeopintojaksona, ja ensimmäinen valintakoeopintojakso oli keväällä 2022 kummankin ammattikorkeakoulun omassa Moodlessa. Koulutus oli suosittu hakijoiden keskuudessa, ja heistä noin 12 prosenttia valittiin opiskelijoiksi tutkinto-ohjelmiin.

Kuvio 1. YAMK-opintojen jakautuminen koti- ja kumppanikorkeakoulun kesken. Muut opinnot voivat olla myös muiden korkeakoulujen tarjonnasta.

Koulutuksen laatu varmistetaan yhteisellä kehittämisellä

Yhteistyö kahden koulun välillä on sujunut alusta alkaen hyvin ja haasteita on ratkottu sujuvasti yhdessä. Opiskelijoita on haastanut muun muassa tiedostojen jakaminen ryhmitöissä kahden eri koulun opiskelijoiden ja opettajien välillä. Tähän tarvitaan enemmän ohjausta. Toisaalta nämä ovat myös tärkeitä työelämän taitoja monialaistuvassa ja verkostoituvassa toimintaympäristössä.

Opetussuunnitelmassa ja toteutusten suunnittelussa on huomioitu opintojen aikataulut molemmissa korkeakouluissa, jotta ydinopinnot etenevät hyvinvointianalytiikkaan liittyvää osaamista kerryttäen. Vastuussa oleva korkeakoulu järjestää opetuksen suunnittelemallaan tavalla omia järjestelmiään ja oppimisympäristöjään käyttäen, ja opiskelijat saavat pääsyn opetusta järjestävän korkeakoulun järjestelmiin.

Uuden toteutuksen aikana on astunut voimaan hyvinvointialueuudistus, joka on tuonut mukanaan uusia säädöksiä ja toimintatapoja. Lisäksi datan ja tekoälyn hyödyntämiseen liittyvä lainsäädäntö kehittyy jatkuvasti. Muun muassa näiden muutosten takia opintojaksojen sisältöjä päivitetään, jotta koulutus olisi ajan tasalla. Opetussuunnitelmasta on myös poistettu opintojaksojen välistä päällekkäisyyttä ja toteutuksissa on huomioitu opiskelijoilta saatu palaute. Opetuksen suunnittelussa on otettava huomioon suuri ryhmäkoko ja pyrittävä tukemaan yhteisöllisyyttä sekä henkilökohtaista palautteenantoa.

Opiskelijat voivat ilmoittautua oman korkeakoulunsa järjestelmästä suoraan toisen korkeakoulun opintoihin.

Ristiinopiskelujärjestelmän (RiPa) käyttöönotto kummassakin ammattikorkeakoulussa on sujuvoittanut ilmoittautumisprosessia merkittävästi. Nyt opiskelijat voivat ilmoittautua oman korkeakoulunsa järjestelmästä suoraan toisen korkeakoulun opintoihin. Ennen RiPa-järjestelmän käyttöönottoa ilmoittautumiset hoidettiin erillisten ilmoittautumisten avulla, mikä aiheutti jonkin verran lisätoita henkilökunnalle.

Yhteistyöllä vaikuttavampiin tuloksiin

Kahden korkeakoulun yhteistyöstä syntyy opiskelijoille paljon etuja. Opiskelijat ovat olleet kiitollisia verkostoitumismahdollisuuksista: he ovat päässeet tutustumaan useaan ammattiryhmään sekä toimimaan aidosti ja monialaisesti, koko Suomen maantieteellisessä laajuudessa.

Myös eri oppilaitosten opettajat muodostavat laajemman ammattilaisjoukon omine erikoisosaamisaloineen. Heille verkostoituminen toisen korkeakoulun kanssa tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden hankkia uudenlaisia kokemuksia ja löytää vaihtoehtoisia toimintatapoja tai ohjauskeinoja. Opettajien mukaan yhteistyö on mahdollistanut paremman ja vaikuttavamman tuloksen.

Opetussuunnitelmaa on kehitetty yhdessä: on pohdittu opintojaksojen erilaisia toteutusvaihtoehtoja ja sisältöjä. Yhteistyön ansiosta mukaan on sitoutettu laajempi ja monipuolisempi sidosryhmäkokonaisuus (yri-tykset ja muut organisaatiot). Käytännössä tämä on tarkoittanut muun muassa opintojaksoilla vierailevia luennoitsijoita ja opinnäytetöiden toimeksiantoja. Vaikuttavuudesta kertovat esimerkiksi LinkedInissä julkaistut kiitokset koulutuksen järjestäjille ja tutkinnon suorittaneiden urakehitykset työpaikanvaihdoksineen.

Hyvinvointianalyttikon tutkintokoulutuksessa tehdyissä opinnäytetöissä tulee hyvin ilmi työelämälähtöisten opinnäytetöiden monipuolisuus, töiden laatu sekä maantieteellinen kattavuus Suomen laajuisesti. Toimeksiantajat ovatkin olleet erittäin kiinnostuneita opinnäytetyöyhteistyöstä. Opinnäytetyöt lisäävät osaltaan tietoisuutta uudesta ammattiryhmästä ja kirkastavat hyvinvointianalyttikoiden kehittämis- ja tutkimustyön mahdollisuuksia.

Satakunnan ammattikorkeakoulu ja Lapin ammattikorkeakoulu päättivät koulutusyhteistyön aloittamisesta syyskuussa 2021. Ensimmäinen suunnittelutapaaminen oli joulukuussa 2021, ja opetussuunnitelmat hyväksyttiin helmikuussa 2022. Sopimus opetusyhteistyöstä allekirjoitettiin, ja yhteishaku koulutuksiin avautui maaliskuussa 2022.

Opetusyhteistyön mahdollistajat

- Opetussuunnitelmassa hyödynnettiin Satakunnan ammattikorkeakoulun koulutuspilottia, joka ohjasi sisällön fokusoimisessa ja ajantasaistamisessa.
- Molemmissa korkeakouluissa oli saatavilla aihepiirin erityisosaamista.
- Korkeakouluilla oli yhteinen tahtotila, ja ne sitoutuivat nopeaan toimintaan.
- Molemmissa organisaatioissa oli valmiutta nopeisiin ratkaisuihin ja päätöksiin sekä nopealla aikataululla suunniteltuihin kokonaisuuksiin. Työtä luonnehtivat ketteryys, heittäytymiskyky ja muutoskyvykyys.

Lähde

Huhtasalo, J., Elo, A., Vähätalo, M. & Merilampi, S. 2022. Sosiaali- ja terveysalan data hyötykäyttöön hyvinvointianalyttikoiden avulla. Teoksessa Varamäki, E., Joensuu-Salo, S. & Viljamaa, A. (toim.). SeAMK-SAMK Tutkimusfoorumi 2022. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 178. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoki.

Työelämä tarvitsee erilaisia osaajia

Keinona yksilölliset opintopolut

MARIKA KUNNARI, OSAAMISPÄÄLLIKKÖ, LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU
OUTI TIERANTA, LEHTORI, OPINTO-OHJAAJA, LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteiskunnan ja työmarkkinoiden osaamistarpeet muuttuvat jatkuvasti. Ylempien AMK-koulutusten tavoitteena on tarjota yksilöille osaamista, joka vastaa näihin muuttuviin tarpeisiin.

Lapin ammattikorkeakoulun YAMK-opiskelija voi valita opintoihinsa sisältöjä, jotka vastaavat juuri hänen osaamistarpeeseensa. Master Schoolin modulaarinen opetussuunnitelma on suunniteltu sellaiseksi, että opintojaksot soveltuvat eri alojen YAMK-opiskelijoille.

YAMK-opinnot jakautuvat ydinosamisen opintoihin (55 op) ja profiloivan osaamisen monialaisiin opintoihin. Profiloivia opintoja opiskellaan 5–35 opintopisteen verran tutkinnosta riippuen.

Joka lukukausi on tarjolla yli 20 opintojaksoa profiloivia opintoja. Opinnot tulee ajoittaa lukukaudelle siten, että ne eivät mene päällekkäin ja siten rajaa opiskelijoiden valintoja. Näin varmistetaan, että jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus haluamiinsa opintoihin lukukauden aikana.

Opintojaksoille ilmoittaudutaan ennalta määriteltynä aikana jo edellisellä lukukaudella. Ilmoittautumisten perusteella korkeakoulu voi tehdä muutoksia opintojaksojen tarjontaan ja opettajien resursointiin. Tämä vaatii hyvää lukukausisuunnittelua sekä opiskelijoilta että osaamispäälliköiltä.

Millaiset sisällöt vahvistavat osaamista?

Opetussuunnitelmassa korostuvat monialaiset sisällöt, monitieteisen tiedon merkitys sekä eri alojen opiskelijoiden tietovarantojen yhdistäminen. Tällä edesautetaan opiskelijoiden kasvua globalisoituneen maailman rea-goiviksi kansalaisiksi. (OECD 2021, 9.) Keskiössä ovat uuden tiedon tuottaminen, osaamisen jakaminen ja hyödyntäminen työelämän kehittämisessä, vahva innovointihalu ja -kyky sekä tulevaisuusorientaatio.

Opiskelijoilla on hyvin erilaiset taustat ja tarpeet osaamisen täydentämiseen. Opintojaksojen sisältöjä suunnitellaan monialaisissa yliopettajatiimeissä, jotta ne ovat sovellettavissa kaikkiin aloihin. Sisältöjä myös kehitetään monialaisissa yliopettajatiimeissä yhteiskunnallisten tarpeiden, työelämätarpeen sekä opiskelijoilta tulleiden palautteiden perusteella tietyin väliajoin.

Opiskelijoiden mukaan modulaarinen opetussuunnitelma tarjoaa heille hyvän mahdollisuuden täydentää osaamisprofiliaan. Opintojen valinta on osalle opiskelijoista helppoa, ja valintoja helpottaa erityisesti se, että opinnäytetyön aihe on tiedossa heti opintojen alussa. Tällöin profiloivat opinnot voi valita vahvistamaan juuri kyseisessä työssä tarvittavaa tutkimusmenetelmä- ja sisältöosaamista.

Sisältöjä kehitetään yhteiskunnallisten tarpeiden, työelämätarpeen sekä opiskelijoilta tulleiden palautteiden perusteella.

Profiloivien opintojen valinta saattaa olla vaikeaa, jos osaamistarpeista ei ole varmuutta. Opiskelijan valintoja tulee tukea ryhmä- ja yksilöohjauksilla sekä esittelemällä opintojaksoja tarkemmin esimerkiksi opettajien tekemillä lyhyillä esittelyvideoilla ja uraohjauksilla.

Opiskelijat ovat kuvanneet ryhmätöitä antoisiksi, opettavaisiksi, mielenkiintoisiksi, mukaansatempaaviksi ja monikulttuurisiksi.

Ryhmätyöt osaamisidentiteetin rakentajana

Profiloivissa opinnoissa hyödynnetään esimerkiksi ryhmätyömenetelmiä, jolloin eri aloilta tulevat opiskelijat tuovat tehtäviin omat näkökulmansa. Heille muodostuu aiheesta sekä yhteistä ymmärrystä että henkilökohtainen oppimiskokemus. Lisäksi opiskelijat pääsevät ryhmätöissä reflektimaan osaamistaan toisten kanssa ja tätä kautta löytämään kehittämisen kohteita sekä vahvistamaan omaa osaamisidentiteettiään. Osaamisidentiteetin rakentaminen on elinikäinen prosessi, ja se rakentuu eri konteksteissa vuorovaikutuksessa muiden kanssa toimimalla ja oppimalla (Ketamo, Ollila & Paaso 2022).

Opiskelijat ovat kuvanneet ryhmätöitä antoisiksi, opettavaisiksi, mielenkiintoisiksi, mukaansatempaaviksi ja monikulttuurisiksi. Toisaalta niitä voi olla vaikea aikatauluttaa, ja oppimisen koetaan jäävän isossa ryhmässä vähäiseksi. Aikomuksena on laatia vaihtoehtoisia toteutustapoja sellaisiin opintoihin, joissa se on mahdollista, mutta monialainen oppiminen edellyttää usein kuitenkin ryhmässä työskentelyä ja oppimista.

Yksilöllisillä opintopoluilla monipuolisia uramahdollisuuksia

Yksilön näkökulmasta monialaisten opintojen hyötyjä ovat esimerkiksi laaja-alaisen taitojen ja yhteistyötaitojen kehittyminen sekä monipuoliset uramahdollisuudet. Opiskelijat kokevat, että heidän monipuoliset taustansa ja työkokemuksensa avartavat ja rikastuttavat omaa ajattelua. Lisäksi heistä on ollut mielenkiintoista huomata, miten eri alojen johtamis- ja kehittämistyössä toistuvat samat haasteet. Tämä on lisännyt opiskelijoiden rohkeutta hakea työtä aiempaa laajemmalla sektorilla. Myös verkostoituminen on koettu mahdollisuutena.

Työelämän näkökulmasta hyötynä on moniosaamisen arvo työmarkkinoiden muuttuviin vaatimuksiin vastaamisessa sekä osaamisen laajentuminen, kun eri aloja edustavat ihmiset yhdistävät osaamisensa.

Modulaarinen opetussuunnitelma ei synny hetkessä; sen suunnittelu ja laatiminen edellyttävät pitkäkestoista prosessia, johon osallistetaan eri alojen työelämäasiantuntijoita, yliopettajia ja ohjaustoimijoita. Tarvitaan suunnitelmallista koordinaatiotyötä, jotta monialaiset moduulit soveltuvat kaikkiin Master Schoolin koulutuskokonaisuuksiin.

Tuloksena on opetussuunnitelma, joka mahdollistaa opiskelijoiden yksilölliset osaamispolut ja huomioi työelämän osaamistarpeet.

Lähteet

Ketamo, H., Ollila, J. & Paaso, L. 2022. Miten huomata yhä moninaisempaa osaamista? (PDF-julkaisu). Sitra. Helsinki. Viitattu 5.3.2025.

OECD 2021. Adapting Curriculum to Bridge Equity Gaps - TOWARDS AN INCLUSIVE CURRICULUM (PDF-julkaisu). OECD Publishing. Pariisi. Viitattu 5.3.2025.

Työelämää kehitetään koulutuksen aikana

Esimerkkinä dialogiset kehittämiskokeilut

KAIJA LOPPELA, TYÖHYVINVOINNIN YLIOPETTAJA, YAMK-YLIOPETTAJA,
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaali- ja terveysala tarvitsee luovia kehittämisen, johtamisen ja työhyvinvoinnin asiantuntijoita. Alalle kaivataan myös uusia, aidosti osallistavia ja yhteistoiminnallisia toimintatapoja ja työmenetelmiä sekä dialogisia kehittämismenetelmiä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa on tarjolla opintojakso, jonka nimi on Työyhteisön ja työhyvinvoinnin dialoginen johtaminen ja kehittäminen. Opintojakso kuuluu sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen ylempään ammattikorkeakoulututkintoon. Tarkastelen lyhyesti dialogia ja dialogisuutta sekä yhtä tämän opintojakson tehtävää, jonka kautta kuvaan opiskelijoiden ajatuksia dialogisuudesta niin omassa oppimisessa kuin työelämässä, sen kehittämisessä ja johtamisessa.

Dialogisuus oppimisen keinona ja tavoitteena

Sosiaali- ja terveystieteiden kehittämisen ja johtamisen YAMK-tutkinnossa opiskelulle laaditaan yhteiset pelisäännöt heti opintojen alussa. Samalla aloitetaan perehtyminen dialogiseen organisaatiokulttuuriin. Jotta jokaisen on helppo sitoutua pelisääntöihin, ne laaditaan dialogissa. Samalla voidaan tutustua siihen, mitä dialogilla työelämässä tarkoitetaan.

Tutustumiseen sopivat hyvin Isaacsin (1999) esille tuomat dialogin keskeiset periaatteet:

1. suoraan puhuminen eli oman aidon sisäisen äänen käyttäminen ja julkittaminen
2. aito toisten kuunteleminen
3. toisten esittämien käsitysten, kokemusten ja mielipiteiden kunnioittaminen, vaikka itse olisi eri mieltä ja
4. odottaminen ja mahdollinen suunnan vaihtaminen, mikä mahdollistaa omien näkökulmien reflektoinnin ja laajentamisen.

Ryhmässä laadittujen pelisääntöjen toteutumista arvioidaan dialogisesti, ja sääntöjä muutetaan tarvittaessa. Tätä toimintatapaa voidaan soveltaa myös työyhteisöjen kehittämiseen. Opiskelun pelisääntöjen laatimisen ja niiden arvioinnin kautta opitaan työyhteisön kehittämistä ja johtamista jo koulutuksen alkumetreillä.

Dialogisia kohtaamisia on yhteisinä lähiopiskelupäivinä sekä kasvotusten että Teamsissa. Kohdattaessa virittäydytään läsnäoloon sekä kyseiseen päivään ja sen sisältöön. Ryhmässä käydään läpi kuulumiset ja odotukset, ja näin vahvistetaan yhteisöllisyyttä sekä opiskelijan elämäntilanteen ja

Opettajan ymmärrys erilaisista oppijoista ja heidän elämäntilanteidensa vaikutuksesta opiskeluun syvenee.

kokonaisvaltaisuuden huomioimista. Kukin valitsee itse, mitä haluaa jakaa ryhmässä. Luottamuksellisuudesta on sovittu jo pelisäännöissä.

Tämän on koettu vahvistaneen ryhmähenkeä ja lisänneen ymmärrystä sekä toisia että itseä kohtaan. Aloitusdialogit on koettu vertaistukena ja joskus jopa työnohjauksena. Myös opettajan ymmärrys erilaisista oppijoista ja heidän elämäntilanteidensa vaikutuksesta opiskeluun syvenee. Opiskelijoiden mukaan aloitusdialogit ja kasvokkaiset kokoontumiset ryhmässä ovat olleet tärkeä osa koulutusta ja yhdessä oppimista.

Demokraattisen dialogin periaatteita (Gustavsen 1992) voidaan soveltaa hyvän vuorovaikutuksen ja (työ)elämätaitojen kehittämisessä sekä työettä oppimisyhteisöissä. Organisaatioiden johtamisen ja kehittämisen työkaluina dialogin ja dialogisuuden hyödyistä on paljon tutkimusnäyttöä (esim. Loppela 2004; Nummi 2023; Ranta 2020).

Gustavsenin (1992) mukaan demokraattinen dialogi rakentuu seuraavista periaatteista:

- Keskustelut työhön liittyvistä asioista ovat säännöllisiä, ja kaikilla on mahdollisuus osallistua niihin.
- Kaikkien osallistujien tulee olla aktiivisia, ja jokaisen velvollisuutena on oman näkökulmansa esittämisen lisäksi auttaa myös muita esittämään omansa.
- Kaikki osallistujat ovat tasa-arvoisia. Jokaisen kokemuksia tulee arvostaa ja pitää oikeutettuina.
- On käytettävä sellaista puhekieltä, jonka kaikki ymmärtävät.
- Kaikki keskusteltavaan asiaan liittyvät mielipiteet ovat sallittuja, ja ne tulee esittää suullisesti.
- Osanottajien on hyväksyttävä, että muilla saattaa olla parempia perusteluja kuin mitä itsellä on.
- Kaikkien on hyväksyttävä erilaisten mielipiteiden esille tuominen.
- Kaikkien osanottajien työrooli voidaan ottaa keskusteltavaksi ja tarkasteltavaksi.
- Dialogin tulee tuottaa päätöksiä ja sopimuksia, jotka johtavat käytännön toimenpiteisiin.

Opiskelijat veivät dialogisia kehittämiskokeiluja työyhteisöihinsä

Opintojakson tavoitteissa todetaan seuraavaa: Opiskelija tuntee osallistavan ja dialogisen johtamisen periaatteita ja ymmärtää niiden merkityksen nykyaikaisessa johtamisessa sekä työhyvinvoinnin että tuloksellisuuden tekijänä. Opiskelija oppii, miten organisaatiota voidaan kehittää ja uudistaa dialogisesti ja mikä yhteys sillä on työhyvinvointiin, työmotivaatioon, innovatiivisuuteen ja tuloksellisuuteen.

Opintojaksolla perehdytään opettajan johdolla dialogin keskeisiin periaatteisiin, dialogiseen organisaatiokulttuuriin sekä dialogiseen johtamiseen ja kehittämiseen. Oppimismenetelmät ovat dialogisia. Dialogipiirissä käydään oppimiskeskusteluja mainituista aiheista, reflektoidaan opiskelijoiden kokemuksia ja peilataan niitä tutkittuun tietoon. Vuorovaikutus täydentyy puheen ja siihen liittyvien äänensävyjen lisäksi ilmeillä, eleillä ja asennoilla. Opintojaksolla tehdään myös erilaisia dialogiharjoituksia.

Yhtenä oppimistehtävänä on lukea kirja Dialoginen johtaminen – avain tuloksellisuuteen, työelämän laatuun ja innovatiivisuuteen (Syvänen ym. 2015).

1. Kirjan antia tulee arvioida työelämän johtamisen ja kehittämisen näkökulmista myös omiin kokemuksiin peilaten.
2. Kirjasta tulee valita sisällöltään ajankohtainen tai kiinnostava aihe ja perustella valinta.
3. Aiheesta tulee kirjoittaa tiivistetysti ja sitä tulee peilata omaan organisaatioon: miten kokee tarkasteltavan asian ilmenevän tai toimivan.
4. Aihe tulee viedä tiedoksi omaan työyhteisöön ja kertoa tehtävässä, miten sen teki. Opiskelija voi esimerkiksi pyytää puheenvuoron jossakin työpaikan kokouksessa tai kehittämistilaisuudessa ja kertoa asiasta. Mikäli asia vaatii opiskelijan mielestä kehittämistä, tulee tehtävässä ideoida, suunnitella ja mielellään myös toteuttaa pienimuotoinen kehittämiskokeilu työpaikalla. Tästä sovitaan esihenkilön kanssa.
5. Opiskelijan tulee arvioida kehittämiskokeilun onnistumista ja pyytää siihen osallistuneita arvioimaan sitä. Arvioinnin tulokset tulee raportoida tehtävässä.

Seuraavassa on esimerkkejä kehittämiskokeiluina toteutetuista toimenpiteistä, joiden myötä sekä opiskelijat että heidän työyhteisönsä pääsivät kokeilemaan menetelmiä käytännössä:

1. keskustelu työmotivaatiosta ja sen tukemisesta dialogiperiaatteiden mukaisesti
2. palaverikäytäntöiden kehittäminen dialogin lisäämisen kautta
3. pelisääntöjen laatiminen erilaisille työprosesseille ja työkäyttäytymiselle, mukaan lukien palaverikäytännöt
4. osallisuuden ja osallistamisen merkityksen ja erojen pohtiminen
5. ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin liittyvä dialoginen keskustelu.

Kokeilut kehittivät työyhteisön toimintaa

Edellä kuvatun tehtävän kautta opiskelijoiden työyhteisöihin on viety keskusteltaviksi useita tärkeitä asioita, jotka liittyvät työyhteisön ja työhyvinvoinnin dialogiseen kehittämiseen ja johtamiseen. Niin ikään työyhteisöissä on tehty aitoja, pieniä dialogisia kehittämiskokeiluja. Näiden kautta on osoitettu, että dialoginen kehittäminen ja johtaminen mahdollistavat yhteistoiminnallisen kehittämisen ilman ylimää räisiä kustannuksia.

Opiskelijat ovat pitäneet tehtävää hyödyllisenä ja onnistuneena. He ovat saaneet teorian tiedon lisäksi käytännön kokemusta ja rohkeutta olla työyhteisön kehittämisen asiantuntijan roolissa, aivan kuten YAMK-tutkinnossa on tavoitteena.

Myös opiskelijoiden esihenkilöt ja kollegat ovat pitäneet kokeiluja hyvinä: ne ovat kehittäneet työyhteisön toimintaa ja käynnistäneet matkan kohti dialogista organisaatiokulttuuria.

Kokeilut ovat käynnistäneet matkan kohti dialogista organisaatiokulttuuria.

Työntekijöiden luovuus, osaaminen ja motivaatio yhteiseen kehittämiseen olisi hyvä saada hyötykäyttöön. Sosiaali- ja terveysalan pito- ja veto-voimaa tulee kehittää esimerkiksi työmotivaatiota ja työhyvinvointia tukemalla ja lisäämällä. Moni opiskelija kokikin kyseisessä tehtävässä tärkeimmäksi aiheeksi työmotivaation. Dialoginen johtaminen ja kehittäminen voivat tutkitusti tukea merkittävästi sekä työmotivaatiota että työhyvinvointia ja niiden kautta myös työn laatua ja tuloksellisuutta (Loppela 2004; 2022; Loppela & Syvänen 2022; Syvänen ym. 2015; 2019).

Lähteet

- Gustavsen, B. 1992. Dialogue and Development: Theory of Communication, Action Research and the Restructuring of Working Life. Van Gorcum (Assen, Alankomaat) ja Swedish Center for Working Life (Arbetslivscentrum, Ruotsi).
- Isaacs, W. 1999. Dialogue and the art of thinking. A pioneering approach to communication in business and in life. Currency. USA.
- Loppela, K. 2004. Ihminen ja työ – keskustellen työkuuntoon. Työyhteisön kehittäminen työkykyä ylläpitävän toiminnan viitekehyksessä. Väitöskirja. Tampereen yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta.
- Loppela, K. 2022. Osallistava ja dialoginen toimintakulttuuri ihmisten hyvinvoinnin ja organisaatioiden tuloksellisuuden tukena. Teoksessa Hautamäki, T., Aalto, A., Alaverdyan, A. & Saarikoski, S. (toim.). Osallisuus ihmistyössä. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 177. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoki.
- Loppela, K. & Syvänen, A. 2022. Työyhteisöjen ja työhyvinvoinnin dialogista kehittämistä ja johtamista yli 20 vuotta. Teoksessa Päällysaho, S., Junell, P., Salminen-Tuomaala, M., Uusimäki, S., Varamäki, E., Saarikoski, S. & Karvonen, M. (toim.). Opetusta, oppimista, tutkimusta ja kehittämistä: SeAMK 30 vuotta. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja A. Tutkimuksia. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoki.
- Loppela, K. 2024. Dialogia oppimassa – tarkastelussa kaksi erilaista koulutusta Seamkissa. Teoksessa Päällysaho, S., Junell, P., Salminen-Tuomaala, M., Uusimäki, S. & Karvonen, M. (toim.). Seinäjoen

- ammattikorkeakoulu – meidän ammattikorkeakoulu, s. 396–410.
Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja A. Tutkimuksia 42.
Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoki.
- Nummi, E. 2020. Dialogi ja inhimillisesti kestävä organisaatio.
Autoetnografinen toimintatutkimus dialogisen toimintakulttuurin
kehittämisessä. Väitöskirja. Turun yliopisto, Turun kauppakorkeakoulun
johtamisen ja yrittäjyyden laitos.
- Ranta, R. 2020. Ryhmätahto- ja dialoginen johtaminen organisaatioiden
kehittämisessä: Onnistuneen kehittämistyön elementit sote-
organisaatiossa ja elintarvikeyrityksessä. Väitöskirja. Tampereen yliopiston
yhteiskuntatieteiden tiedekunta.
- Syvänen, S., Loppela, K. & Tikkamäki, K. 2019. Dialogisella kehittämisellä
tuloksellisuutta, työelämän laatua ja uudistumista. Teoksessa Heiskanen,
T., Syvänen, S. & Rissanen, T. (toim.). Mihin työelämä on menossa?
Tutkimuksen näkökulmia. Yliopistopaino. Tampere.
- Syvänen, S., Tikkamäki, K., Loppela, K. Tappura, S., Kasvio, A. & Toikko, T.
2015. Dialoginen johtaminen. Avain tuloksellisuuteen, työelämän laatuun
ja innovatiivisuuteen. Tampereen yliopistopaino Oy. Tampere.

YAMK- tutkintojen työelämä- suhde

Mitkä seikat voivat vaikeuttaa TKI- ja yritysysteistyötä?

LAURA-MAIJA HERO, TUTKIJAYLIOPETTAJA, HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opetukseen integroitu TKI on pitkään nähty hyvin hankelähtöisenä. Opiskelijat ovat toteuttaneet esimerkiksi EU-hankkeiden tavoitteita osana opintojaan, eli integraatio on tavallisimmin tapahtunut TKI-toimintaa opinnollistamalla. Viime aikoina integrointi on kuitenkin nähty mahdolliseksi myös opintoja hankkeistamalla (Väänänen & Peltönen 2020).

Vielä pitemmälle opiskelijälähtöisen ajattelun suuntaan vietyä TKIO ei ole vain EU-hankkeen ja YAMK-opiskelijoiden yhteistyötä, vaan se voi olla yritys- ja työpaikkalähtöistä tai jopa opiskelija- eli työntekijälähtöistä, aitoa, avoimeen haasteeseen perustuvaa yhteiskehittämistä. Se voi johtaa uusiin tuote- tai palvelukonsepteihin, laajempiin hankkeisiin, yrittäjyyteen tai uusiin suomalaisiin tuote-, palvelu- tai toimintamalli-innovaatioihin tai ainakin tuottaa innovaatio-osaamista. (Hero, Sunimento & Heiniö 2024; Hero & Sunimento 2025.)

Se voi johtaa uusiin tuote- tai palvelukonsepteihin, laajempiin hankkeisiin, yrittäjyyteen tai uusiin suomalaisiin tuote-, palvelu- tai toimintamalli-innovaatioihin tai ainakin tuottaa innovaatio-osaamista (Hero, Sunimento & Heiniö 2024; Hero & Sunimento 2025).

YAMK-tutkinnoissa työelämäyhteistyö on luontaista monella tavalla (vrt. Hero 2025). Toisaalta opiskelijat ovat työssä käyviä aikuisia, jotka yhdessä muodostavat yritysverkostotoimintaa ryhmätöissään ja aidoissa opintoihin integroiduissa kehityshankkeissaan. Toisaalta he toimivat usein oman työpaikkansa kehittäjinä toteuttaessaan opinnäytetöitä kehittämishankkeina työpaikoillaan.

Tavoitteet voisivat olla vieläkin korkeammalla. YAMK-tutkinnot voisivat mahdollistaa monipuolisemmin ja vaikuttavammin alueiden ja työelämän sekä viheliäisten yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisua yhdessä työelämän ja hankkeiden kanssa tutkimuksellisella kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla (Hero, Lagström & Sunimento 2025). Mitkä seikat voivat vaikeuttaa tai jopa estää tämän unelman toteutumista?

Tässä artikkelissa kerään yhteen YAMK-opettajien, -opiskelijoiden, -johtajien ja -kehittäjien sekä yritysten näkemyksiä seikoista, jotka estävät TKI-integraatiota ja työelämäyhteistyötä. Näin voidaan tehdä johtopäätöksiä kokonaisuudesta. Artikkelin aineistoina on käytetty VaKe-hankkeessa vuosina 2024 ja 2025 kerättyjä työpaja-aineistoja. Mukana on ollut 26 opettajaa, 37 opiskelijaa, 21 johtajaa ja seitsemän yrityksen edustajaa.

YAMK-tutkinnoissa työelämäyhteistyö on luontaista monella tavalla.

Estävät tekijät opettajien mukaan

Opettajien mukaan monet opetussuunnitelmat (OPS) eivät aina reagoi riittävän nopeasti toimintaympäristön muutoksiin ja työelämän kehittämistarpeisiin. Tämä voi heikentää YAMK-koulutusten asemaa työelämän kehittämiskumppanina ja rajoittaa niiden tunnettuutta. Digitalisaation myötä yleistyneet verkkototeutukset tuovat omat haasteensa yhteiskeittämiseen etänä, ja opiskelijoiden erilaiset oppimisvalmiudet ja itseohjau-

tuvuus voivat korostaa vaikeuksia aikataulujen noudattamisessa, sitoutumisessa ja verkostoitumisessa. Lisäksi OPS:n osaamistavoitteita tulisi selkeämmin suunnata innovaatioiden tuottamiseen. Vaikka YAMK-koulutuksen retoriikassa korostuu työelämälähtöisyys, opiskelu ei aina käytännössä vastaa tätä.

Toinen merkittävä este on hanketoiminnan ja opetuksen integraation vaihtelu eri ammattikorkeakoulujen välillä. Strateginen tarkastelu ja hankkeiden tavoitteiden joustava sovittaminen YAMK-tutkintojen tavoitteisiin voi olla puutteellista. Monialaisessa innovoinnissa haasteita aiheuttavat koulutusalojen erilaiset tutkintorakenteet ja käytännön ratkaisut, ja verkkototeutusten haasteet voivat rajoittaa yhteiskehittämistä. On myös havaittu, että YAMK-opiskelijat saattavat olla haluttomia tekemään opinnäytetöitä muille kuin omalle työnantajalle. Projektien ohjaajina toimivien opettajien työelämäntuntemus ja pedagogiset taidot ovat avainasemassa. Lisäksi todellisten innovaatioiden implementointi jää usein kysymysmerkiksi. Opinnäytetöiden vähäinen julkisuus ja arviointikriteerien epäselvyys joissakin ammattikorkeakouluissa voivat heikentää TKI-työn näkyvyyttä ja arvostusta. YAMK-opettajien erilaiset taustat ja näkemykset kehittamisestä voivat vaikuttaa siihen, kuinka TKI-toiminta ja YAMK-opetus kohtaavat. Opettajien tohtoritausta ja akateemisen tiedemaailman arvostus vaikeuttavat työelämäintegraatiota, jos opettajalla ei ole kokemusta käytännön työelämän kehittämisestä.

OPETTAJIEN ESIIN NOSTAMIA SEIKKOJA

- Opetussuunnitelmasta ja arviointikriteereistä puuttuu sisältöä.
- Työelämäosaaminen ei riitä.
- Integraation keinot puuttuvat.
- Verkkokoulutus ei tue yhteiskehittämistä.
- Opiskelijat ovat kiireisiä töissä.

Estävät tekijät opiskelijoiden mukaan

Opiskelijoiden mukaan konkretisointi- ja toteutussuunnittelutaitojen puute on heillä selkeä kehityskohde. Tämä voi vaikeuttaa ideoiden muuttamista käytännön sovelluksiksi ja siten heikentää yhteyttä työelämän tarpeisiin. Osa opiskelijoista totesi, että suurin heikkous liittyy innovaatioiden varsinaiseen toteutukseen, minkä lisäksi puutteita todettiin käytännön taidoissa ja teknisissä toteutustaidoissa. Myös tuotteistamisen suunnittelutaitojen puute tunnistettiin. Tämä vaikeuttaa innovaatioiden kaupallistamista ja tuomista työelämän markkinoille. Ilman riittävää teknistä toteutusosaamista on vaikea kehittää konkreettisia tuotteita tai palveluita, jotka olisivat relevantteja työelämässä.

Joidenkin opiskelijoiden mukaan heidän motivaationsa ja sitoutumisenensa on heikkoa, koska heillä ei ole tällä hetkellä todellista projektia. Ilman todellista projektia tai selkeää yhteyttä työelämän haasteisiin motivaatio voi laskea. Psykologisen turvallisuuden puute ja luottamuksen vähäisyys voivat myös estää avointa ideointia ja yhteistyötä. Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti sekä tiimin sisäiseen että ulkoiseen vuorovaikutukseen.

Ajan puute voi olla este innovoinnille ja yhteistyölle. Joidenkin opiskelijoiden mukaan innovaation onnistumisen voisi estää ainoastaan se, että heillä ei olisi tarpeeksi aikaa innovoida yhdessä. Työelämän kiireet voivat vähentää opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua TKI-toimintaan ja yhteistyöhön.

Puutteet tulevaisuusajattelussa ja uusien mahdollisuuksien tunnistamisessa voivat opiskelijoiden mukaan estää sellaisten innovaatioiden syntymistä, jotka vastaavat tulevaisuuden työelämän tarpeita. Myös verkostoitumistaidot koetaan joskus heikoiksi. Riittävien verkostojen puute voi rajoittaa yhteyksiä työelämän toimijoihin, mikä voi johtaa siihen, ettei tunnisteta ajankohtaisia tarpeita tai löydetä yhteistyökumppaneita. Opiskelijat toteavat, että he hyötyisivät yhteistyö- ja verkostoitumistaitojensa kehittämisestä ja että verkostoituminen laajentaisi näköaloja uusille mahdollisuuksille ja ideoille.

Opiskelijat näkevät yhteistyötaitoissaan kehitettävää: puutteet näissä taidoissa voivat haitata sekä sisäistä TKI-työtä että ulkoista yhteistyötä työelämän kanssa. Myös liiallinen samankaltaisuus tiimissä voi olla inno-

vaatioiden syntymisen kannalta heikkous, ja tiimin jäsenten päällekkäiset vahvuudet voivat jättää aukon varsinaiseen toteutukseen. Monimuotoisuuden puute voi rajoittaa näkökulmia ja ideoita, jotka syntyvät yhteistyössä työelämän kanssa.

OPISKELIJOIDEN ESIIN NOSTAMIA SEIKKOJA

- Innovaatio-osaamisessa on puutteita.
- Innovointiin ja yhteistyöhön ei ole aikaa eikä resursseja.
- Tiimit ovat liian samankaltaisia, monimuotoisuus puuttuu.

Monimuotoisuuden puute voi rajoittaa näkökulmia ja ideoita, jotka syntyvät yhteistyössä työelämän kanssa.

Estävät tekijät YAMK-johtajien mukaan

YAMK-johtajien mukaan keskeisiä haasteita ovat TKI-toiminnan ja opetuksen integroinnin vaikeus, hankkeiden ja opintojaksojen aikataulujen sovittaminen yhteen sekä epäselvyydet yritysten saamasta hyödyistä ja niiden maksuhalukkuudesta. Lisäksi organisointi ja hallinnointi koetaan haastavaksi, ja tieto voi hajautua. Monissa ammattikorkeakouluissa TKI-yksikön ja opetuksen välinen erillisyys muodostaa merkittävän esteen yhteistyölle ja opettajien osaamisen kehittymiselle. Myös Master-tason koulutuksen johtamisrakenteet voivat olla puutteellisia erityisesti silloin, kun vastuuhenkilöt eivät ole suorassa esihenkilöasemassa opettajiin nähden. Hajautettu YAMK-koulutusten malli voi puolestaan aiheuttaa sekavuutta, vaikeuttaa yhtenäisen laadun varmistamista ja heikentää monialaisuutta.

Käytännön tasolla yhteistyötä voivat rajoittaa salassapitoon liittyvät kysymykset ja mahdolliset ristiriitatilanteet yritysten kanssa. Esimerkiksi sote-alalla vallitsevat erityispiirteet, kuten opiskelun tulkitseminen palkattomaksi vapaaksi ja opintojen työhön integroitumisen vaikeus, tuovat omat haasteensa. Resurssien tehokas hyödyntäminen esimerkiksi opinäytetöiden ohjauksen yhdistämisessä kaipaa kehittämistä. Esimerkiksi yhteisjulkaisemisen mahdollisuus opiskelijoiden kanssa tunnustetaan, mutta keinoja siihen on löydetty hyvin vähän.

On havaittu, että hankehaut ohjaavat koulutusta voimakkaasti mutta niissä ei aina huomioida riittävästi koulutuksen tarpeita. Ajattelumalli TKI:n ja opetuksen yhdistämisestä voi puuttua tai käytännön toteutus voi olla heikkoa, jolloin hankkeissa syntynyt osaaminen ei välity opetukseen.

YAMK-JOHDON ESIIN NOSTAMIA SEIKKOJA

- Ajattelumalli TKI:n ja opetuksen yhdistämisestä puuttuu.
- TKI-yksiköt ja opetus ovat erillään toisistaan.
- Yritysten hyödyistä ja maksuhalukkuudesta on epäselvyyttä.
- Johtamisrakenteet ovat puutteellisia.

Yritysten tunnistamia integraatiota edistäviä seikkoja on myös selvitetty, ja niitä on huomioitu selvästi yksityiskohtaisemmin (Hero 2025a; 2025b).

Estävät tekijät yritysten mukaan

Yritysten mukaan TKI-integraatiota ja yritysyhteistyötä estävät muun muassa molempien osapuolten resurssihaasteet, väärinymmärrykset odotuksissa ja tavoitteissa, taloudelliset kysymykset ja yhteistyön hallintaan liittyvät tekijät. Tarvitaan selkeämpiä rakenteita ja kannustimia.

Yhtenä keskeisenä haasteena nousi esiin yritysten rajallinen aika ohjata opiskelijoita. Vaikka yhteistyön arvo tunnustetaan, työntekijöillä ei välttämättä ole aikaa irrottaa resursseja päivittäisestä työstä opiskelijatiimien ohjaamiseen. Lisäksi yhteistyön onnistuminen edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja vuosikellon mukaista toimintaa, sillä *ad hoc* -projektit eivät yritysten mukaan ole mahdollisia. Myös toiminnan omistajuuteen liitty-

vät kysymykset ovat yrityksille tärkeitä. On tärkeää, että yrityksessä on nimetty yhteistyöstä vastaava henkilö.

Yhtenä merkittävänä esteenä yritykset näkivät olettamuksen siitä, että opiskelijat eivät halua tehdä ”ilmaista työtä”, vaikka kokemukset tästä vaihtelivatkin. Lisäksi taloudelliset näkökulmat, kuten mahdollinen maksaminen ammattikorkeakoululle tai opiskelijoille, ovat vielä kehittelyvaiheessa. Yritykset korostivat, että on tarpeellista hallita odotuksia opiskelijoiden osaamisen suhteen: opiskelijat eivät välttämättä heti hallitse yrityksen käyttämiä välineitä. Yritykset toivoivat valtiolta enemmän kannustimia YAMK-yritysinnovaatiotoiminnan edistämiseksi.

YRITYSTEN ESIIN NOSTAMIA SEIKKOJA

- Molemmilla osapuolilla on resurssihaasteita.
- Odotuksiin ja tavoitteisiin liittyy väärinymmärryksiä.
- Taloudellisiin kysymyksiin kaivataan vastauksia.
- Yhteistyön hallinnassa on vaikeuksia.
- Tarvitaan selkeämpiä rakenteita ja kannustimia.

Keinoja vankempaan TKI-hanke- ja yritysyhteistyöhön

TKI-toiminnan ja opetuksen kytkeytymisen haasteet liittyvät seikkoihin, joihin voidaan löytää ratkaisuja yhteiskehittämällä. Vaikuttaa siltä, että haasteita on vain joillakin kriittisimmillä ammattikorkeakouluilla. Haasteet liittyvät opetussuunnitelmiin ja toteutustapoihin, rakenteisiin ja koettuun osaamiseen. Työelämäintegraation estävien tekijöiden huomioiminen lisää tietoa, joka tukee käytännön pedagogista suunnittelua ja tuo lisäarvoa viimeaikaiseen keskusteluun TKIO-toiminnan hyödyistä ja opettajien kokemuksista (vrt. Vähäsantanen, Civil, Hero & Tammilehto 2025; Hero 2025a).

Yliopettajien opetustehtävät ovat pääosin YAMK-tutkinnon opetusta. Heidän työnkuvansa koostuu opetus- ja ohjaustyöstä (33 %) mutta painottuu lehtoreita enemmän projekti- ja hanketehtäviin (18 %) ja tutkimustyöhön (5 %) (Mäki, Kotila, Fred & Kinanen 2024). Siksi yliopet-

tajien pedagogiset ratkaisut ovat avainasemassa. YAMK-opettajilla on usein yliopistotausta, ja he ovat väitelleet tohtoriksi. Heidän akateeminen orientaationsa voi olla vankka mutta yrityselämän tuntemus vaillaista tai kaukana nuoruudessa.

YAMK-opettajien TKI-pedagogista osaamista voidaan tukea räätälöidyillä tukimuodoilla, kuten ristiinpölyttämällä, sparrauksilla, yhteiskehittämällä ja opetuksen osana toteutettavien opiskelija-, yritys- tai oppilaitoslähtöisten TKI-hankkeiden pedagogisten työkalujen kehitystyöllä. Lisäksi OPS:n osaamistavoitteita tulisi selkeämmin suunnata innovaatioiden tuottamiseen ja innovaatioprosesseihin, joissa korostuu yhteiskehittämällä oppimisessa syntyneiden ratkaisujen implementaation vaade eli aito muutos työelämässä.

Jotta opettajien, opiskelijoiden, johtajien ja yritysten näkemykset TKI-integraatiota ja työelämäyhteistyötä estävistä ja edistävästä seikoista (vrt. Hero 2025a) eivät jäisi vain sanahelinäksi raportteihin, kehitettiin niiden perusteella pedagoginen työkalu integraatiota edistämään. Pelissä opettajat, yritykset ja organisaatiot, oppilaitosjohto ja opiskelijat pääsevät yhdessä suunnittelemaan YAMK-tutkinnon toteutusta. TKIO Master Minds -lautapeli on tarkoitettu YAMK:n TKIO:n ja työelämän yhteistyön kehittämiseen Teamsissa tai livenä.

Peli on fasilitoitava työpajamenetelmä tutkinnon toteutuksen yhteiskehittämiseen. Sen tavoitteena on ratkoa TKI-hanke- ja yritys-yhteistyötä estäviä tekijöitä, hyödyntää edistäviä tekijöitä ja heittäytyä toteutusten suunnitteluun. Pelin avulla voidaan siis ideoida ja suunnitella yhteistyön muotoja. Pelin kehitys demonstroi myös monialaisen yhteiskehittämällä oppimisen, Master Schoolien monialaisen yhteissuunnittelun ja ketterän kehityksen ideaa YAMK:iin.

Lataa pelin osat ja säännöt ja kokeile fasilitoida yhteissuunnittelua YAMK-tutkinnossa (PDF-tiedosto).

Innovaatioita koulutuksen kontekstissa

Innovaatioita tarvitaan hyödyttämään liiketoimintaa, ratkaisemaan yhteiskunnan vaikeita ongelmia ja helpottamaan tavallisten ihmisten arkea. Vaikka vakiintuneita toimintamalleja rikkovan, taloudellista hyötyä tuottavan teknologisen innovaation määritelmän historia on pitkä, innovaatiot ovat tärkeitä kaikilla aloilla.

Innovaatio voi olla mikä tahansa uusi tuote, prosessi, palvelu tai muu tulos, ei vain idea tai keksintö. Määritelmissä on käytetty kriteereitä kuten ”uusi”, ”hyödyllinen”, ”konkreettinen asia” ja ”toteutettu” (Baregheh, Rowley & Sambrook 2009; Eveleens 2010; Quintane, Casselman, Reiche & Nylund 2011). Innovaatio on uudiste, joka on konkretisoitu, hyödyllinen ja viety käyttöön lisäarvon tuottamiseksi (pääasiassa seuraten Peschl, Bottaro, Hartner-Tiefenthaler & Rötzer 2014; Sawyer 2006; 2009; West & Farr 1990; Quintane ym. 2011).

Lyhyesti siis innovaatio on konkretisoitu ja implementoitu uudiste, joka tuottaa lisäarvoa. Lisäarvo on voi olla sidoksissa käyttäjän saamaan hyötyyn, mutta myös laajempaan arvoon, esimerkiksi taloudellisiin, hyvinvointia edistäviin, kestävän kehityksen tai sosiaalisiin arvoihin. Uusia innovaatioita voi syntyä monialaisten YAMK-opiskelijatiimienkin työnä osana heidän työelämäverkostoissa toteutettuja yhteiskehittämällä oppimisen prosesseja. (Hero 2019.)

Edellä oleva määritelmä perustuu Laura-Maija Heron (2019) väitöskirjaan *Learning to develop innovations. Individual competence, multidisciplinary activity systems and student experience*.

Lähteet

- Baregheh, A., Rowley, J. & Sambrook, S. 2009. Towards a multidisciplinary definition of innovation. *Management Decision*, 47, 8, s. 1323–1339.
- Eveleens, C. 2010. *Innovation management: A literature review of innovation process models and their implications*. Viitattu 4.10.2025.
- Hero, L.-M. 2019. *Learning to develop innovations. Individual competence, multidisciplinary activity systems and student experience*. Väitöskirja. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta.
- Hero, L.-M. 2025a. *TKI-integraatiota ja työelämäyhteistyötä edistävä YAMK*.

- Tiedepolitiikka 50, 3, s. 20–26.
- Hero, L.-M. 2025b. Yritysten näkemyksiä YAMK-opiskelijoiden ja yritysten välisestä innovaatioyhteistyöstä. Hamk Pilkku. Viitattu 6.10.2025.
- Hero, L.-M., Lagström, E. & Sunimento, M. 2025. Dreams, enabling, and hindering factors of learning in demanding RDI projects. UAS Journal 2/2025.
- Hero, L.-M. & Sunimento, M. 2025. YAMK-opiskelijoiden innovaatio-osaaminen sekä siihen liittyviä kehitystarpeita ja toimenpide-ehdotuksia. HAMK Pilkku. Viitattu 6.10.2025.
- Hero, L.-M., Sunimento, M. & Heiniö, S. 25.11.2024. TKI-osaamistarpeen muutos ja YAMK:n mahdollisuudet TKIO-toimintana. UAS Journal 4/2024.
- Mäki, K., Kotila, H., Fred, M. & Kinanen, S. 2024. Kiviä ja keitaita 4.0 - muuttuva yhteisöllisyys ja pedagoginen ymmärrys ammattikorkeakoulussa. Haaga-Helia julkaisut 15/2024. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Helsinki.
- Peschl, M. F., Bottaro, G., Hartner-Tiefenthaler, M. & Rötzer, K. 2014. Learning how to innovate as a socio-epistemological process of co-creation: Towards a constructivist teaching strategy for innovation. Constructivist Foundations, 9, 3, s. 421–433.
- Quintane, E., Casselman, M., Reiche, B. S. & Nylund, P. A. 2011. Innovation as a knowledge-based outcome. Journal of Knowledge Management, 15, 6, s. 928–947.
- Sawyer, R. K. 2006. Explaining creativity: The science of human innovation (2. painos). Oxford University Press. New York.
- Sawyer, R. K. 2009. The Collaborative Nature of Innovation. Journal of Law and Policy 30, s. 293–324.
- West, M. A. & Farr, J. L. 1990. Innovation and creativity at work: Psychological and organizational strategies. John Wiley & Sons. New Jersey.
- Vähäsantanen, K., Civil, T., Hero, L.-M. & Tammilehto, M. 2025. Opetukseen kytkeytyä TKI-toiminta: Pilviä horisontissa, ratkaisuehdotuksia näkyvissä. Tiedepolitiikka, 50, 1, s. 23–32.
- Väänänen, I. & Peltonen, K. 2020. Silloista saumattomaan opetuksen ja TKI-toiminnan integrointiin ammattikorkeakouluissa. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 22, 2, s. 52–69.

Työelämäyhteistyö Laurea-ammatti- korkeakoulun Master- koulutuksissa

SAKARIINA HEIKKANEN, LEHTORI, HAAGA-HELIA AMMATTIKORKEAKOULU

Työelämäyhteistyön integrointi Master-koulutuksissa mahdollistaa opiskelijoiden osallistumisen aitoihin työelämäprojekteihin, mikä vahvistaa tietoperustan soveltamista käytäntöön. Tiivis yhteistyö työelämän kanssa edistää myös innovatiivista oppimista ja tutkimusta, jotka hyödyttävät sekä opiskelijoita että yrityksiä (Rauhala 4.2.2020).

Kuvaan tässä artikkelissa, miten työelämäyhteistyö toteutuu Laurea-ammattikorkeakoulussa. Tekstin taustalla ovat keskusteluni Laurean Master Schoolin koulutusjohtaja **Jani Merikiven** kanssa.

Kehittämällä oppimista – Learning by Developing

Laureassa on vahva kehittämisperustainen pedagoginen malli, Learning by Developing (LbD), joka on koko Laurean pedagogiikan ja toiminnan perusta. LbD-malli integroi opetuksen, tutkimuksen ja kehitystyön sekä aluekehityksen, jotta oppiminen olisi työelämälähtöistä ja käytännönläheistä.

LbD-malliin kuuluu vahva tietoperusta, jonka päälle rakennetaan soveltavaa kehittämistä. Malli kehittää muun muassa opiskelijoiden ongelmanratkaisutaitoja aidoissa työelämän tilanteissa, ja samalla opiskelijat luovat verkostoja työelämän kanssa jo opintojen aikana (Laurea 2025).

Kansainvälisissä arvioinneissa LbD:n vahvuuksina on nähty opiskelijoiden itsetunnon vahvistuminen, parempi työllistyminen, varhainen työelämäyhteistyö, aitojen ongelmien ratkaisutaidon kehittyminen sekä LbD:n vahva omistajuus laurealaisten keskuudessa (Vyakarnam, Illes, Kolmos & Madritsch 2008; Rauhala 4.2.2020).

Tavoitteena työelämälähtöinen oppimiskokemus

Laurean Master-koulutukset on yhdistetty YAMK-yksikössä Master Schooliksi. Nimenä Master School kuvastaa Laurean työelämäyhteistyön tahtotilaa: yhtenä tavoitteena on parantaa Master-koulutusten näkyvyyttä työelämässä.

Jokaisessa Master School -koulutuksessa on työelämäyhteistyökumppani tai TKI-hanke, ja ne ovat aktiivisesti mukana opintojaksojen toteutuksessa. Master-opiskelijat tietävät jo hakuvaiheessa tulewansa opiskelemaan LbD-menetelmällä, jossa oppiminen tapahtuu hyvin pitkälti aidoissa, työelämän kehittämismalliin perustuvissa projekteissa.

TKI-hankkeisiin pyritään integroimaan TKIO jo hakuvaiheessa, jotta hanke yhdistyy opetukseen ja oppimiseen mahdollisimman joustavasti arjessa. Tämä täydentävä osaaminen kirjataan osaksi opiskelijoiden Master-tutkintoa.

Pyrkimyksenä levittää TKIO arkeen

Laurean YAMK-yksikkö on hiljattain siirtynyt niin sanottuun tiimiorganisaatioon. Tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja oppimistoiminta on integroitu Master Schooliin siten, että TKI on ja tapahtuu YAMK-yksikön sisällä. YAMK-yksikkö muodostuu monista TKIO-tiimeistä, joissa on TKI-asiantuntijoita, opettajia ja tutkijoita. TKI-päätavoitteet ja -salkku ovat ikään kuin yksissä käsissä, mutta niitä on myös jalkautettu eri tiimeille.

Aikaisemmin Laureassa oli erillinen TKI-tiimi ja opetustiimi, mutta uudessa mallissa ne on yhdistetty. Tämä helpottaa opetushenkilön osaamisen hyödyntämistä TKI-hankkeissa ja toisaalta TKI-osaamisen tuomista opetukseen. Näin YAMK-yksikössä voidaan joustavammin viedä hankevalmisteluita eteenpäin ja toteuttaa hankkeita.

Tiiviit yhteydet työelämäkumppaneihin

Hankerahoitus edellyttää usein yrityskumppaneita, joten Laurean kumppaniyritykset ovat tiiviisti mukana opetuksessa, hankevalmisteluissa sekä hankkeiden toteuttamisessa. Laureassa on käytössä avainasiakkuuskumppanuusmalli, joka osaltaan takaa tiiviit yhteydet työelämäkumppaneihin. Malli on keskeinen osa työelämäyhteistyötä.

Myös Laurean Alumni Advisory Board -ryhmä tukee koulutuksen kehittämistä. Jäseniltä kysytään usein näkemyksiä esimerkiksi koulutuksen kehittämisestä, ja alumnit osallistuvat aktiivisesti esimerkiksi tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Alumninyhteistyötä kehitetään Master Schoolissa, ja miehtinnässä on, miten sen yhteyttä TKIO-toimintaan voisi vankistaa.

Laurean kumppaniyritykset ovat tiiviisti mukana opetuksessa, hankevalmisteluissa sekä hankkeiden toteuttamisessa.

Kipukohtien tunnistaminen ja taklaaminen

Myös Master-opinnäytetyö on aito työelämän projekti. Parhaimmillaan se antaa uutta suuntaa ja virtaa opiskelijan uralle. Master-opiskelijat tekevät opinnäytetyönsä yleensä toimeksiantona omalle organisaatiolleen, mutta uutta urasuuntaa hakevat opiskelijat voivat etsiä toimeksiantoa myös muualta.

Ikuisuusongelma työelämän integroimisessa opetukseen on ajoitus: toimeksiantajalla voi olla kiire hankkia opinnäytetyön tekijä ja saada tulokset valmiiksi nopeasti. Toisinaan taas tilanne voi olla päinvastainen: opiskelija haluaisi valmistua mutta ei saa opinnäytetyötä valmiiksi, koska työelämän projekti etenee omassa tahdissaan. Näitä tilanteita pyritään ennakoidaan jo suunnitteluvaiheessa.

Yhtä lailla avainkumppaneiden kanssa yhdessä opintojaksoille laaditut projektit ja TKIO-hankkeet vaativat aikataulujen suunnittelua ja joustoa ja voivat joskus viivästyä erilaisten aikataulujen takia.

Jotta opiskelijaprojektit ovat mahdollisia, työelämäkumppaneiden tulee nähdä niiden arvo ja hyödyt. Kumppanuudet vaativat selkeää viestintää ja markkinointia; näin organisaatiot ymmärtävät yhteistyön potentiaalin.

Laurean kumppaniyritykset ovat aktiivisesti mukana opetuksessa, hankevalmisteluissa sekä hankkeiden toteuttamisessa. Monet avainkumppanit ovat Laurean pitkäaikaisia ja aktiivisia kumppaneita, mikä heijastelee yleistä tyytyväisyyttä yhteistyöhön.

Lähteet

- Laurea 2025. Learning by Developing. Viitattu 17.8.2025.
- Rauhala, P. 4.2.2020. LbD Laurean pedagogiikan kulmakivenä. Laurea Journal. Viitattu 17.8.2025.
- Vyakarnam, S., Illes, K., Kolmos, A. & Madritsch, T. 2008. Making a Difference. A Report on Learning by Developing – Innovation in Higher Education at Laurea University of Applied Sciences (PDF-julkaisu). Laurea Publications B 26. Laurea ammattikorkeakoulu. Vantaa.

Työelämäyhteistyö Seinäjoen ammattikorkea- koulun Master- koulutuksissa

ELISA KANNASTO, KOULUTUSPÄÄLLIKKÖ, SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SELIINA PÄÄLLYSAHO, TUTKIMUSPÄÄLLIKKÖ, SEINÄJOEN AMMATTIKORKEA-
KOULU

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa (SEAMK) korostetaan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon vahvaa työelämäyhteyttä. Se tarkoittaa muun muassa sitä, että opetus yhdistetään materiaalien ja asiantuntijoiden avulla SEAMKin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan (TKI-toiminta) ja opiskelijoiden työpaikkoihin.

SEAMKin YAMK-opiskelu on keskitetty Master Schooliin, jossa on 14 tutkinto-ohjelmaa, joista kaksi on englanninkielisiä. Master Schoolissa yhtenä tavoitteena on ollut kehittää alueen yritysten TKI-intensiteettiä. On rakennettu uusia yhteiskehittämisen muotoja, jotka vahvistavat YAMK-opiskelijoiden, heidän taustaorganisaatioidensa ja SEAMKin asiantuntijoiden välistä yhteyttä.

Korkeakoulujen 4. sukupolven vaiheella tarkoitetaan entistä syvempää yhteistyötä yritysten, elinkeinoelämän ja asukkaiden kanssa (Asgari, Khorsandi Taskoh & Ghiasi Nodooshan 2021). Yhteiskehittämisen toimintamallit ovat korkeakoulukentälle entistä tärkeämpiä, ja niistä tulee rakentaa monialaisia ja yhteiskunnan muutoksiin nopeasti vastaavia.

Ammattikorkeakoulujen tiivis yhteys pk-sektoriin (Huovinen & Kärpänäjoja 2019, 16) mahdollistaa sen, että opiskelijat saavat teoriasisällön rinnalle vahvan käytännön näkökulman. Master Schoolin yliopettajat ovatkin vahvasti mukana hankkeissa, ja näin opetukseen saadaan uusinta tutkimustietoa ja alueella kehitettyjä työkaluja.

Korkeakoulujen arjessa selkeät toimintamallit helpottavat yhteistyön kehittämistä, ja avoin toiminta auttaa myös opiskelijaa hahmottamaan omaa rooliaan ja toiminnan hyötyjä. Samalla ne kirkastavat yrityksille, missä ammattikorkeakoulut voivat tukea niiden toiminnan kehittämistä ja millaisia yhteistyömahdollisuuksia on.

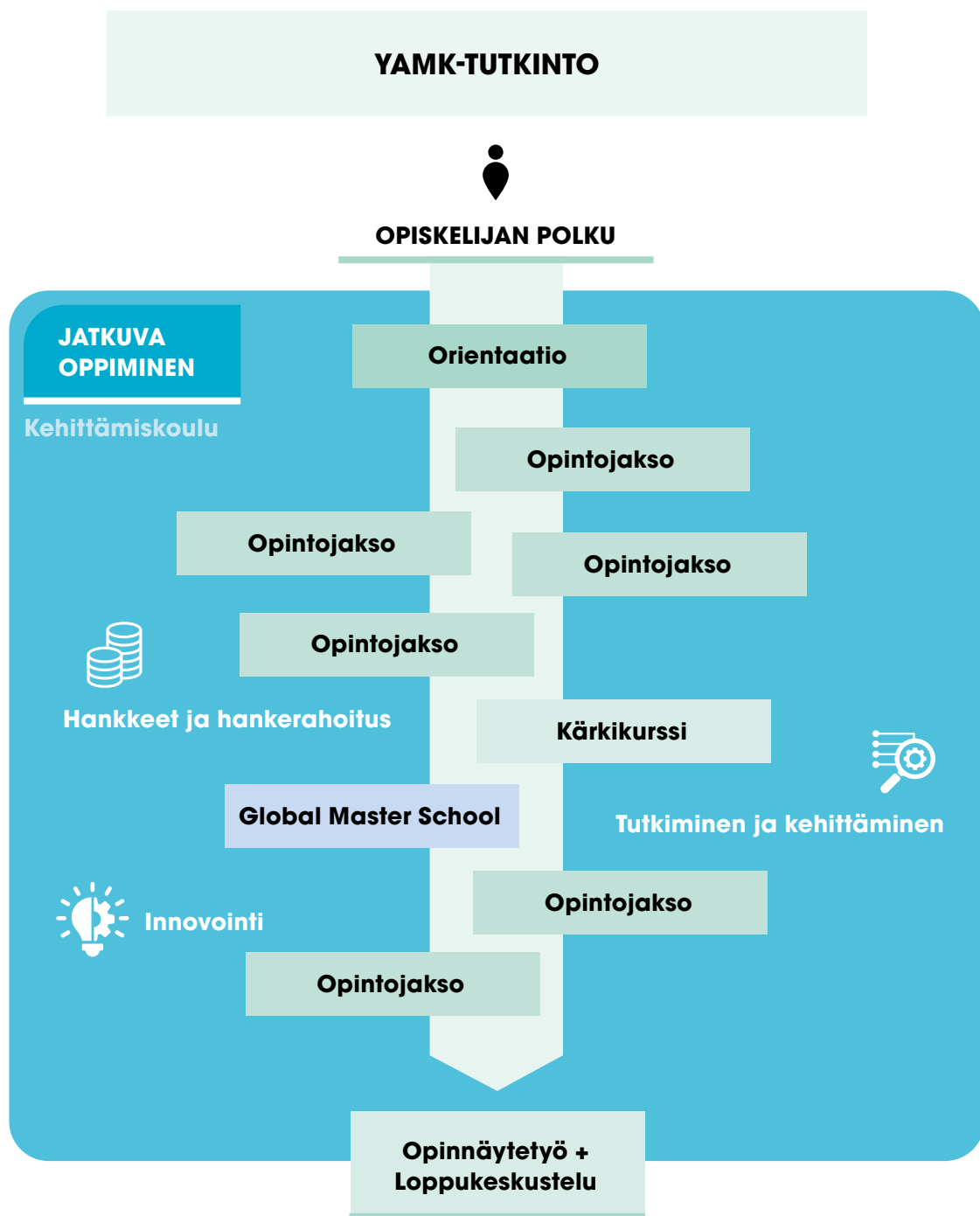
Seuraavaksi esittelemme YAMK-opiskelijan polkuun liittyvät yhteiskehittämisen mahdolliset toimintapisteet.

Opiskelijan polku ja yhteiskehittäminen

Työelämälähtöisyys näkyy YAMK-tutkinnossa kauttaaltaan. Kaikki alkaa orientaatiopäivästä, jolloin YAMK-opiskelijoille esitellään heidän alansa TKI-toimintaa. Opintojaksojen oppimistehtävät yhdistetään mahdollisuuksien mukaan työelämään, ja niissä käytetään TKI-hankkeissa kehitettyjä työkaluja ja mittareita. Opintojen loppuvaiheessa opinnäytetyö kiinnitetään joko opiskelijoiden omaan taustaorganisaatioon tai SEAMKin TKI-toimintaan.

Kuvio 1 kuvaa YAMK-tutkinnon yhteyttä työelämään. Opiskelijan peruspolkuun kuuluvat orientaatiopäivä, joukko erilaisia opintojaksoja, opinnäytetyö sekä loppukeskustelu. Lisäksi on tarjolla valinnainen, kansainvälisyyttä vahvistava Global Master School -intensiivijakso.

Jatkuvan oppimisen puolella on opintoja, joista YAMK-opiskelija voi valita sekä yksittäisiä opintojaksoja että kehittämistoimintaan liittyvän osaajakokonaisuuden.

Kuvio 1. YAMK-opiskelijan polku ja siihen liittyvät TKI- ja työelämäyhteydet.

Tietoa ja konkreettisia tuloksia SEAMKin TKI-toiminnasta sisältyy siis moneen YAMK-opintojen kohtaan. Opiskelijalle karttuu tietoa ja ymmärrystä TKI-toiminnasta, jolloin luonteva yhteys opiskelijan organisaatioon voi jatkua opintojen jälkeen.

Opintojen toteuttamista ja erilaisia yhteistyömuotoja varten on suunniteltu ja pilotoitu toimintamalleja. Yksi niistä on Master RDI, jonka esittelemme seuraavaksi.

Master RDI -toimintamalli monialaiseen kehittämiseen

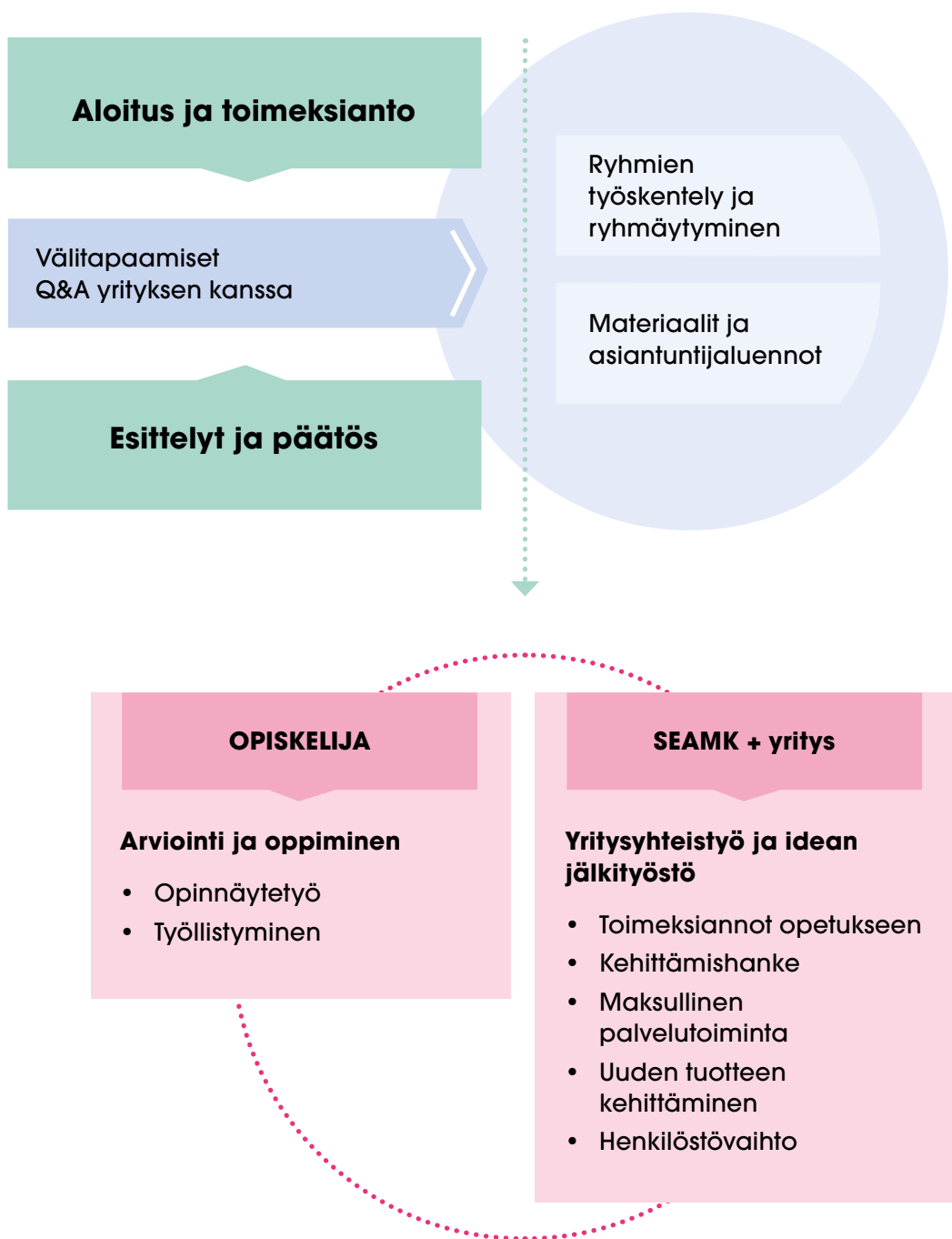
Master RDI -toimintamalli on opintojaksokonsepti YAMK-tutkinnossa. Toimintamallia pilotoitiin kolmesti erilaisilla opiskelijaryhmillä Prima Powerin ja Kyrö Distillery Companyn kanssa. Esittelemme tässä Innocamp-pilotin.

Innocamp-pilotti lähti tavoitteesta rakentaa kehittämishanke, johon yritys voisi hakea rahoitusta yhdessä korkeakoulun kanssa. Osallistujille annettiin alkuvaiheessa tehtäväksi miettiä kehittämistä joko uusien tuotteiden tai palveluiden näkökulmasta tai jo olemassa olevan toiminnan kehittämisenä. Keskeisenä elementtinä tuli olla idean rahoituspotentiaali.

Prosessiin kuului aloitustapaaminen, välitapaamiset yrityksen kanssa ja loppuesittelyt. Välitapaamisissa ryhmät esittelivät suunnitelmiaan, saivat palautetta ja esittivät kysymyksiä toimeksiantajalle. Lopulliset suunnitelmat esiteltiin päätöstapaamisessa, jossa yrityksen edustajat yhdessä korkeakoulun edustajan kanssa valitsivat parhaan suunnitelman. Valinnassa korostuivat idean rahoituspotentiaali, yrityksen näkemä hyöty ja mahdollisuudet viedä idea käytäntöön. Toteutusprosessi kuvataan kuviossa 2.

Osallistujat kerryttivät osaamistaan ja kokemuksiaan sekä laajensivat verkostojaan. Korkeakoulu ja yritys jatkoivat idean työstämistä konkreettiseksi yritysrahoitushankkeeksi.

Innocamp-kokemusten perusteella Master RDI -toimintamalli hyödyttää osallistujia, toimeksiantajia sekä yleisesti alueen elinkeinoelämää. Hyödyt ovat kauaskantoisia, sillä esimerkiksi toimeksiantajien välinen yhteys rakentuu ajan mittaan. Lisäksi osallistujien välille syntyneet yhteydet saattavat kantaa pitkälle tulevaisuuteen, kun uudenlaisia yhteistyömalleja kehittyy.

Kuvio 2. Master RDI -prosessi.

Opintojakson suunnitteluvaiheessa on otettava huomioon tiivis viestintä yrityksen kanssa. Toimeksiannon muotoilu, oppimistavoitteet, odotettu lopputuotos ja arviointiperusteet tulee suunnitella myös pedagogisista lähtökohdista.

Master RDI todettiin toimivaksi toimintamalliksi, jota voidaan soveltaa erilaisiin käytännön toteutuksiin. Opintojakson voi toteuttaa virtuaaliympäristössä, lähitapaamisissa tai hybridiversiona. Erityisen toimivana pidettiin ensimmäisen pilotin toteutusta viikon intensiivijaksona.

Haasteista hyötyihin

Master RDI on erinomainen esimerkki yhteiskehittämisestä, jossa ammattikorkeakoulutuksen ja Master Schoolin vahvuudet tulevat esille. Monialainen osaaminen sekä työelämän ja yritysten elinvoiman parantaminen näkyvät toimintamallin lähtökohdissa ja tavoitteissa.

Tämänkaltaisessa yhteiskehittämisessä on tietysti myös haasteensa. Järjestäminen vaatii paljon resursseja, ja suunnittelussa on otettava huomioon Master Schoolin monimuotototeutuksista rakentuva opetuksen järjestäminen. Yrityksen, korkeakoulun asiantuntijoiden ja työn ohella opiskelevien YAMK-opiskelijoiden aikatauluja voi olla vaikea yhdistää.

Master RDI-toimintamallin kaltaisen projektin toteuttaminen YAMK-opintojaksoksi vaatii myös OPS-suunnittelua sekä tiivistä ja hyvää vuoropuhelua kumppaniyrityksen kanssa sekä heiltä ymmärrystä toteutuksen laajuudesta ja tehtävänannon vaatimuksista. Eri toimijoiden ja toimintatapojen yhteensovittaminen vaatii valmistautumista, luovuutta ja aitoa halua kokeilla uutta. Opiskelijat voivat tarvita houkuttelua epämu-kavuusalueelle, pois perinteisestä Moodle-alustan ympärille rakennetusta opintojaksosta.

Toteutus tarjoaa kuitenkin vaihtelua, uusia kokemuksia sekä työelämässä vaadittavien kykyjen oppimista ja soveltamista. Se luo aitoa monialaista yhteistyötä. Lopputuloksena saattaa olla rahoitushakemus, joka parhaimmillaan tuottaa tuloksia pitkälle tulevaisuuteen.

Toteutus tarjoaa vaihtelua, uusia kokemuksia sekä työelämässä vaadittavien kykyjen oppimista ja soveltamista.

Lopuksi

TKI-kumppanuusmallihanke ja sen Master School -työpaketti ovat vahvistaneet SEAMKin aiempia toimintatapoja, luoneet uutta sekä vakiinnuttaneet TKI-toiminnan, opetuksen ja alueen elinkeinoelämän yhteyttä YAMK-tutkinnoissa.

Toimintamallia on myös suunniteltu kehitettävän. Tavoitteena on laatia opinnäytetyöohjeistus siihen, miten Master RDI -prosessin aikana syntyneen hankeidean voi jalostaa opinnäytetyön kehittämistehtäväksi. Opiskelijalla tai hänen taustaorganisaatiollaan voi olla suunnitelmissa hankerahoituksen hakeminen, johon opinnäytetyö voidaan yhdistää.

Viestintä TKI-toiminnasta ja yritysrahoituksen mahdollisuuksista opiskelijoiden suuntaan on lisääntynyt, ja jatkuvan oppimisen puolelle on kehitetty uusia opintojaksoja, jotta ne olisivat myös yritysten asiantuntijoiden saatavilla. TKI-toiminnan pilotit jatkuvat, ja opiskelijoiden tarve ymmärtää hanketoimintaa kasvaa, kun yritykset hakevat yhä aktiivisemmin kasvua erilaisten rahoitusmahdollisuuksien kautta. Tässä kehityksessä YAMK-tutkinnon suorittaneet asiantuntijat ovat hyvässä asemassa, sillä he ovat kartuttaneet opinnoissaan osaamista, jota tarvitaan työelämän uudistamiseen.

Kiitokset

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana TKI-kumppanuusmallilla enemmän ja vaikuttavampaa TKI-toimintaa Etelä-Pohjanmaalle -hanketta, jonka päärahoittajana toimii Euroopan aluekehitysrahasto/Etelä-Pohjanmaan liitto. Kiitämme rahoittajaa hankkeen ja tämän artikkelin rahoittamisesta. Hankkeen toteutusaika oli 1.1.2023– 31.7.2025.

Lähteet

- Asgari, A., Khorsandi Taskoh, A. & Ghiasi Nodooshan, S. 2021. The required specifications of a fourth-generation university to shape innovation district under anchor approach: a meta-synthesis analysis using text mining. International Journal of Innovation Science, 13, 4, s. 539–562.
- Huovinen, P. & Kärpänoja, J. 2019. Pk-yritysten yhteistyö korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2019:35. Työ- ja elinkeinoministeriö. Helsinki.

**Opinnäytetyöt
– tutkimus- vai
kehittämis-
osaamista
edistämässä?**

Duaalimallin kehittäminen

Näkökulmana opinnäytetyöt

KATRI HALONEN, YLIOPETTAJA, METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU

Suomen korkeakoulujärjestelmän duaalimalli erottaa yliopistot ja ammattikorkeakoulut omiksi sektoreikseen, joissa yliopistot keskittyvät tieteelliseen tutkimukseen ja ammattikorkeakoulut työelämälähtöiseen opetukseen. On kuitenkin esitetty näkemyksiä, että tämä jako saattaa olla keinotekoinen ja rajoittaa sekä joustavuutta että yhteistyötä.

Arene on tuonut esille, että todellisuudessa duaalimallia ei ole täysin toteutettu, sillä korkeakoulujen välinen yhteistyö ja työnjako eivät aina noudata selkeää erottelua. Arene peräänkuuluttaa kunnianhimoisempaa koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa, jossa ammattikorkeakoulut otettaisiin vahvemmin mukaan esimerkiksi tohtorikoulutuksen kehittämiseen (Arene 18.11.2024; Koski 14.3.2019).

Akava puolestaan korostaa, että duaalimallin tulevaisuudessa tulisi painottaa osaamistavoitteiden erilaisuutta ennemmin kuin organisaatioiden erillisyyttä. Tämä tarkoittaisi korkeakoulujen tiiviimpää yhteistyötä, jossa hyödynnetään molempien sektoreiden vahvuuksia opiskelijoiden joustavien opintopolkujen mahdollistamiseksi (Sojonen 25.1.2021; Akava 2017).

Duaalimalli Master-tason opinnäytetöiden valossa

Ylemmän korkeakoulututkinnon keskeinen kulmakivi on opinnäytetyö. Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa tehtävien opinnäytetöiden tavoitteistoa siivittää eurooppalaisten tutkintojen viitekehys (EQF s.a.). Suomessa sekä yliopiston että ammattikorkeakoulun tuottama ylempi tutkinto on EQF-tasolla 7 (Opetushallitus 2025).

Eroavatko samalle osaamistasolle tähtäävät opinnäytetyöt toisistaan tavoitteiltaan ja toteuttamistavoiltaan? Jos eroavat, miten? Artikkelin taustana on Metropolia Ammattikorkeakoulun YAMK-opinnäytetöiden arviointikriteeristö ja Jyväskylän humanistis-yhteiskunnallisen tiedekunnan opinnäytetyön kriteeristö. Keskeisinä erottelun vertailukohteina käyteään työn tavoitteen määrittelyä, teorian roolia sekä saavutettavan osaamisen tai valmiuksien kuvausta.

Tavoitteiden eroavaisuudet: yleistettävä tieto vs. kehittämisorientoitunut ratkaisu

Jyväskylän yliopiston humanistisessa tai yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa opiskelija osaa maisterintutkielmansa valmistuttua muun muassa laatia tutkimussuunnitelman, kerätä tutkimusaineiston aiheen kannalta relevanteilla menetelmillä, analysoida aineiston ja tehdä siitä tulkintoja teoreettisen viitekehyksen avulla, liittää tutkimustuloksensa aiheesta käytyyn tieteelliseen keskusteluun ja tuottaa eettisesti kestävä uutta tietoa. (Jyväskylän yliopisto 2024.)

Tämän ohella Jyväskylän yliopistossa tunnistetaan etenkin työelämässä toimiville opiskelijoille suunnattu ammatilliseen työhön pohjautuva monimuototutkielma, joka tarkastelee ammatilliseen työhön liittyvää tutkimuskysymystä. Se koostuu ammatillisen työprosessin dokumentoinnista ja aihepiiriä käsittelevästä analyttisestä tekstistä, jossa on selitetty työn metodologiaa sekä käsitteitä ja aihepiirin tieteellisiä keskusteluita. (Jyväskylän yliopisto 2024.)

Tällaisia teemoja ei juuri nosteta esille Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön kriteereissä. Niiden sijaan työn merkitystä hei-

jastellaan asiakkaan, kumppaniorganisaation, ammattialan tai aluekehityksen kannalta. Työn tekijän on hallittava tutkimusmenetelmiä, joiden avulla haetaan ongelmalähtöisesti ratkaisua tilaajalle. Teorian sijasta tietoperustassa korostetaan kattavuutta ja monipuolisuutta, ja sen keskeiseksi päämääräksi nostetaan tietopohjan kyky ohjata toiminnan kehittämistä.

Tavoitteista piirtyy kaksi jokseenkin erilaista opinnäytetyötä. YAMK-opinnäytetyön arviointikriteeristö kiinnittyy työelämäkontekstiin, kun taas yliopisto korostaa tieteellistä merkitystä ja yhteyttä aikaisempaan tutkimukseen. Arviointikriteeristöt näyttävät siis tukevan dualimallia ja noudattavan oman korkeakoulutusalueensa tavoitteita: YAMK tuottaa käytännön kehittäjiä ja soveltajia, maisteriohjelma tieteellisesti suuntautuneita asiantuntijoita.

YAMK-opinnäytetyön arviointikriteeristö kiinnittyy työelämäkontekstiin, kun taas yliopisto korostaa tieteellistä merkitystä ja yhteyttä aikaisempaan tutkimukseen.

Huomioita kehittämistyön ja tutkimuksen rajapinnalta

Käytännönläheisyys ja tapauspohjainen kehittämistyö tuovat mukanaan mielenkiintoisen haasteen: kuinka yleistettäviä ratkaisukeskeinen tieto ja toimintasuositukset voivat olla? Akateeminen tieto pyritään rakentamaan yleistettäväksi, jolloin sitä sovelletaan tapauskohtaisesti valittujen metodien avulla eri konteksteihin. Kehitysorientoitunut tieto sen sijaan on lähtökohtaisesti sidoksissa kehittämiskohteeseensa ja sen toimintaympäristöön. Useimmiten se on vain osittain sovellettavissa alkuperäisen kontekstinsa ulkopuolelle.

Tietoa soveltava kehittäminen on tässä mielessä oma taitolajinsa. Kehittäjän tulee tunnistaa erilaisia kehittämisiongelmiä ja osata yhdistellä hankkimaansa tietoa monipuolisesti ratkaisujen löytämiseksi. Vastaavasti akateeminen tutkimuskin voi perustua tapaustutkimukseen, mutta painotus on tiedon tuottamisessa, ei niinkään välittömässä sovellettavuudessa.

Molemmissa lähestymistavoissa on kuitenkin yhteinen periaate: löydösten soveltaminen tapauksen ulkopuoliseen maailmaan on mahdollista ja jopa toivottavaa, jos se tehdään hallitusti ja kriittisesti.

Kehittämisorientaatio nojaa aina jossain määrin perus- ja soveltavaan tutkimukseen. Perustutkimus toimii selkänäojana, käsitteenmuodostajana ja ilmiöiden erittelijänä, kun taas soveltava tutkimus mahdollistaa löydösten käytännön toteutuksen.

YAMK-opinnäytetyöt sijoittuvat tälle jatkumolle hyödyntämällä sekä tutkimuksellisia menetelmiä että käytännön kehittämistoimia, joille perustutkimus antaa pohjan. On tärkeää varmistaa, että kehittämistyö nojaa mahdollisimman hyvin testattuun tietoon, jota voidaan soveltaa tapauskohtaisesti.

YAMK-opinnäytetyö ei ainoastaan tutki kohdettaan vaan varsin usein muuttaa sitä osana prosessia. Se toimii usein yhtenä ajurina kehittämisprojektissa, jossa tietoaineiston (selvitykset, raportit, tilastot, haastattelut, aivoriihet, kyselyt jne.) avulla syntyy ratkaisuja, joihin toimeksiantaja tarttuu.

Opiskelijan rooli on hyvin käytännönläheinen. Hän toimii osana toimeksiantajansa organisaatiota ja on sidoksissa sekä aineistohankinta-prosessiin että kehittämistyöhön. Tämä vaatii kykyä mukautua jatkuvasti muuttuviin tilanteisiin ja soveltaa erilaisia menetelmiä tilanteen vaatimalla tavalla.

YAMK-opinnäytetyö ei ainoastaan tutki kohdettaan vaan varsin usein muuttaa sitä osana prosessia.

Kohti joustavampaa osaamisen kehittämistä

Duaalimallin tulevaisuus riippuu siitä, kuinka hyvin yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erityispiirteet onnistutaan yhdistämään joustavaksi ja tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Opinnäytetyöt ovat tässä tarkastelussa konkreettinen esimerkki siitä, miten osaamisen osoittaminen rakentuu eri tavoin riippuen siitä, keskitytäänkö tieteelliseen tutkimukseen vai käytännön kehittämistyöhön.

YAMK-opinnäytetyöt kytkeytyvät tiiviisti työelämäkontekstiin ja tähtäävät konkreettisten ratkaisujen tuottamiseen. Yliopistotutkielmat puolestaan painottavat analyttistä ja kriittistä ajattelua sekä tieteellisen tiedon tuottamista. Molemmat lähestymistavat ovat arvokkaita, ja niiden yhdistäminen voisi avata uudenlaisia mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen ja työelämässä sovellettavan tutkimustiedon vahvistamiseen.

Duaalimallin kehittämisessä avainkysymys ei ehkä ole niinkään se, tulisiko korkeakoulujen pysyä selkeästi erillään vai sulautua enemmän yhteen. Pikemminkin kysymys kuuluu, kuinka voidaan rakentaa opiskelijälähtöisiä, työelämlähtöisiä ja tutkimusperustaisia oppimispolkuja. Yhteistyön syventäminen sekä yhteiset opintokokonaisuudet ja tutkimusprojektit voisivat tarjota uudenlaisen väylän kehittää sekä teoreettista että käytännönläheistä asiantuntijuutta.

Korkeakoulujärjestelmän tulevaisuus ei ole yksinomaan joko–tai-kysymys vaan sekä–että-keskustelu.

Kuinka voidaan rakentaa opiskelijälähtöisiä, työelämlähtöisiä ja tutkimusperustaisia oppimispolkuja?

Lähteet

- Akava 2017. Askeleita kohti 2030-luvun korkeakoulutusta. Akavan korkeakouluvisio (PDF-julkaisu). Akava. Helsinki. Viitattu 15.9.2025.
- Arene 18.11.2024. Ammattikorkeakoulut vaativat Suomeen kunnianhimoisempaa koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa – Ammattikorkeakoulut otettava mukaan tohtorikoulutuksen kehittämiseen. Arene. Viitattu 15.9.2025.
- EQF s.a. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys. Euroopan unioni. Viitattu 15.9.2025.
- Europass s.a. Kahdeksan EQF-tason kuvaus. Euroopan unioni. Viitattu 15.9.2025.
- Koski, J. 14.3.2019. Onko korkeakoulutuksen duaalimalli keinotekoinen? Arene-blogi. Viitattu 15.9.2025.
- Opetushallitus 2025. Tutkintojen viitekehukset. Viitattu 15.9.2025.
- Sojonen, E. 25.1.2021. Duaalimalliin puuttuminen toisi ongelmia. Tuumaamo-blogit. Viitattu 15.9.2025.
- Aineisto
- Jyväskylän yliopisto 2024. Maisterintutkielmien arviointimatriisi (PDF-tiedosto). Viitattu 15.9.2025.
- Metropolia Ammattikorkeakoulu 2020. Opetussuunnitelma 2020. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (PDF-tiedosto). Viitattu 15.9.2025.

Opinnäytetyö YAMK-tutkinnossa

Näkökulmana tutkimuksellinen kehittäminen

ARTO LINDHOLM, YLIOPETTAJA, HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Joissakin ammattikorkeakouluissa YAMK-opinnäytetyö määritellään tutkimukselliseksi kehittämistehtäväksi, ja ymmärtääkseni se on yksi vaihtoehto kaikissa ammattikorkeakouluissa. Tässä artikkelissa tarkastelen tutkimuksellisen kehittämistyön käsitettä ja sen paikkaa ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä.

Tutkimuksellisen kehittämisen perimmäisenä tavoitteena on uudistaa työn tilaajan tai laajemmin koko ammattialan käytäntöjä. Tämän takia tutkimuksellinen kehittämistehtävä sisältää aina jonkin tuotoksen, kuten uuden palvelun tai tuotteen, uudistetun toimintatavan, parannetun toimintamallin tai vähintäänkin perusteltuja kehittämisehdotuksia. (Ks. Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014.) Onnistunut YAMK-tasoinen tutkimuksellinen kehittäminen tuottaa myös uutta tietoa, jolla on merkitystä tilaajaa laajemmalle yhteisölle ammattialalla.

Tutkimuksellinen kehittäminen eroaa monin tavoin jokapäiväisestä arkisesta kehittämisestä. Tutkimuksellisuus kehittämistyössä tarkoittaa tutkijalle ominaista systemaattisuutta, kehittämistarpeen perustelemista kir-

jallisuuteen nojautuen, aihepiirin tietoperustaan tukeutumista, toiminnan dokumentointia ja syntyneen havainto- ym. aineiston analyysia. (Ojasalo ym. 2014; Toikko & Rantanen 2009; Lindholm 2025.)

Tutkimuksellisen kehittämisen prosessissa syntyneitä tulkintoja peilaan aikaisempaan tietoon, mikä tarjoaa mahdollisuuden uudistaa tai monipuolistaa ammattialan tietoperustaa. Toisinaan tutkimuksellinen kehittäminen tuottaa koko yhteiskuntaa koskevaa merkityksellistä uutta tietoa. Lyhyesti määriteltynä tutkimuksellinen kehittäminen nivoo tutkimuksen ja kehittämisen yhteen.

Lyhyesti määriteltynä tutkimuksellinen kehittäminen nivoo tutkimuksen ja kehittämisen yhteen.

Tutkimuksellinen kehittäminen on yhtä vaativaa kuin akateeminen tutkimus

Tutkimuksellinen kehittäminen ei ole opinnäytetyön kevytversio verrattuna tutkimustyyppiseen opinnäytetyöhön. Tutkimuksellinen kehittämis-tehtävä on itse asiassa monin tavoin vaativampi kuin esimerkiksi yliopisto-opinnoissa suoritettava pro gradu -tutkielma.

On varsin vaativaa sekä kehittää toimintoja että tuottaa uutta tietoa. Lisäksi tutkimuksellisen kehittämistyön tekijältä vaaditaan usein laajoja verkostoja, hyviä sosiaalisia taitoja ja tietynlaista rohkeuttakin. Pro gradu -tutkielman voi periaatteessa tehdä yksinkin esimerkiksi keräämällä kyselyn avulla kvantitatiivisen tutkimusaineiston, analysoimalla sen ja esittämällä johtopäätökset, johon tutkijan työ päättyy.

Sen sijaan tutkimuksellista kehittämistyötä on mahdoton tehdä ilman tiivistä yhteistyötä monien toimijoiden kanssa. Varsinkin osallistavat lähestymistavat saattavat edellyttää vuorovaikutusta kymmenien tai jopa satojen ihmisten kanssa. Sama koskee monia kokeilukulttuuriin perustuvia opinnäytetöitä ja ylipäänsä kaikkia sellaisia töitä, joissa toimintaa kehitetään yhdessä asianosaisten kanssa.

Tutkimuksellisessa kehittämisessä ammattikorkeakouluopiskelija pääsee osoittamaan vahvuutensa. Ammattikorkeakouluille ei ole asetettu velvoitetta tehdä tiedettä, eikä YAMK-opiskelija pärjääkään yliopisto-opiskelijalle valmiuksissa tehdä akateemista tutkimusta. YAMK-opiskelija on kuitenkin usein ylivertainen yliopisto-opiskelijaan verrattuna korkeaa asiantuntemusta vaativissa työelämän kehittämistehtävissä, verkostomaisessa työskentelyssä ja erilaisten ihmisten osallistamisessa heitä koskevaan päätöksentekoon.

Suuntauksena luovat, osallistavat ja toiminnalliset menetelmät

Tutkimuksellisessa kehittämisessä tarvitaan aina menetelmiä, jotka tuottavat analysoitavaa aineistoa. Tieteellistä tutkimusta tehdään yleensä yhdellä aineistolla, poikkeuksena monimenetelmäiset triangulaatiotutkimukset, kun taas tutkimuksellisessa kehittämisessä monimenetelmällisyys on pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Tutkimuksellisessa kehittämisessä menetelmät ovat tyypillisesti luovia, osallistavia ja toiminnallisia.

Kun aikanaan opetin yliopistossa tutkimusmenetelmiä ja ohjasin opinäytetöitä, tutkimusaineistot kerättiin hyvin usein haastattelemalla jonkin yhteisön jäseniä tai muita asianosaisia. Teemahaastatteluista ja aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä muodostui eräänlainen gradun perusmenetelmä, jota on hyödynnetty tuhansissa akateemisissa opinnäytetöissä.

Nyt kuitenkin myös yhteiskuntatieteellinen tutkimus on alkanut suosia luovia, osallistavia ja toiminnallisia tutkimusmenetelmiä (ks. Ryyänen & Rannikko 2021). Osallistaminen, toiminnallisuus ja luovuus eivät siis enää ole ammattikorkeakoulujen yksinoikeus. Tämä lisää ammattikorkeakoulujen painetta erottautua entistä selvemmin näiden menetelmien osajina.

Osallistaminen, toiminnallisuus ja luovuus ovat kolme taikasanaa myös onnistuneelle tutkimukselliselle kehittämiselle, kun niihin lisätään kokeilemalla kehittämisen ajatus. Asianosaisten ottaminen mukaan kehittämistyöhön on nykyaikainen tapa kehittää toimintaa. Tavoitteena voi olla yhteistoiminnallinen kehittäminen esimerkiksi työyhteisöissä.

Toisinaan osallistava kehittämistyö on emansipatorista eli vapauttavaa, jolloin kehittämistyön tekijä pyrkii parantamaan syrjittyjen ryhmien asemaa yhteiskunnassa yhdessä asianosaisten kanssa. Tavoitteena on yleensä rikkoa myös kehittäjä vs. osallistuja -hierarkiaa ja pyrkiä tasavertaisuuteen osallisten kanssa.

Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmien kirjo

Tutkimuksellisen kehittämisen menetelmien valinnassa voi olla hyvin luovaa. Luovat menetelmät viittaavat usein taidelähtöisiin menetelmiin, kuten soveltavan taiteen käyttöön yhteisöllisyyden luomisessa. Taidelähtöisiä menetelmiä voidaan hyödyntää opinnäytetöissä esimerkiksi lähiöiden asukasosallisuuden lisäämisessä, nuorten koulupudokkaiden aseman parantamisessa ja työhyvinvoinnin edistämisessä.

Luovat menetelmät eivät kuitenkaan tarkoita pelkkää taidelähtöisyyttä, vaan myös leikkillisyyttä ja pelillisyyttä hyödyntävät menetelmät ovat usein hyvinkin luovia. Lisäksi luovuutta tarvitaan monissa tulevaisuuden ennakkointimenetelmissä, kuten tulevaisuuden muistelussa ja erilaisissa ”kuljeskelumenetelmissä”, joissa havaintoja kerätään ympäröivästä todellisuudesta. (Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmistä ks. Hautio & Lindholm 2025.)

Hyvin tärkeä opinnäytetyön lähestymistapa on myös kokeilemalla kehittämisen, jota on viime vuosina tähdennetty erityisesti kokeilukulttuuria koskevan keskustelun piirissä. Kaikkea ei saa selville tutkimalla: usein on vain kokeiltava, mikä toimii ja mikä ei. Kokeilemalla kehittäminen on tärkeää, koska esimerkiksi uuden toimintatavan tai -mallin kokeileminen käytännössä jalkauttaa työn tulokset käytäntöön.

**Kaikkea ei saa selville tutkimalla:
usein on vain kokeiltava, mikä toimii ja mikä ei.**

Tutkimuksellinen kehittäminen jatkuu koko työuran

YAMK-opinnäytetyö tehdään usein oman työn ohessa. Työn ohessa tehty tutkimuksellinen kehittäminen on iso ponnistus, varsinkin kun kunnollinen tutkimuksellinen kehittäminen vaatii sekä innovatiivista toteutusta että laajaa lukeneisuutta. Siksi kehittämistehtävän rajaaminen on erityisen tärkeää.

Sekin on hyväksyttävä, että maailma on epätäydellinen vielä kehittämistyön jälkeenkin. Yhdellä opinnäytetyöllä voi tehdä merkityksellistä ja tärkeää kehittämistyötä ja tuottaa jotain lisää jaettuun tietoperustaan. Pohjimmiltaan tutkimuksellinen kehittäminen on kuitenkin asenne, joka opitaan opinnäytetyöprosessissa, ja parhaimmillaan se jatkuu läpi koko työuran.

Lähteet

- Hautio, M. & Lindholm, A. (toim.). 2025. Heittäydy - irrottele - ylläty: Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät. Professional Publishing Finland. Helsinki.
- Lindholm, A. 2025. Johdanto. Teoksessa Hautio, M. & Lindholm, A. (toim.), Heittäydy - irrottele - ylläty: Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät. Professional Publishing Finland. Helsinki.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Otava. Helsinki.
- Ryynänen, S. & Rannikko, A. (toim.). 2021. Tutkiva mielikuviutus. Gaudeamus. Helsinki.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta: näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere University Press. Tampere.

Opinnäytetyön muodot muuttuvat

Esimerkkinä tieteellinen artikkeli

HANNA HOPIA, YLIOPETTAJA, JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU,
TERVEYSINSTITUUTTI | PIRKKO GEIJER, KLIININEN ASiantuntija-
SAIRAANHOITAJA, KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUE, SAIRAALA NOVA
| ANU MÄNTYLÄ, KLIININEN ASiantuntijaSAIRAANHOITAJA,
KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUE, SAIRAALA NOVA

Tieteellisen artikkelin julkaiseminen osana YAMK-opinnäytetyötä on vielä suhteellisen harvinaista terveysalan YAMK-tutkinnoissa. Ammattikorkeakouluille tällaiset tutkimusjulkaisut ovat kuitenkin tärkeitä, koska näin voimme vahvistaa asemaamme työelämälähtöisen tutkimuksen tekijöinä dualimallissa. Tutkimusjulkaisu osana YAMK-opinnäytetyötä osoittaa myös sen, että työelämälähtöinen tutkimus on korkeatasoista ja soveltuu vertaisarvioituun tieteelliseen julkaisuun.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa artikkelimuotoisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan opinnäytetyötä, josta osa julkaistaan alan ammatillisessa tai tieteellisessä aikakauslehdessä, konferenssissa tai asiantuntijablogissa. Kirjoittamisesta sovitaan opinnäytetyön alkuvaiheessa, ja ohjaaja hyväksyy työn laajuuden ja julkaisukanavan. (Ks. Jyväskylän ammattikorkeakoulu s.a.)

Artikkelikäsitkirjoitus ja sitä täydentävät lisäosat muodostavat arvioitavan kokonaisuuden. Opinnäytetyössä tulee olla arviointikriteereiden mu-

kaiset arvioinnin kohteet sekä artikkelikäsitteilyssä että sitä täydentävissä lisäosissa. Artikkelikäsitteilyssä ei tarvitse olla julkaistu vaan riittää, että opiskelija on lähettänyt sen arvioitavaksi sovittuun julkaisuun.

Tässä kuvataan esimerkkeinä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kliinisen asiantuntijan YAMK-koulutusohjelmassa laadittua kahta artikkelimuotoista opinnäytetystä, joihin kuuluu pääohjaajan kanssa kirjoitettu vertaisarvioitu tieteellinen artikkeli. Artikkelit on julkaistu Tutkiva Hoito -työ -lehdessä, jota lukevat työelämän asiantuntijat ja jota tilataan laajasti terveysalan työpaikoille.

Pirkko Geijerin opinnäytetyö on integratiivinen katsaus, joka käsittelee laskimoreittien määrittelyä ja valintakriteereitä (ks. Geijer, Palanne & Hopia 2022). Anu Mäntylän opinnäytetyö toteutettiin kriittisten tapahtumien menetelmällä, ja siinä kuvataan hoitohenkilökunnan kokemuksia lapsipotilaiden kohtaamisesta ja osallisuuden mahdollistamisesta kivuliaan toimenpiteen yhteydessä (ks. Mäntylä, Peltokoski & Hopia 2023).

Opiskelijoiden kokemuksia artikkelimuotoisesta YAMK-opinnäytetystä

Vaikka artikkelin käsitteilyä on laatinut kirjoittajaryhmä, ensimmäisenä kirjoittajana oleva opiskelija vastaa prosessin etenemisestä ja kirjoituksen laadusta. Tämä edellyttää opiskelijalta sitoutuneisuutta, tehokasta organisointikykyä sekä kykyä viedä projekti loppuun.

Koska käsitteily tulee monialaisen asiantuntijafoorumin arvioitavaksi, opiskelijan on oltava erityisen huolellinen työn toteutuksessa.

Julkaisuprosessiin kuuluu vertaisarviointi, jossa saattaa olla useita korjauskierroksia. Vastatessaan vertaisarvioijien palautteeseen opiskelijat ke-

Opinnäytetyön tulokset eivät jää vain yhden organisaation hyödyksi vaan leviävät myös kansallisesti.

hittävät argumentointitaitojaan. He ovat kokeneet palautteen tärkeäksi: se vahvistaa sekä aihealueen osaamista että tutkimusmenetelmien hallintaa.

Artikkelin kirjoittamisen kautta opiskelija pääsee testaamaan tutkimustyönsä merkityksellisyyttä ja laatua aidossa asiantuntijayhteisössä. Lisäksi julkaisu tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden päästä valmistuvana kliinisenä asiantuntijana osaksi alan kehittämis- ja tutkimustoimintaa. Opinnäytetyön tulokset eivät jää vain yhden organisaation hyödyksi vaan leviävät myös kansallisesti.

Tieteellinen kirjoittaminen yhdessä kokeneempien kirjoittajien kanssa syventää opiskelijan ymmärrystä omasta alasta ja siitä, miten tutkimuksen kautta voidaan uudistaa työelämää. Tämä tukee jatkuvaa oppimista ja vahvistaa opiskelijoiden asiantuntijuutta hoitotyön erikoisaloilla.

Opiskelijat kokevat, että parhaimmillaan tutkimusjulkaisu herättää työyhteisöissä aktiivista keskustelua toimintojen kehittamisestä. Se voi myös edistää verkostoitumista ja tuottaa koulutuspyyntöjä. Tieteellinen julkaisu voi toimia ponnahduslautana urakehitykselle ja on todiste tekijänsä monipuolisesta osaamisesta erityisesti työnantajalle.

Ohjaavan opettajan kokemuksia artikkelimuotoisesta YAMK- opinnäytetyöstä

Kun suunnitellaan tutkimusjulkaisuun tähtäävää YAMK-opinnäytetyötä, on syytä arvioida seuraavia seikkoja:

- Sisältääkö opinnäytetyön aihe sellaista uutuusarvoa, että siitä on mahdollista laatia tieteellinen julkaisu?
- Onko opiskelijan kirjallinen ilmaisu sellaista, mitä akateemisessa julkaisussa vaaditaan?
- Saadaanko valituilla tutkimusmenetelmillä riittävän laadukas tutkimusaineisto?
- Onko opiskelijalla motivaatiota työstää käsikirjoitusartikkeli julkaisuksi?
- Onko kirjoittajaryhmässä ainakin yksi työelämän edustaja?
- Hyödyttääkö valittu julkaisukanava alan työelämää?

Ohjaajalle artikkelimuotoinen opinnäytetyö tarjoaa mahdollisuuden kehittyä moniammatillisen kirjoittajatiimin jäsenenä ja solmia entistä tiiviimpiä kumppanuuksia työelämän kanssa.

Toisaalta on otettava huomioon, että opiskelijavetoisen tutkimusjulkaisun kirjoittaminen on prosessi, jossa ohjaukseen varatut työtunnit eivät välttämättä riitä. Tästä huolimatta on palkitsevaa seurata, kun opiskelijan kriittinen ajattelu sekä kyky yhdistää tietoa artikkeliksi kehittyvät.

Ohjaava opettaja on yksi artikkelin kirjoittajista, ja hänen panostaan on arvioitava tekijyyden näkökulmasta. Tutkimusetiikan kannalta olennaista on, että jokainen artikkelin kirjoittajista on osallistunut sen tekoon merkittäväällä panoksellaan (Vastuullinen tiede 2019). Arenen (2025) opinnäytetöiden eettisissä ohjeissa suositellaankin, että tällaisissa tilanteissa tekijyydestä sovitaan etukäteen.

Tutkimusjulkaisu saattaa motivoida YAMK-tutkinnon suorittanutta hakeutumaan tohtoriopintoihin.

YAMK-tutkinto vastaa työelämän tarpeisiin

Tässä artikkelissa kuvattujen opiskelijakokemusten perusteella tieteellinen artikkeli YAMK-opinnäytetyönä vahvistaa monin tavoin tutkinnon työelämärelevanssia. Tiukan ja perusteellisen vertaisarviointiprosessin aikana opiskelijat pääsevät käyttämään muun muassa ongelmanratkaisu-, tiedon syntetisointi- ja yhteistyötaitojaan.

Julkaisu nostaa myös tekijänsä asiantuntija-arvoa työmarkkinoilla, mikä puolestaan tukee YAMK-tutkinnon perustavoitetta tuottaa korkeatasoisia työelämän kehittäjiä ja uudistajia. Artikkeli julkaisussa, jota hyödyntävät erityisesti alan asiantuntijat, on myös osoitus siitä, että YAMK-opinnäytetyö linkittyy vahvasti työelämän kehittämiseen. Lisäksi tutkimusjulkaisu saattaa motivoida YAMK-tutkinnon suorittanutta hakeutumaan tohtoriopintoihin.

Työelämän tutkimiseen keskittyvä YAMK-opinnäytetyö ja siitä syntynyt tieteellinen julkaisu edistävät parhaimmillaan opiskelijan oman alan asiantuntijuutta. Niistä saatavaa tietoa voidaan käyttää myös opetussuunnitelmien kehittämisessä sekä opetuksen sisältöjen uudistamisessa. Parhaimmillaan ne konkretisoivat ammattikorkeakoulun TKIO-työtä, jonka yhtenä tavoitteena on hyödyntää työelämälähtöistä tutkimustietoa opetuksessa. Näin myös opiskelija pääsee luontevasti osallistumaan ammattikorkeakoulujen TKIO-toimintaan.

YAMK-opinnäytetyönä julkaistulla tieteellisellä artikkelilla on todennäköisesti positiivinen vaikutus myös kyseisen koulutusohjelman profiiliin, ja sitä voidaan hyödyntää koulutuksen markkinoinnissa.

Lähteet

- Arene 2025. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset (PDF-julkaisu). Viitattu 2.5.2025.
- Geijer, P., Palanne, R. & Hopia, H. 2022. Laskimoreittien määritelmät ja valintakriteerit: integratiivinen katsaus. Tutkiva Hoitotyö, 19, 3, s. 20–32.
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu s.a. Opinnäytetyön totutustavat. Viitattu 26.4.2025.
- Mäntylä, A., Peltokoski, J. & Hopia, H. 2023. Hoitohenkilökunnan kokemukset 2–16-vuotiaiden kohtaamisesta ja osallisuuden mahdollistamisesta kivuliaan toimenpiteen yhteydessä. Tutkiva Hoitotyö, 21, 4, s. 29–36.
- Vastuullinen tiede 2019. Kuka on tutkimusjulkaisun tekijä? Viitattu 2.5.2025.

Opinnäytetyössä metodologia integroi työelämä- lähtöisyyden

KIRSI MOISANEN, YLIOPETTAJA, KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULU
RAUNI LEINONEN, YLIOPETTAJA, KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULU

Kajaanin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan (sote) maisteriopiskelijoiden opinnäytetyön kokonaisuuden hallinnointi ja johtaminen tapahtuvat projektijohtamisen periaatteiden mukaisesti. Oman opinnäytetyön johtaminen tarkoittaa sitä, että opiskelija suunnittelee ja organisoi opinnäytetyökohtaisen projektioorganisaation, jossa pääosin opinnäytetyöhön liittyvä keskustelu, ohjaus ja kehittäminen toteutuvat. Opiskelija toimii itse opinnäytetyössä projektipäällikkönä opettelen samalla projektijohtamisen perusteita valitun metodologian mukaisesti prosessissa. Projektioorganisaatio mahdollistaa jatkuvan vuoropuhelun työelämän, opiskelijan ja oppilaitoksen kesken sekä strategisen tason että operatiivisen tason johtamisen näkökulman.

Työelämän kehittämiseen suuntautuneet maisteritutkinnot ovat yhteiskunnallisesti vaikuttavia, koska oppimistehtävät ja opinnäytetyö hyödyttävät työelämää jo opiskelijan koulutuksen aikana (ks. Arene 2016, 6.) Tutkintoihin sisältyvillä oppimistehtävillä ja opinnäytetöillä on työelämää

uudistava ja kehittävä tehtävä. Koulutuksen pedagogisissa lähtökohdissa korostuvat tutkimuksellinen kehittäminen, työelämälähtöisyys, osallistava yhteiskehittäminen, verkostomaisuus ja tulevaisuuteen suuntautuva ote (ks. Arene 2016, 14–18).

Työelämälähtöisissä maisteritutkinnoissa on keskeistä opiskelijan osaamisen lisäksi työelämän kehittäminen. Työelämälähtöisyydellä korostetaan työelämän osaamistarpeisiin vastaamista, mikä edellyttää osallistavaa yhteistyötä ja vuoropuhelua työelämän ja oppilaitosten toimijoiden kesken. Lisäksi työelämälähtöisyys edellyttää ammattikorkeakoulun ja työelämän yhteistyön käytännönläheisyyttä (Koski, Kullaslahti & Mäntylä 2014, 139), joka viittaa toimintaan, ratkaisuihin ja menetelmiin, joilla työelämäyhteistyötä tehdään.

Työelämälähtöisyydessä korostuu myös tuotettavan tiedon ja osaamisen jakamisen tärkeys, jolloin toimeksiantajan päämäärä on alusta alkaen hyödyntää opinnäytetyön tuloksia. Opinnäytetyön fokuksen tulee olla korkeatasoisessa työelämälähtöisessä ja tätä tukevassa soveltavassa tutkimus- ja kehittämistyössä, jolloin opinnäytetyön kohtauspintoina ovat organisaation strategiat, opinnäytetyöprosessin aikaiset ratkaisut sekä ohjaajien ja toimeksiantajan yhteistyö. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2009, 24; Reypens, Lievens & Blazevic 2016.)

Jotta voidaan kehittää työelämää, se asettaa erityisvaatimuksia opinnäytetyöprosessille. Prosessin tulee olla hallittu ja eri toimijoiden on sitouduttava kehittämistyöhön. Opinnäytetyön laadun varmistamiseksi sosiaali- ja terveysalan Master-koulutusverkostossa, johon kuuluu 19 ammattikorkeakoulua, päivitettiin maisteritutkinnon opinnäytetyön laatusuosituksat vuonna 2022.

Työelämän kehittämiseen suuntautuneet maisteritutkinnot ovat yhteiskunnallisesti vaikuttavia.

Artikkelin tavoitteena on edistää ammattikorkeakoulun maisteritutkinnon opinnäytetyön työelämälähtöisyyttä. Tarkoitus on kuvata Kajaanin ammattikorkeakoulun sote-alan maisteriopiskelijoiden työelämälähtöistä opinnäytetyöprosessia. Artikkelissa työelämälähtöisyyttä kuvataan kehitettyjen ratkaisujen kautta, joilla varmistetaan työelämän toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö ja sitoutuminen opinnäytetyöprosessiin. Opinnäytetyö rajautuu työelämän kehittämistarpeista (Neuvonen-Rauhala 2009, 11).

Idean jalostaminen yhteistyössä aiheen toimeksiantajan kanssa

Maisteritutkinnon opinnäytetyö nimetään työelämälähtöiseksi tutkimukselliseksi kehittämistyöksi. Tämä tarkoittaa moniulotteista ja laaja-alaista kehittämistä valitun aiheen ja asetetun tavoitteen suuntaisesti. Siten opinnäytetyöprosessin toteutumista ei voida ennakolta tarkasti määrittää.

Opinnäytetyön aiheen valinnan yhteydessä opiskelija käy vuoropuhelua yhteistyön aloittamiseksi toimeksiantajan kanssa. Keskusteluissa korostuu tavoite, kehittämistoiminnan kokonaisprosessi sekä ohjaajan nimeäminen, kuka edustaa prosessissa toimeksiantajaa ja on samalla nimetty työelämäohjaajaa.

Opinnäytetyön tavoite määritetään yhteistyössä työelämäohjaajan kanssa. Opiskelija laatii aiheesta aihe-ehdotuksen, jossa kuvataan opinnäytetyön tausta, tavoite, tutkimus- tai kehittämiskysymys sekä alustavaa teoreettista näkökulmaa. Työelämän ohjaajan osallistuminen aiheen jäsentymiseen on opinnäytetyön alusta alkaen tärkeää, mitä käy esille myös toimeksiantosopimuksesta.

Opinnäytetyön tavoite määritetään yhteistyössä työelämäohjaajan kanssa.

Suunnittelun tueksi projektiorganisaation perustaminen ja metodologian valinta

Opinnäytetyön laatusuositusten mukaisesti opinnäytetyöprosessia tavoitetta kohti ohjaa valittu kehittämistyön metodologia kuten palvelumuotoilu, toimintatutkimus, arviointitutkimus tai pehmeä systeemianalyysi. Tutkimuksellinen kehittämistyö, kun se perustuu vahvasti valittuun metodologiaan, ei mahdollista perinteisiä nimityksiä laadullinen tai määrällinen tutkimus. Opinnäytetyön suunnittelussa korostuu yhteistyö, kun tarkennetaan opinnäytetyön tavoite, jonka mukaisesti vastataan toimeksiantajan strategiaan tarpeisiin.

Kun opiskelija suunnittelee opinnäytetyön tutkimus- ja kehittämissuunnitelmaa, työelämälähtöisyys reaalistuu projektiorganisaation perustamisessa ja kokonaisprosessia ohjaavan ja edistävän metodologian valinnassa. Metodologian valinta määrittää esimerkiksi opinnäytetyön toteutuksessa työelämän edustajien ja ohjaajan osallistumisen luonteen.

Opinnäytetyötä voi verrata projektiin, joka on aikataulutettu ja tietyillä resursseilla muutoksiin pyrkivä asiakokonaisuus. Prosessia ohjaa, seuraa ja tukee sitä varten perustettu projektiorganisaatio. Kajaanin ammattikorkeakoulun sote-alan maisteriopiskelijoiden opinnäytetyön kokonaisuu- den hallinnointi ja johtaminen tapahtuu projektijohtamisen periaatteiden mukaisesti samalla, kun opiskelija integroi opinnäyte- ja projektityön sekä johtamisen.

Opiskelija suunnittelee ja organisoi opinnäytetyökohtaisen projektior- ganisaation, jossa työelämän edustajien, opiskelijan, vertaisen ja ohjaavan opettajan opinnäytetyöhön liittyvä ohjaus toteutuu ja kehittämistoimintaa suunnataan. Opiskelija toimii projektipäällikkönä. Hän johtaa organisaatiota valitsemansa johtamisteeman suuntaisesti.

Ohjausryhmän keskeinen tehtävä on tukea projektipäällikköä opin- näytetyössä ja varmistaa opinnäytetyön laatu. Työelämän edustajilla on tärkeä rooli, jotta opinnäytetyö on organisaation strategian mukainen, ja kehittämistoiminnan implementointi toteutuu työelämässä.

Kokemukset projektiorganisaation toimivuudesta opinnäytetyöpro- sessissa vahvistavat käsitystä projektimaisesta ja osallistavasta yhteistyöstä saavutetusta laadusta. Kuviossa 1 kuvataan maisteriopiskelijan projektior- ganisaation merkitys työelämälähtöisen opinnäytetyön perustana.

Kuvio 1. Metodologia ohjaa maisteriopiskelijan työelämälähtöistä opinnäytetyötä.

Ohjausryhmässä työelämän ohjaajan mukanaolo varmistaa opiskelijalle myös organisaation tuen. Toimeksiantajan kanssa yhteistyössä opiskelija nimeää projektiorganisaatioon kuuluvat henkilöt, jotka osallistuvat esimerkiksi kehittämistyön konkreettiseen suunnitteluun, kehittämiskohteen pilotoinnin suunnitteluun ja toteutukseen sekä tiedonantajiksi. Toimeksiantajan osallistumisesta, vastuusta ja opinnäytetyölle kohdentamista resursseista kustannuksineen sovitaan aina kirjallisesti toimeksiantosopimuksessa.

Toteutus edellyttää yhteistyötä

Tutkimus- ja kehittämissuunnitelma on opinnäytetyöprosessin onnistumisen kannalta tärkeä, sillä sitä laadittaessa opiskelija miettii ennakkoon yksityiskohtaisesti ja kriittisesti kokonaisuuden. Sitä voidaan kuvata tiekarttana, joka ohjaa prosessin etenemistä. Suunnitelma sitouttaa valittuun aiheeseen, työelämän kehittämiseen ja ohjaa resurssien hallintaa.

Tutkimus- ja kehittämissuunnitelman hyväksyy ohjaavan opettajan lisäksi opinnäytetyön toimeksiantaja. Periaatteena on, että opinnäytetyö toteutuu suunnitelman mukaisesti, mutta prosessin aikana ilmenee usein asioita, jotka on huomioitava. Työelämäyhteistyö, opinnäytetyön ohjaus- ja projektiryhmissä, mahdollistaa myös muutoksiin reagoimisen proaktiivisesti.

Toimeksiantajaa kiinnostavat erityisesti käytännön konkreettiset ratkaisut ja muutosta edistävät kehittämisinnovaatiot. Toimeksiantaja on kiinnostunut myös niistä kehittämis- ja menetelmäratkaisuista, joilla tietoa tuotetaan ja muutosta perustellaan. Kun opinnäytetyöprosessia ohjaa valittu metodologia, se varmistaa reflektiiviset yhteiskeskustelut ja tulosten hyödyntämisen käytäntöön. Valittu metodologia tukee myös prosessiin osallistuvien sitoutumista.

Opinnäytetyöprosessiin kuuluu valitun metodologian mukaisesti esimerkiksi järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus aiheesta, nykytilan selvitys, kehittämissuunnitelman laatiminen ja sen pilotointi soveltuvin osin sekä opinnäytetyön tulosten implementointi valitun implementointimallin mukaisesti.

Toimeksiantajaa kiinnostavat erityisesti käytännön konkreettiset ratkaisut ja muutosta edistävät kehittämisinnovaatiot.

Opiskelijan ja projektiorganisaatioon kuuluvien tehtävä on varmistaa, että opinnäytetyössä edetään suuntaan, joka varmistaa tavoitteiden saavuttamisen. Pilotoinnin kohde valitaan ohjausryhmän kokouksessa. Pilotoinnin avulla testataan ja arvioidaan, miten pilotoinnille asetettu tavoite on saavutettavissa ja mitä muutostarpeita pilotoinnin avulla havaitaan.

On tärkeää arvioida säännöllisesti, mitä tuloksia saadaan ja miten niitä voidaan ottaa hyviksi käytänteiksi työelämässä jo opinnäytetyöprosessin aikana. Prosessi päättyy valmiin opinnäytetyön esittämiseen erilaisissa foorumeissa, joissa on toimeksiantajan edustus läsnä. Lisäksi prosessin päätökseen kuuluu opinnäytetyön raportointi ja julkaiseminen.

Kehittämistyö organisaatiossa jatkuu opinnäytetyön valmistumisen jälkeen, kun opiskelija jatkaa kehittämistä yhteistyössä toimenpide- ja implementointisuunnitelman mukaisesti.

Opinnäytetyön tulosten monialainen arviointi

Opinnäytetyölle on asetettu vaativat tavoitteet, kun sen avulla edistetään työelämälähtöisesti korkeakoulutasoista monialaista osaamista, opiskelijoiden valmiuksia uudistaa työelämää, vastata työelämän muuttuviin osaamisvaatimuksiin sekä vahvistaa aluekehitystehtävää. Tavoitteen saavuttamista arvioidaan prosessin lopussa. Kaikille osapuolille on tärkeää, että opinnäytetyön tuloksia arvioidaan yhdessä. Monialaisen arvioinnin merkitys korostuu myös, kun uudistetaan opinnäytetyön arviointimenetelmiä ja -kriteereitä, joilla tuetaan maisteriopintojen pedagogista kehittämistä sekä opiskelijoiden kompetenssiperustaista osaamisen kehittämistä

(ks. Rauhala 2008). Työelämän ohjaajan arvioinnissa korostuvat saavutetut hyödyt. Opinnäytetyöprosessin päättäminen ja kokonaisuuden suullinen arviointi on mielekästä integroida viimeiseen ohjausryhmän kokoukseen, jota ennen valmis opinnäytetyö on esitetty.

Johtopäätökset

Opinnoissa korostuvat työelämän ja alueen kehittäminen, johon työelämäyhteistyössä toteutuvat opinnäytetyöt tuottavat ratkaisu- ja toimintamalleja. Tärkeää on tulosten hyödyntäminen työelämässä ja alueen palvelujen kehittämisessä, mitä tuetaan opinnäytetöihin laadittavilla implementointisuunnitelmilla. Opinnäytetöistä pyritään muodostamaan aihepiiriltään laaja-alaisia, työelämää ja aluevaikutukseltaan palvelevia kokonaisuuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon lisäarvo työelämän kehittämisessä on myös vahva asiakaslähtöisyyden osaaminen, jota hyödynnetään eri toimijatahoilla (Kaihovaara ym. 2017).

Opinnäytetöissä toteutuu työelämälähtöisyys, kun niihin onnistutaan integroimaan ratkaisuja, jotka tekevät sen mahdolliseksi. Tutkimuksellinen kehittämistyö luonnistuu suunnitellussa ja systemaattisen osallistavassa vuorovaikutuksessa opiskelijan, ohjaavan opettajan, vertaisen ja työelämän ohjaajan kanssa. Opinnäytetyö on monitahoinen vuorovaikutuksellinen kokonaisuus. Jokaisella prosessiin osallistujalla on omia tulkintoja ja perusteita kehittämisen kohteena olevasta asiasta (ks. Alvarez & Sachs 2023).

Yhteistyö toteutuu erilaisissa kohtaamisissa seminaareissa, ohjaustilanteissa sekä projektiorganisaation kokouksissa ja työpajoissa. Muutos kehittyy keskeneräisen ja jatkuvan prosessin avulla, joka perustuu asiaan sitoutuneiden ihmisten yhteistyöhön prosessin alusta alkaen. Opinnäytetyöprosessissa, kuten yleensä maisteriopinnoissa, tulee yhteydenpidon työelämään olla aktiivista. Tätä varten tarvitaan yhteisöllisiä foorumeita, kuten opinnäytetyön ohjaus- ja projektiryhmiä. (Reypens ym. 2016.)

Lähteet

- Alvarez, S. & Sachs, S. 2023. Where do stakeholders come from? The Academy of Management Review, 48, 2, s. 187–202.
- Arene. 2016. Ammattikorkeakoulujen maisterikoulutus osaamisen uudistajana ja kansallisena koulutusinnovaationa. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n selvitys YAMK-tutkintojen rakenteellisesta kehittämisestä (PDF-julkaisu). Luettu 31.2.2025.
- Kaihovaara, A., Haila, K., Noro, K., Salminen, V., Härmälä, V., Halme, K., Mikkilä, K. Saarnivaara, V-P. & Pekkala, H. 2017. Innovaatioekosysteemit elinkeinoelämän ja tutkimuksen yhteistyön vahvistajina (PDF-julkaisu). Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 28/2017. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. Luettu 28.2.2025.
- Koski, A., Kullaslahti, J. & Mäntylä R. 2014. Työelämän ja korkeakoulujen erilaisia yhteistyömuotoja. Teoksessa Kullaslahti, J. & Yli-Kauppila, A. (toim.). Osaamisperustaisuudesta tekoihin. Turun yliopisto. Turku.
- Neuvonen-Rauhala, M-L. 2009. Työelämälähtöisyyden määrittäminen ja käyttäminen ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilussa. Väitöskirja. Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Luettu 8.3.2025.
- Rauhala, P. 2008. Hallinnollinen päätöksenteko Laurea-ammattikorkeakoulun toiminnan ohjaajana. Teoksessa Piirainen, A. (toim.). Ohjaus Learning by Developing -toimintamallissa, s. 45–50. Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja A 67. Laurea-ammattikorkeakoulu. Vantaa.
- Reypens, C., Lievens, A. & Blazevic, V. 2016. Leveraging value in multi-stakeholder innovation networks: A process framework for value co-creation and capture. Industrial Marketing Management, 56, s. 40–50.
- Valtiontalouden tarkastusvirasto 2009. Ammattikorkeakoulutuksen työelämälähtöisyyden kehittäminen (PDF-julkaisu). Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomukset 188. Luettu 15.3.2025.

Opinnäytetyön prosessi kehittyy

Näkökulmana ohjaus

TUIJA RINKINEN, LEHTORI, LAB-AMMATTIKORKEAKOULU
JAANA MANTELA, LEHTORI, LAB-AMMATTIKORKEAKOULU
EMILIA LAAPIO-RAPI, YLIOPETTAJA, LAB-AMMATTIKORKEAKOULU
EVELIINA LAGSTRÖM, OSAAMISPÄÄLLIKKÖ, LAB-AMMATTIKORKEAKOULU

YAMK-opinnäytetyö näyttäytyy opiskelijalle usein abstraktina, ja siihen voi olla vaikea tarttua. Siksi opinnäytetyöprosessiin ja ohjaukseen tulee panostaa. Selkeän opinnäytetyöprosessin lisäksi ohjauksessa saatu pedagoginen tuki sekä tutkimusmenetelmäosaaminen johtavat hyvään lopputulokseen.

Keskitetty opinnäytetyöprosessi tuo tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä

LAB-ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikössä opinnäytetyöprosessia ja ohjaamisen tukea on kehitetty koko tiimin kesken. Aikaisemmin prosessilla ei ollut selkeää omistajuutta vaan opettajat ohjasivat opiskelijoita omista lähtökohdistaan. Yhteinen ymmärrys raporttien sisältövaatimuksista ja ohjauksen toteuttamisesta oli puutteellista, mikä näyttäytyi opinnäytetöiden ja ohjauksen epätasaisena laatuna.

Opinnäytetyöprosessin kehittämisessä päädyttiin malliin, jossa prosessia hallinnoi kolmejäseninen koordinaattoritmi. Sen tehtävänä on muun muassa huolehtia opiskelijoiden ja ohjaajien yhteisestä Moodle-alustasta ja päivittää siellä olevia materiaaleja ja ohjeita. Moodle-alustalla on tietoa esimerkiksi opinnäytetyöprosessista, tutkimusetiikasta, tietosuojasta sekä tarjolla olevista opinnäytetyöaiheista. Lisäksi koordinaattorit järjestävät opinnäytetyöinfoja ja nimeävät opiskelijoiden ohjaajat.

Opiskelijan opinnäytetyöprosessi alkaa opinnäytetyöinfossa, jossa opinnäytetyökoordinaattorit käyvät läpi prosessin ja ohjauksen erityispiirteitä. Infossa on mukana kirjaston tietoasiantuntija, joka kertoo tiedonhausta. Infon jälkeen opiskelija voi valita opinnäytetyönsä aiheen keskusteltuaan siitä ensin tutor-opettajan kanssa. Aiheen hyväksynnän jälkeen opiskelija täyttää ja palauttaa aihe-ehdotuslomakkeen Moodleen.

Opinnäytetyökoordinaattorit nimeävät opiskelijoiden ohjaajat aihe-ehdotuslomakkeiden perusteella ja hallinoivat samalla ohjaajien resursseja. Kaikilla YAMK-tiimin opettajilla on näkymä ohjaajien käytössä oleviin resursseihin, ja opinnäytetyökoordinaattorit jakavat resursseja ennalta sovitun tuntimäärän mukaisesti. Koordinaattoreilla on hyvä tuntuma koko tiimin resurssien riittävyteen, ja he pystyvät kertomaan tarvittaessa erilaisista resurssitarpeista esihenkilölleen.

Opinnäytetyöprosessin omistajuus merkitsee opinnäytetyökoordinaattoreille näköalapaikkaa paitsi erilaisiin kehittämistarpeisiin myös innostaviin onnistumisiin.

Opinnäytetyöprosessin omistajuus merkitsee
näköalapaikkaa innostaviin onnistumisiin.

Tiimin yhteinen ymmärrys vahvistaa ohjauksen laatua

Opinnäytetöiden ohjaamisen yhteistyötä on rakennettu pääasiassa erilaisissa kokouksissa, palaverissa ja työpajoissa. Tiimi on keskustellut säännöllisesti opinnäytetöiden ohjaamisen käytännöistä, haasteista ja ratkaisuista. On jaettu tietoa, etsitty yhteistä suuntaa ja luotu yhteistä ymmärrystä.

Taustalla on ajatus, että kaikkien tiimiläisten mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa yhteisössä vahvistaa kiinnittymistä korkeakouluyhteisöön ja motivoi työn kehittämiseen (Vanhanen-Nuutinen, Laitinen-Väänänen, Michelson & Laitinen 2024). Yhteisten keskustelujen myötä on tavoiteltu sekä laadukkaampia opinnäytetöitä että laadukkaampaa ohjausta.

Opettajat ovat oppineet toisiltaan ja saaneet tukea ohjauksiinsa. Opinnäytetyökoordinaattorien johdolla tiimissä on hiottu erityyppisille opinnäytetöille runko- ja sisältömalleja sekä ohjeita, jotka helpottavat opinnäytetöiden ohjausta. Toisaalta opiskelijat ovat hyötynet yhtenevistä, selkeistä käytännöistä ja ohjeista.

Lisäksi LAB-ammattikorkeakoulussa (2022) on keskitytty YAMK-opinnäytetöiden arviointikriteerien soveltamiseen. Tiimissä tarkasteltiin, mitä vähimmäisvaatimuksia eri arvosanoihin liittyy muun muassa tavoitteiden asettelussa, tietoperustan rakentamisessa, menetelmäosaamisessa ja tulosten esittämisessä. Arvioinnin tueksi järjestettiin työpaja. Siinä etukäteen valittu, toisessa ammattikorkeakoulussa tehty YAMK-opinnäytetyö arvioitiin LABin arviointikriteereiden perusteella. Huomattiin, että yhteisistä arviointikriteereistä huolimatta niiden soveltamisessa on eroja.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen näkökulmasta arvioinnissa onkin kehitettävää (Tanhua 2020, 46). Niiden toteutumisesta voidaan edistää parhaiten, kun opettajilla on arvioinnista mahdollisimman yhtenevät käsitykset.

Opinnäytetyökoordinaattoreiden tehtäviin kuuluu myös vertaistuen tarjoaminen tiimiläisille. Yhdessä on tehty arviointeja, keskusteltu tutkimuslupakäytännöistä, tekoälyn käytöstä ja vaativista ohjausprosesseista.

Opiskelijat ovat hyötäneet yhtenevistä, selkeistä käytännöistä ja ohjeista.

Vertaistuki on ollut osa myös uusien opinnäytetyöohjaajien perehdytystä, jossa on käyty läpi opinnäytetyöprosessia sekä tarjottu pidempiaikaista vertaistukea ensimmäisiin ohjauksiin. Vertaisoppiminen sopiikin hyvin nykyaikaiseen oppimisenäkemykseen, jossa oppimista ja tiedon muodostusta nähdään tapahtuvan sosiaalisissa tilanteissa vertaisten kesken (Alaniska 2024, 184).

Menetelmäosaaminen nostettiin uudelle tasolle

Opinnäytetyökoordinaatitiimi on saanut ohjaajilta palautetta, jonka mukaan opiskelijoiden tutkimusmenetelmäosaaminen on hyvin vaihtelevaa. Koska ohjaustilanteissa ei ole resursseja opettaa tutkimusmenetelmiä tai analyysin tekemistä, on kehitetty Työelämälähtöinen tutkimus ja kehittäminen -opintojakso.

Opintojaksolla lisätään opiskelijoiden osaamista luotettavan ja relevantin tutkimustiedon hankkimisessa, tutkimuseettisen toiminnan käytäntöjen arvioimisessa, tietosuojakäytänteissä sekä tekoälyn eettisessä käytössä. Lisäksi vahvistetaan heidän kykyään valita tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sopiva menetelmällinen lähestymistapa.

On todettu tarve syventää opiskelijoiden osaamista myös opinnäytetöihin valitusta tutkimusmenetelmästä. Tähän on kehitetty kolme vapaasti valittavaa, syventävää menetelmäkurssia: määrällinen tutkimus, laadullinen tutkimus ja kirjallisuuskatsaus sekä tutkimuksellinen kehittäminen. Syventävissä menetelmäopinnoissa keskitytään erilaisiin tiedonkeruu- ja analyysimenetelmiin sekä tutkimuksellisen kehittämisen menetelmiin.

Menetelmäopintojaksoja kehitetään opinnäytetyöohjaajilta saadun palautteen perusteella. Tähän mennessä palaute on ollut positiivista: opiskelijoiden osaaminen tutkimus- ja kehittämismenetelmistä on vahvistunut. Myös ohjausprosessit ovat helpottuneet, sillä opiskelijoita ei tarvitse enää tukea tutkimusmenetelmien valinnassa tai analyysin tekemisessä.

Pedagoginen yhteiskehittäminen lisää työn merkityksellisyyttä

Ammattikorkeakoulujen vahvuus on kiinnostus opettajien yhteistyöhön ja yhteiseen pedagogiseen kehittämiseen. Opetustyötä ja pedagogista kehittämistä tulee kuitenkin edelleen vahvistaa yhteisöllisesti eri toimijoiden kesken (Toom ym. 2023). On merkityksellistä, että opettajia kannustetaan yhteisesti opetuksen ja ohjauksen kehittämiseen.

Voidaan puhua myös pedagogisesta johtamistoiminnasta. Se on vuorovaikutuksellista toimintaa, joka osallistaa kaikki korkeakoulun toimijat. Pedagogista johtamistoimintaa tapahtuu vuorovaikutustilanteissa ja yhteisissä kehittämisprosesseissa (Mäki 2022).

Pedagogiset keskustelut, yhdenmukaiset käytännöt ja mahdollisuudet jakaa osaamista ovat yhteydessä ohjaajien kokemaan työhyvinvointiin. Ne voivat tasapainottaa ohjaajien työkuormaa, poistaa epävarmuustekijöitä, lisätä työn hallinnan tunnetta ja näin edistää työhyvinvointia.

Yhteinen työskentely on lisännyt ohjauksen ja arvioinnin yhdenmukaisuutta sekä edistänyt ohjaajien ammatillista kehittymistä ja parhaiden käytäntöjen jakamista. Tehdyllä työllä on toivottavasti positiivinen vaikutus myös opiskelijoiden oppimiskokemukseen.

On merkityksellistä, että opettajia kannustetaan yhteisesti opetuksen ja ohjauksen kehittämiseen.

Lähteet

- Alaniska, H. 2024. Formaali vastavuoroinen vertaisoppiminen korkeakoulussa – kasvatustieteellinen kehittämistutkimus. Väitöskirja. Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta. Viitattu 10.3.2025.
- LAB-ammattikorkeakoulu. 2022. YAMK, opinnäytetyön arviointikriteerit (PDF-tiedosto). Viitattu 10.3.2025.
- Mäki, K. 2022. Pedagoginen johtaminen – korkeakoulun johtajan työ vai yhteisön tapa toimia? Teoksessa Mäki, K. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.). Korkeakoulupedagogiikka –Ajat, paikat ja tulkinnat, s. 214–224. Haaga-Helia julkaisut 7/2022. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Helsinki. Luettu 12.3.2025.
- Tanhua, I. 2020. Selvitys korkeakoulujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:20. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Helsinki. Viitattu 10.3.2025.
- Toom, A., Heide, T., Jäppinen, V., Karjalainen, A., Mäki, K., Tynjälä, P., Huusko, M., Nurkka, N., Vahtivuori-Hänninen, S. & Karvonen, A. 2023. Korkeakoulun pedagogiikan tila ja uudistaminen -arviointi (PDF-julkaisu). Julkaisu 22:2023. Kansallinen Koulutuksen Arviointikeskus. Helsinki. Viitattu 13.3.2025.
- Vanhanen-Nuutinen, L., Laitinen-Väänänen, S., Michelsson, R. & Laitinen, H. 2024. Yhteisöllisyydestä pedagogista hyvinvointia oppilaitoksiin? Kaksi casea pedagogisen hyvinvoinnin valmennuspiloteista. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 26, 1, s. 68–77. Viitattu 10.3.2025.

Opinnäytetyö vahvistaa osaamista

Näkökulmana tasalaatuisuus

ELINA TURUNEN, YLIOPETTAJA, KARELIA AMMATTIKORKEAKOULU
SATU ELO, YLIOPETTAJA, OULUN AMMATTIKORKEAKOULU
JAANA SEITOVIRTA, YLIOPETTAJA, METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU
ELINA PEKONEN, LEHTORI, SAVONIA AMMATTIKORKEAKOULU

Ammattikorkeakoulut ovat profiloituneet omien kehittämisen painopisteidensä mukaisesti. Erilaisten käytäntöjen jakaminen korkeakoulujen välillä on kuitenkin sekä kehittymisen että laadun kannalta välttämätöntä. Vaikka opinnäytetöiden käytännöissä on luontevaa olla korkeakoulukohtaisia eroja, on myös valtakunnallisen tasalaatuisuuden varmistaminen ensiarvoisen tärkeää.

YAMK-opinnäytetöiden laadun ja Arenen (2022) kompetenssivaatimusten täyttyminen edellytyksenä on jatkuva sisäinen keskustelu muun muassa arviointikriteereistä, menetelmäopetuksesta ja eettisistä lähtökohdista. Onnistuminen vaatii hyvää opinnäytetyöprosessin johtamista sekä avointa ja monialaista keskustelukulttuuria. Parhaimmillaan opinnäytetyöprosessi tuottaa opiskelijoille merkittäviä onnistumisen ja oppimisen kokemuksia (Turunen, Lamminpää & Elo 2025).

Osaamistavoitteet ja arviointikäytännöt

YAMK-opinnäytetyön osaamistavoitteet määritellään lainsäädännön ja osaamiskompetenssien perusteella. Valmistuvien opiskelijoiden tulee hallita tulevaisuutta ennakoiva kehittäminen, johtaminen ja uuden tiedon tuottaminen (Arene 2022). Ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa, EQF7-tasolla, edellytetään syvällistä asiantuntijuutta, ongelmanratkaisua, alojen välisten rajapintojen ymmärrystä sekä valmiuksia johtaa vaativia kehittämistilanteita (EU-neuvoston suositus 2017). Korkeakoulut voivat kuitenkin laatia opinnäytetyöprosessin ohjeet itsenäisesti. Olennaista on, että osaamistavoitteet on määritetty selkeästi ja arviointi kohdistuu tavoitteisiin.

YAMK-opinnäytetyö on tutkimuksellinen kehittämistyö, jossa yhdistyvät tutkimus ja käytäntö. Opinnäytetöiden aiheet kumpuavat työelämän kehittämistarpeista. Menetelminä hyödynnetään usein kirjallisuuskatsauksia ja empiirisiä tutkimuksia. Valittujen menetelmien käytössä on nähtävissä kuitenkin vaihtelua korkeakoulujen ja alojen välillä (Liikanen, Kilku & Sinkkonen 2.5.2022), eikä tyypillinen tutkimuksellisen kehittämisen määritelmä eivätkä käytettävät menetelmät ole kansallisesti vertailtaessa yhteneväiset.

Samoin opinnäytetyön arviointikäytännöt vaihtelevat korkeakouluittain. Osa korkeakouluista käyttää alakohtaisia ja osa geneerisiä arviointikriteerejä (Sunimento 2024). Geneeristen kriteerien laatiminen eri tutkinnoille voi olla työlästä, eivätkä kriteerit välttämättä huomioi tieteenala-kohtaisia eroja. Tämä voi vaikuttaa myös opiskelijoiden jatkotutkintovalmiuksiin.

Olennaista on, että osaamistavoitteet on määritetty selkeästi ja arviointi kohdistuu tavoitteisiin.

Työelämäverkostot ja yhteistyö

YAMK-opinnäytetöissä keskeistä on tutkimuksellisen kehittämisosaamisen vahvistaminen tiiviissä yhteistyössä työelämäverkostojen kanssa. Usein opinnäytetyö kytkeytyy opiskelijan omaan organisaatioon ja tukee sen kehittämistä (Moisanen & Rantanen 2024). Osa opiskelijoista laajentaa osaamistaan valitsemalla aiheen vieraammalta työelämäkumppanilta. Olennaista on kuitenkin opinnäytetyön kytkeytyminen työelämään ja sen toimintojen kehittämiseen.

Opinnäytetöitä on mahdollista tehdä myös yli korkeakoulurajojen, tutkimusryhmissä ja hankkeissa. Erilaisissa asiantuntijaryhmissä työskentely edistää tehokkaasti opinnäytetyöprosessin osaamistavoitteisiin pääsyä ja vahvistaa opiskelijan asiantuntijuuden kehittymistä. Monialaisella yhteistyöllä voidaan luoda verkostoja ja edistää opiskelijoiden urapolkuja.

Tutkimuseettinen osaaminen opinnäytetyöprosessissa

Hyvän tieteellisen käytännön osaaminen, noudattaminen ja soveltaminen ovat merkittävä osa YAMK-tutkinnosta valmistuvien osaamista. Hyvän tieteellisen käytännön mukainen toimintatapa tarkoittaa muun muassa sitä, että tutkimus- ja kehittämismenetelmät on valittu eettisesti kestävällä tavalla. Tämä laajentaa opiskelijoiden ymmärrystä kestävästä kehityksestä ja eettisistä valinnoista. Tällainen osaaminen on sovellettavissa asiantuntijatehtävissä eri toimialoilla esimerkiksi palveluja tai uusia ratkaisuja kehitettäessä.

Opinnäytetyö on keskeinen väline tutkimuseettisen osaamisen kehittymisessä. Kaikissa opinnäytetöissä tulee huomioida tutkimuseettiset periaatteet alasta ja menetelmästä riippumatta. Ne vahvistavat opiskelijoiden kykyä toimia kestävällä ja arvolähtöisellä tavalla erilaisissa kehittämisympäristöissä (Arene 2025). Tutkimusetiikan tulee näkyä koko opinnäytetyöprosessissa aiheen valinnasta julkaisuun (Elo, Kinnunen, Rasa, Saarnio & Tapio 2025).

Osa eettisistä näkökohdista on alakohtaisia, osa yhteisiä, kuten tietosuojan ja tekijänoikeuksien huomioiminen. Työelämlähtöisissä opinnäy-

tetöissä eettiseen osaamiseen kuuluu yleensä yhteistyösopimuksen laatiminen opiskelijan, työelämätoimijan ja ohjaajan kesken. Sopimuksessa määritellään esimerkiksi henkilötietojen käsittely, julkisuus, kustannukset ja tekijänoikeudet. (Elo ym. 2025.)

**Opinnäytetyö on keskeinen väline
tutkimuseettisen osaamisen kehittämisessä.**

Tutkimusmenetelmäopetus ja osaamisen painopisteet

Menetelmäopintojen määrässä ja painotuksissa on eroja tiede- ja ammattikorkeakoulujen välillä. Yliopistoissa korostuvat teoreettisuus ja akateemisuus, YAMK-tutkinnoissa puolestaan keskitytään soveltaviin ja käytännönläheisiin menetelmiin.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöprosessia tukevat, yliopistojen tapaan, tutkimus- ja kehittämistyön menetelmäopinnot, joiden laajuus vaihtelee korkeakouluittain ja aloittain 5–15 opintopisteen välillä. Vaihtelua esiintyy paitsi opintopistemäärissä myös painopisteissä ja pedagogiikassa. Eroja on lisäksi opinnäytetyön ja vapaavalintaisten lisäopintojen määrissä. Tämä vaihtelevuus aiheuttaa osaltaan haasteita osaamisen yhtenäisyyden varmistamisessa sekä ammattikorkeakouluopiskelijoiden jatko-opintokelpoisuudessa.

Ammattikorkeakouluissa tutkimus- ja kehittämistyön menetelmäosaaminen on yleisesti korkeatasoista ja monipuolista. Opetuksen tuottamisessa tulisi kuitenkin tavoitella valtakunnallista tasalaatuisuutta sekä painottaa käytännönläheisiä ja työelämää palvelevia ratkaisuja (Laukia 2022, 27). Menetelmäopetusta olisi suositeltavaa sijoittaa opintojen eri vaiheisiin niiden alusta alkaen; se tukee jatkuvan oppimisen taitojen kehittämistä, muiden aiheiden opiskelua sekä vahvistaa työelämässä tarvittavia asiantuntijataitoja.

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tulee tarjota mahdollisuuksia työelämän tutkimukselliseen kehittämiseen. Tästä syystä menetelmäopintojen tulee rakentaa syvällistä ymmärrystä kehittämisprosessista ja tuottaa valmiuksia tutkimukselliseen työskentelyyn. Opintojen tulee tuottaa osaamista myös tieteellisen kirjoittamisen periaatteista, tiedon synteesistä, lähdeviittaustekniikasta ja raporttien laatimisesta. Tieteellisen tekstin kriittinen lukutaito ja tekstin tuottaminen ovat työelämässä keskeisiä viestinnällisiä taitoja.

Korkeakoulujen menetelmäopetuksen tulee kehittää lisäksi digiosaamista, viitteiden hallintaa, aineistojen keräämistä ja analysointia, tulosten raportointia sekä tekoälyn vastuullista käyttöä. Korkeakouluista valmistuvien tulee osata käyttää tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä entistä enemmän esimerkiksi päätöksenteossa sekä prosessien ja toimintojen arvioinnissa ja kehittämisessä.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan integrointi oppimiseen (TKIO) -yhteistyötä tehdään jo yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välillä, mutta sen syventämiseen on edelleen paljon mahdollisuuksia. Yhteisöllisellä oppimisella ja tutkivalla työotteella on mahdollisuus tuottaa innovatiivisia ratkaisuja, jotka tukevat sekä tutkimus- ja kehittämistyötä että käytännön työelämän toimintaa.

Ammattikorkeakouluissa tutkimus- ja kehittämistyön menetelmäosaaminen on yleisesti korkeatasoista ja monipuolista.

Lähteet

- Arene 2022. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Suositus ammattikorkeakoulujen yhteisistä kompetensseista ja niiden soveltamisesta. Viitattu 11.3.2025.
- Arene 2025. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 11.3.2025.
- Elo, S., Kinnunen, S., Rasa, M., Saarnio, R. & Tapio, T. 2025. Eettisiä lähtökohtia ja näkökulmia opinnäytetyön prosessiin ja ohjaukseen. Onnistunut opinnäytetyöprosessi. Teoksessa Turunen, E., Pekonen, E. & Elo, S. (toim.). Opinnäytetyön menestystarina. Opinnäytetyöopas sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille ja ohjaajille (PDF-julkaisu). Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja 1/2025. Savonia-ammattikorkeakoulu. Kuopio.
- EU-neuvoston suositus 2017. Suositus eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä elinikäisen oppimisen edistämiseksi ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi (2017/C 189/03). Viitattu 13.3.2025.
- Laukia, J. 2022. Korkeakoulupedagogiikkaa yhdistäviä tekijöitä. Teoksessa Mäki, K. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.). Korkeakoulupedagogiikka: ajat, paikat ja tulkinat, s. 16–29. Haaga-Helia julkaisut 7/2022. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Helsinki. Viitattu 13.3.2025.
- Liikanen, E., Kilku, N. & Sinkkonen, M. 2.5.2022. Tutkimusmenetelmien moninaisuus terveysalan YAMK-opinnäytetöissä. TAMK Journal. Viitattu 16.2.2025.
- Moisanen, K. & Rantanen, T. 2024. Sosionomi (ylempi AMK) -tutkintokoulutuksen kompetenssit: tutkimusosaaminen, johtamisosaaminen ja asiantuntijaosaaminen. Julkaisussa Viinamäki, L., Helminen, J. & Kinos, S. (toim.). 14 puheenvuoroa sosionomitutkinnon (AMK ja ylempi AMK) kompetensseista ja yhteiskunnallisista taustoista. Pohjoisen tekijät – Lapin ammattikorkeakoulun julkaisuja 14/2024. Lapin ammattikorkeakoulu. Rovaniemi. Viitattu 11.3.2025
- Sunimento M. 2024. YAMK-opinnäytetöiden arviointi suomalaisissa ammattikorkeakouluissa. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Vakehanke.

Turunen, E., Lamminpää, R., Sirviö, K. & Elo, S. 2025. Onnistunut opinnäytetyöprosessi. Teoksessa Turunen, E., Pekonen, E. & Elo, S. (toim.). Opinnäytetyön menestystarina. Opinnäytetyöopas sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille ja ohjaajille (PDF-julkaisu). Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja 1/2025. Savonia-ammattikorkeakoulu. Kuopio.

Katse Eurooppaan

Kokemuksia eurooppalaisen yhteistutkinnon rakentamisesta

MARJAANA MÄKELÄ, YLIOPETTAJA, HAAGA-HELIA AMMATTIKORKEAKOULU

Eurooppa-yliopistoallianssit monipuolistavat suomalaisten ammattikorkeakoulujen Master-tarjontaa tarjoamalla European Joint Master -yhteistutkintoja. Tässä kirjoituksessa kuvaan Ulysseus-allianssissa (Ulysseus 2025) tehtyä kehittämistyötä ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun koordinoiman eurooppalaisen yhteistutkinnon vaiheita suunnittelusta kansainväliseen akkreditointiin. Kansallisella tasolla kyseessä oli pilottiprojekti.

Allianssiyhteistyöstä synergiaa

Ulysseus-allianssissa on mukana kahdeksan korkeakoulua eri puolilta Eurooppaa. Sen kunnianhimoisena tavoitteena luoda kahdeksan uutta Master-yhteistutkintoa, yksi kustakin korkeakoulusta. Jokainen yhteistutkinto kiinnittyy yhden korkeakoulun painopistealueeseen ja innovaatiokeskukseen, ja kyseinen korkeakoulu koordinoi tutkintoa.

Ulysseuksessa Haaga-Helian painopisteenä on tekoälyn soveltaminen liiketaloudessa ja koulutuksessa. Uuden tutkintomme nimi on ”European Joint Master of Business Administration – AI for Business Transformation”. Lyhenteenä käytetään muotoa UlysseusAI.

Yhteistutkinnon suunnittelun alkuvaiheessa oli suurta apua allianssimme koordinaattorin Sevillan yliopiston vastaavasta prosessista, jossa olin mukana. Uudet tutkinnot on jo rahoituksenhakuvaiheessa sitouduttu rakentamaan niin sanotun eurooppalaisen lähestymistavan (EQAR 2025) määrittelemällä tavalla, ja niille haetaan European Approach -akkreditointi. Sen tärkeimpänä dokumenttina on laaja itsearviointiraportti, jonka laatimiselle Sevillan malli antoi hyödyllisen pohjan.

Eurooppa-yliopistoaloite käynnistyi vuonna 2019, mutta Master-tason yhteistutkintoja on toteutettu jo ennen sitä, etenkin Erasmus Mundus -ohjelmassa. Allianssikontekstin lisäarvo on merkittävä: kumppaneihin sitoudutaan monella tasolla, yhteistyöhenkilöillä on vakiintuneet yhteydet, ja koulutustarjonnan ja TKI-toiminnan yhteistyön potentiaali on vahva. Pitkäjänteinen allianssiyhteistyö varmistaa myös tutkintojen taloudellista kestävyyttä.

Suunnittelu Erasmus Mundus Design Measures -rahoituksella

Haaga-Helialle myönnettiin Suomen ensimmäinen EMDM-rahoitus vuonna 2022. Sen avulla oli mahdollista suunnitella tutkintoa intensiivisesti konsortio-kumppanien kanssa sekä verkossa että yhteisissä työpajoissa. Tutkintoa myöntäviksi partnereiksi sitoutuivat Haaga-Helian lisäksi Sevillan yliopisto ja Management Center Innsbruck. Košicen teknillinen yliopisto Slovakiasta on mukana liikkuvuuspartnerina ja Université Côte d’Azur sekä Genovan yliopisto aluksi opettajavaihdon kautta.

Uusi koulutus suunniteltiin 120 ECTS-pisteen laajuiseksi, koska tavoitteena on jatkossa saada myös Erasmus Mundus -status ja sen mahdollistama merkittävä rahoituspohja. Kaksi vuotta kestäväan koulutukseen sisällytetään kaksi kokonaista liikkuvuuslukukautta. Tämä syventää opiskelijoiden mahdollisuuksia kansainvälistymiseen ja mahdollistaa monitieteisen opetustarjonnan. Opiskelijat aloittavat Haaga-Heliassa, siirtyvät Itävaltaan ja valitsevat sen jälkeen joko Slovakian tai Espanjan. Kor-

keakoulujen ei olisi mahdollista tarjota yhtä monipuolista koulutuskokonaisuutta yksin.

UlysseusAI:lle määriteltiin osaamistavoitteet koko tutkintoon, sen moduuleihin ja yksittäisiin opintojaksoihin. Lisäksi varmistettiin, että ne ovat yhteensopivia eurooppalaisten yleisten Master-tason tavoitteiden kanssa. Opinnnot koostuvat partnerien opintotarjontaan jo sisältyvistä kursseista sekä tätä tutkintoa varten suunnitelluista opintojaksoista. Opinnäytetöiden ohjaajat valitaan kaikista konsortiokumppaneista aiheen ja yritysyrityshöteistyön kontekstin mukaan, joten opiskelijan mahdollisuudet erikoistua ovat huomattavasti laajemmat kuin kansallisissa tutkinnoissa.

UlysseusAI:n ensimmäinen hakukierros oli Opintopolussa syksyllä 2024, ja opintoihin haki yli 500 hakijaa ympäri maailmaa. Valintakoheet toteutettiin verkossa yhdessä kumppanien kanssa, ja ensimmäinen, varsin kansainvälinen 20 opiskelijan ryhmä aloitti opinnot tammikuussa 2025 Haaga-Heliassa. Opintojen käynnistymisvaiheessa joidenkin opiskelijoiden viisumien saaminen Suomeen viivästyi. Tämän vuoksi opetus järjestettiin ensimmäisten viikkojen ajan hybridinä, jotta myös etänä osallistuminen oli mahdollista.

Kaksi kokonaista liikkuvuuslukukautta syventävät opiskelijoiden mahdollisuuksia kansainvälistymiseen ja mahdollistavat monitieteisen opetustarjonnan.

Yhteistutkinnon kansainvälinen akkreditointi

EMDM-rahoitusta käytettiin myös European Approach -akkreditointiin. Prosessista vastasi saksalainen AQAS-akkreditointitoimisto, sillä kansallinen järjestelmämme ei juuri tee ohjelmakohtaisia arviointoja. Koulutus suunniteltiin ja akkreditoitiin samanaikaisesti, mikä oli aikataulujen kannalta haasteellista. Akkreditointiprosessi ja itsearviointiraportin edellytykset olivat kuitenkin selkeä runko uuden koulutuksen rakenteen ja ennen kaikkea tarvittavien hallintomenettelyjen näkökulmasta. Työryhmiä oli kaksi: toinen keskittyi opetussuunnitelmaan ja pedagogiikkaan, toinen hallintoprosessin ja akkreditoinnin vaatimuksiin. Toimin molempien ryhmien koordinoijana ja huolehdin dokumentoinnista.

AQAS tuki työskentelyä hyvin, ja sen kokoama, kansallista auditointijärjestelmäämme vastaava kansainvälinen asiantuntijapaneeli vieraili Suomessa huhtikuussa 2025.

Akkreditointipäätös oli myönteinen. Se sisälsi kaksi pienehköä ehtoa ja viisi suositusta, joiden toimeenpano on lopullisen akkreditointipäätöksen vahvistamisen edellytys. UlysseusAI-konsortio aloitti kyseisen työskentelyn välittömästi päätöksen jälkeen. Menettely vahvistaa ohjelman kehittämistä. Osaamisperustaisuus ja selkeät osaamistavoitteet saivat erityistä kiitosta asiantuntijaryhmältä, samoin UlysseusAI:n vahva yritysyhteistyöverkosto konsortion eri maissa. Hakijoille kohdennettavaan viestintään ehdotettiin puolestaan täsmennyksiä, ja joidenkin opintojaksojen järjestystä suositeltiin vaihdettavaksi.

Tärkeimmät opit

Kokonaan uuden Master-yhteistutkinnon rakentaminen ei ole yksinkertaista edes tutussa allianssissa. On sovittava tiiviissä aikataulussa yhteen useiden maiden kansallinen säädöspohja sekä korkeakoulukohtaiset käytännöt, traditiot ja prioriteetit. Jokaisen kumppanin on oltava valmis kompromisseihin, ja lakeja on noudatettava.

Esimerkiksi suomalainen YAMK-asetus kahden vuoden pakollisine työkokemusvaateineen oli todella suuri haaste valintaperusteiden laatimi-

nessa. Toisekseen opinnäytetyöprosessien vaihtelevuus sekä opetussuunnitelmassa tavoiteltujen painotusten erot aiheuttivat paljon työtä. Myös yhteistutkinnoissa myönnettävän tutkintotodistusohjan laatiminen on merkittävä hallintoa haaste (Tervahauta-Helin 2025).

Etenimme kokonaissuunnitelman mukaan, vaikka koordinointiprosessi oli varsin työläs. Onnistuimme tässä, koska yhteydenpitomme oli jatkuvaa ja olimme laatineet selkeät aikataulut eri maissa toimiville, eri kokonaisuuksista vastaaville asiantuntijoille. Yllätyksiä tuli esimerkiksi sopimusten allekirjoittamisen yhteydessä, sillä prosessiin saattoi kuluja useita viikkoja. Sopimuksia on syytä silti laatia useita: Konsortiotason sopimus määrittelee tutkinnon rakenteen ja sisällön sekä mukana olevien kumppanien vastuut ja oikeudet. Rahoituksesta kannattaa sopia allekirjoittamalla erillinen budjetti ja sen reunaehdot, jotka vahvistetaan vuosittain. Lisäksi tarvitaan erillinen opiskelijoiden kanssa tehtävä sopimus, joka sitouttaa opiskelijat vaatimaan liikkuvuusprosessiin.

Eurooppalainen Master-yhteistutkinto ei ole suomalaisessa ammatikorkeakoulukentässä vielä kovin tunnettu, ja konsepti poikkeaa merkittävästi nykyisistä, pääosin työn ohella suoritettaviksi suunnitelluista YAMK-tutkinnoista. Tästä huolimatta ne ovat tärkeä mahdollisuus suomalaisille ammattikorkeakouluille ja voivat laajentaa opintotarjontaamme merkittävästi.

Eurooppa-yliopistoallianssien toiminnan tuloksellisuutta esittelevässä raportissaan Grumbinaitė, Colus ja Buitrago Carvajal (2025) toteavat allianssien edistävän pedagogista kehittämistä sekä joustavia opintopolkuja ja samalla haastavan vakiintuneita korkeakoulutuksen rakenteita ”disruptiivisilla innovaatioilla” (mts. 283). Kokemukseni perusteella voin todeta, että rakenteita on mahdollista haastaa, niin paljon työtä kuin se aiheuttaakin.

**Rakenteita on mahdollista haastaa,
niin paljon työtä kuin se aiheuttaakin.**

Yhteistutkintojen kehittäminen lujittaa suomalaisten ammattikorkeakoulujen kiinnittymistä eurooppalaisen korkeakoulualan tavoitteisiin ja yhteiseurooppalaisiin arvoihin, ja viime kädessä kehityksestä hyötyvät ennen kaikkea opiskelijat.

Opeiksi ja kopeiksi muille suomalaisille ammattikorkeakouluille voi Haaga-Helian ja Ulysseuksen prosessista tiivistää kolme olennaista seikkaa:

1. Alkuvaiheen suunnitteluun kannattaa panostaa, jotta vaativaan prosessiin sitoudutaan jokaisessa korkeakoulussa ja tavoitteista syntyy yhteisymmärrys.
2. Konsortiosopimuksen laatiminen on hyvä käynnistää heti, kun yhteistutkintoa aletaan rakentaa.
3. On tärkeää varautua muutoksiin ja yllätyksiin niin aikatauluissa kuin kumppanien rooleissa ja sitoutumisessa.

Kansainvälinen tutkintoyhteistyö, joka kattaa sekä opetussuunnitelmat että hallinnon, voi parhaimmillaan olla tärkeä oppimiskokemus, joka saa pohtimaan omankin korkeakoulun käytänteitä ja malleja uusin silmin. Innostusta, kokeilevaa mieltä ja yhteiskehittämisen iloa kaikille tähän haasteeseen tarttuville!

Lähteet

- EQAR. 2025. European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes. The European Quality Assurance Register for Higher Education. Viitattu 2.3.2025.
- Grumbinaité, I., Colus, F. & Buitrago Carvajal, H. 2025. Report on the outcomes and transformational potential of the European Universities initiative. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. Publications Office of the European Union.
- Tervahauta-Helin, U. 2025. Miten syntyy eurooppalainen Ulysseus-yhteistutkintotodistus. eSignals Pro. Viitattu 20.2.2025.
- Ulysseus. 2025. The European University Alliance. Viitattu 2.3.2025.

Vaikuttava YAMK

Toimittajat: Kimmo Mäki, Pirjo Aura, Sakariina Heikkanen, Hannu Kotila,
Laura-Maija Hero (toim.)

Julkaisija: Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Julkaisusarja: Haaga-Helia julkaisut 17/2025

© kirjoittajat ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin
4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

Graafinen suunnittelu ja taitto: Anne Kaikkonen, Timangi

ISBN 978-952-7658-00-0 (painettu)
ISBN 978-952-7658-01-7 (PDF)
ISSN 2342-2920 (painettu)
ISSN 2342-2939 (PDF)

Painotyö: Otavan Kirjapaino
Helsinki, 2025

Julkaisu on tuotettu osana VaKe-hanketta (Valtakunnallinen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämishanke). Hankkeessa vahvistettiin YAMK-koulutusten pedagogista ja tutkimuksellista perustaa, laatua ja työelämärelevanssia sekä ammattikorkeakoulujen henkilöstön osaamista ja tunnettua valtakunnallisesti kaikkien ammattikorkeakoulujen yhteistyönä.

Hankkeen toteuttivat Hämeen ammattikorkeakoulu ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulu vuosina 2024–2025. Hanketta rahoittivat Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) ja toteuttajat.

SUOMALAISET AMMATTIKORKEAKOULUT ovat yhdessä tarkastelleet ylempää ammattikorkeakoulututkintoa ja sen kehittämistarpeita. Julkaisussa pureudutaan ajankohtaisimpiin kysymyksiin, jotka puhuttavat koulutuksen asiantuntijoita: Millaista osaamista tulevaisuuden työelämä edellyttää? Miten koulutuksen vaikuttavuutta voidaan vahvistaa? Lisäksi mukana on konkreettisia esimerkkejä siitä, miten YAMK-koulutusta on viime vuosina uudistettu eri puolilla Suomea.

Tämän kaiken on mahdollistanut VaKe – Valtakunnallinen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämishanke (2023–2025).

Euroopan unionin
osarahoittama

HAMK

Haaga-Helia